

vergadering **37**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 1 juni 2022

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
VOORSTEL VAN DECREET van Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht, Annabel Tavernier, Hilâl Yalçın en Arnout Coel tot het nemen van dringende maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de Oekraïne-crisis en tot wijziging van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs voor leerlingen en studenten die ressorteren onder richtlijn 2001/55/EG van de Raad van 20 juli 2001 betreffende minimumnormen voor het verlenen van tijdelijke bescherming in geval van massale toestroom van ontheemden en maatregelen ter bevordering van een evenwicht tussen de inspanning van de lidstaten voor de opvang en het dragen van de consequenties van de opvang van deze personen (II) – 1310 (2021-2022) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	5
ACTUALITEITSDEBAT over de dalende leerprestaties en over het lerarentekort – 10 (2021-2022)	5
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	53
ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de reactie van de Vlaamse Regering op de staking bij de openbare diensten van 31 mei 2022	
ACTUELE VRAAG van Jeremie Vaneeckhout aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de vakbondsacties bij de openbare diensten	53
ACTUELE VRAAG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de (cyber)veiligheid van publieke camera's bij gemeentebesturen	60
ACTUELE VRAAG van Marius Meremans aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over brede fietslanen en het Vademecum Fietsvoorzieningen	64
ACTUELE VRAAG van Stijn Bex aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de ongevalanalyse van Vias institute	
ACTUELE VRAAG van Annick Lambrecht aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de analyse van verkeersongevallen tussen 2017 en 2020 door Vias institute	68
ACTUELE VRAAG van Marino Keulen aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de gegarandeerde dienstverlening bij De Lijn	72

ACTUELE VRAAG van Lise Vandecasteele aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de bevraging van de Gezinsbond betreffende de stijgende prijzen	
ACTUELE VRAAG van Katja Verheyen aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de verontrustende stijging van het aantal mensen dat bij de voedselbanken moet aankloppen	
ACTUELE VRAAG van Suzy Wouters aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de impact van de stijgende inflatie op armere gezinnen	77
ONTWERP VAN DECREET houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers	
– 1243 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	85
Artikelsgewijze bespreking	85
ONTWERP VAN DECREET over de organisatie van zomerscholen	
– 1250 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3	
Algemene bespreking	85
Artikelsgewijze bespreking	85
ONTWERP VAN DECREET over elektronische tolheffingssystemen voor het wegverkeer	
– 1254 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	86
Artikelsgewijze bespreking	86
VOORSTEL VAN DECREET van Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht, Annabel Tavernier, Hilâl Yalçın en Arnout Coel tot het nemen van dringende maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de Oekraïne-crisis en tot wijziging van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs voor leerlingen en studenten die ressorteren onder richtlijn 2001/55/EG van de Raad van 20 juli 2001 betreffende minimumnormen voor het verlenen van tijdelijke bescherming in geval van massale toestroom van ontheemden en maatregelen ter bevordering van een evenwicht tussen de inspanning van de lidstaten voor de opvang en het dragen van de consequenties van de opvang van deze personen (II)	
– 1310 (2021-2022) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	86
Algemene bespreking	87
Artikelsgewijze bespreking	92
ONTWERP VAN DECREET houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers	
– 1243 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	93
ONTWERP VAN DECREET over de organisatie van zomerscholen	
– 1250 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3	
Aangehouden stemming	93
Hoofdelijke stemming	93

ONTWERP VAN DECREET over elektronische tolheffingssystemen voor het wegverkeer – 1254 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	94
VOORSTEL VAN DECREET van Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht, Annabel Tavernier, Hilâl Yalçın en Arnout Coel tot het nemen van dringende maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de Oekraïne-crisis en tot wijziging van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs voor leerlingen en studenten die ressorteren onder richtlijn 2001/55/EG van de Raad van 20 juli 2001 betreffende minimumnormen voor het verlenen van tijdelijke bescherming in geval van massale toestroom van ontheemden en maatregelen ter bevordering van een evenwicht tussen de inspanning van de lidstaten voor de opvang en het dragen van de consequenties van de opvang van deze personen (II) – 1310 (2021-2022) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	95
MOTIE van Elisabeth Meuleman, Johan Danen, Björn Rzoska en Celia Groothedde tot besluit van het op 1 juni 2022 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de dalende leerprestaties en over het lerarentekort – 1311 (2021-2022) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	95
MOTIE van Hannelore Goeman, Steve Vandenberghe, Caroline Gennez, Katia Segers en Conner Rousseau tot besluit van het op 1 juni 2022 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de dalende leerprestaties en over het lerarentekort – 1312 (2021-2022) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	96
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	96
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	98
Individuele stemmen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	98

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans

– *De vergadering wordt geopend om 14.04 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Meyrem Almaci, Veerle Geerinckx, Joke Schauvliege, Orry Van de Wauwer: ambtsverplichtingen;

Karin Brouwers, Mercedes Van Volcem: familieverplichtingen;

Imade Annouri, Alessia Claes, Tom De Meester, Gwenny De Vroe, Sihame El Kaouakibi, An Moerenhout, Bart Tommelein: gezondheidsredenen.

VOORSTEL VAN DECREET van Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht, Annabel Tavernier, Hilâl Yalçın en Arnout Coel tot het nemen van dringende maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de Oekraïne-crisis en tot wijziging van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs voor leerlingen en studenten die ressorteren onder richtlijn 2001/55/EG van de Raad van 20 juli 2001 betreffende minimumnormen voor het verlenen van tijdelijke bescherming in geval van massale toestroom van ontheemden en maatregelen ter bevordering van een evenwicht tussen de inspanning van de lidstaten voor de opvang en het dragen van de consequenties van de opvang van deze personen (II)

– 1310 (2021-2022) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, met verwijzing naar artikel 50, punt 1, h), van ons reglement zou ik u willen vragen om een punt toe te voegen aan de agenda van vandaag, namelijk een voorstel van nooddecreet (II) inzake onderwijs naar aanleiding van de Oekraïne-crisis. Het betreft parlementair document 1310, voorzitter, maar dat weet u ongetwijfeld. Het werd afgelopen maandag ingediend. De oppositiefracties hebben het ondertussen gekregen. Niemand minder dan Koen Daniëls zal straks de toelichting over de hoogdringendheid geven.

De voorzitter: Goed, we zullen ons daar later over uitspreken.

Het incident is gesloten.

ACTUALITEITSDEBAT over de dalende leerprestaties en over het lerarentekort

– 10 (2021-2022)

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het actualiteitsdebat over de dalende leerprestaties en over het lerarentekort.

Ik weet dat het een zeer ruim onderwerp is, maar kunnen we alstublieft wel trachten ons in de mate van het mogelijk te houden aan de omschrijving?

Het debat is geopend.

Eerst krijgt de cd&v-fractie het woord. Elke fractie krijgt eerst drie minuten, zonder onderbrekingen. Vervolgens krijgt de minister zeven minuten en dan krijgt iedere fractie vier minuten, met onderbrekingen.

Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, collega's, de alarmbellen gaan opnieuw af, en dit keer omdat de leerlingen uit het zesde leerjaar blijkbaar slechter scoren in wiskunde dan vijf jaar geleden, en toen was het ook al slecht.

En het zijn uitzonderlijke omstandigheden: corona daagde ons al uit. Collega's, minister, corona mag in dezen geen blinddoek zijn, maar toch had corona ook wel een impact. Dat leerde ik uit de webinar die we zopas half en half konden volgen over de peilingstoetsen.

Maar ik denk dat we het volgende kunnen besluiten: 'Nee, we sluiten onze ogen niet voor dit alles.' Collega's, onderwijs wordt niet ondergesneeuwd met stikstof of met discussies waarrond enige hoogspanning hangt. Want al te vaak, collega's, zie ik vingerwijzingen naar die bepaalde personen die op pedagogische begeleidingsdiensten werken of in een koepel. Maar zo geraken we geen stap verder.

Daarom wil ik vandaag een aantal oproepen doen aan iedereen hier vandaag aanwezig, aan de minister, aan de collega's, maar eigenlijk ook aan de hele samenleving. Want onderwijs is het hoogste goed dat we hebben. Onderwijs belangt ons allemaal aan. We willen allemaal een bouwvakker die goed kan meten. We willen allemaal een verpleger die exacte dosissen kan toedienen of een kok die perfect kan afwegen.

Minister, daarom is mijn eerste oproep om werk te maken van een lange-termijnvisie. We zijn in onderwijs vaak ad hoc bezig. In het regeerakkoord staat dat er een lerarenpact wordt uitgewerkt, maar u gaf al aan dat de wagonnetjes soms te zwaar zijn en dat u per wagon werkt. Ik denk echter dat we er zo niet komen. Het is een gedeelde verantwoordelijkheid – niet alleen van u, minister, maar van iedereen – om daarin te slagen.

Ik kom tot mijn tweede oproep: dé oplossing bestaat niet. En wat we heel vaak horen, is dat er 'een' probleem is met 'het' onderwijs. Maar ik denk dat we ons moeten focussen: vandaag gaat het hier over het basisonderwijs. Het basisonderwijs heeft specifieke aandacht nodig, net zoals het secundair onderwijs.

En kwaliteit start met sterke leerkrachten, gemotiveerde leerkrachten die begeistere[n], waarbij de leerlingen aan de lippen hangen, ook als het moeilijke materie is en het niet zo vlot gaat. Er is een tekort aan leerkrachten. Minister, u gaat op pad in de Ronde van Vlaanderen. In de slides die daarbij worden getoond, wordt duidelijk dat er in de laatste jaren nog nooit zo veel leerkrachten voor de klas stonden. We moeten dus niet pleiten voor extra leerkrachten, dat is ook niet realistisch.

Hoe komt het dat er meer leerkrachten zijn? Dat komt omdat er meer leerlingen zijn, maar ook omdat er beleidsbeslissingen zijn genomen. Die zorgen ervoor dat er extra leerkrachten zijn. Ik denk dat we creativiteit nodig hebben. We moeten durven out of the box denken. Voor ons is het belangrijk dat we duurzame oplossingen zoeken. Bij ons is het codewoord professionalisering, waarbij we zeker zijn dat die professionalisering ook kwaliteitsvol is.

De voorzitter: Mijn codewoord is afronden. U bent drie minuten bezig.

Loes Vandromme (cd&v): Ik ben verrast, voorzitter, want ik zag niet dat het zo snel ging.

Ik heb een concrete vraag, minister: hoe zit het met de onafhankelijke werkgroep waarbij de onderwijsexpert Luc De Man aan de slag zou gaan om te zoeken naar de resultaten van de handboeken waarmee we werken? (*Applaus bij cd&v en Open Vld*)

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, het onderwijs is in crisis. Hoeveel alarmbellen moeten er nog afgaan? Hoeveel verder moet de kwaliteit van ons onderwijs nog dalen voordat de thematiek hier bloederstig wordt genomen? Ooit was ons onderwijs de motor van onze welvaartstaat. Kinderen uit kansarme of laaggeschoolde gezinnen kregen via het onderwijs kansen om op te klimmen. Tot ver buiten onze landsgrenzen stonden wij, Vlamingen, gekend om onze talenkennis, om onze hoge scores in internationale rankings op het vlak van wiskunde, wetenschappen of lezen. Maar al meer dan twintig jaar verliest ons onderwijs aan kwaliteit: de ene peilingproef na de andere, het ene internationaal vergelijkend onderzoek na het andere. Of het nu gaat over lezen, wiskunde, algemene vakken of basisgeletterdheid, we doen het steeds slechter. De kwaliteit gaat achteruit en de ongelijkheid neemt toe.

Al twee legislaturen staat Bart De Wever vanaf de zijlijn, van in de koffiekamer van dit parlement, interviews te geven om te zeggen hoe het moet: mooie woorden over de hervormde leerkracht die in alle autonomie moet kunnen lesgeven. Collega's van de N-VA, jullie hebben nu de minister van Onderwijs. Jullie hebben de sleutels in handen. Meer zelfs, jullie maken al vijftien jaar deel uit van de Vlaamse Regering. Jullie wilden eigenlijk geen actualiteitsdebat want jullie vonden dat er recent al een aantal actualiteitsdebatten geweest zijn. Gelukkig heeft de verenigde oppositie dit debat kunnen afdwingen.

Beste collega's, dit is toch een fundamenteel debat, een debat over de toekomst van onze regio. Sorry dat ik jullie uit jullie droom moet wakker schudden, maar die hervormde leerkrachten van Bart De Wever zijn er niet. Leerlingen hebben soms meerdere uren per dag geen les omdat er geen leerkrachten zijn. Leerlingen zitten halve dagen in de studie. Zieke leerkrachten worden niet vervangen. De kwaliteit van ons onderwijs, collega's, valt of staat eerst en vooral met voldoende leerkrachten voor de klas. Willen we werkelijk Amsterdamse toestanden waarbij er maar vier in plaats van vijf dagen school is omdat er geen leerkrachten zijn?

We vragen al jaren een lerarenpact, een echt grondig plan van aanpak, om het lerarenberoep te hervormen en aantrekkelijk te maken, en om leerkrachten te versterken. Minister, dat is geen kladblaadje met enkele haastig neergekrabbelde puntjes zoals datgene waarmee u vorige keer voor de dag kwam, maar een echt plan met de vakbonden, werkgevers en de hele Vlaamse Regering, een plan waar de voltallige Vlaamse Regering achter staat en voldoende middelen voor vrijmaakt, een plan dat out of the box durft te denken. Zonder leerkrachten is er geen onderwijskwaliteit. Minister, is dat nu ten minste uw absolute topprioriteit? (*Applaus bij Groen en Vooruit*)

De voorzitter: Dat is mooi binnen de tijd.

Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Minister, ik maak mij heel veel zorgen over ons onderwijs. Het kan toch niet dat u de verhalen niet hoort, van kinderen die al sinds september geen leerkracht wiskunde of Nederlands meer hebben, die uren

met honderd in een refter zitten of al om halfdrie opnieuw naar huis mogen, omdat er gewoon niemand is om voor de klas te staan. Niemand. Het probleem wordt ook nog elke dag groter, minister. We zitten echt in een perfecte storm waarvan we het einde nog niet hebben gezien. Want elke keer er een vacature blijft openstaan, wordt de druk op de leerkrachten die overblijven alleen maar groter, omdat ze er nog eens een uurtje moeten bijnemen, terwijl ze amper bekomen zijn van corona, elke euro in tweeën moeten bijten omdat er werkingsmiddelen te kort zijn en sowieso niet weten waar eerst te beginnen. Nu, ons onderwijs moet worden gedigitaliseerd, maar er zijn ook heel veel kinderen die extra aandacht en ondersteuning nodig hebben.

Het is gewoon te veel. Er zijn niet alleen te weinig leerkrachten, ze haken intussen ook steeds vaker en steeds sneller af. De gevolgen zijn ronduit dramatisch. Het lerarentekort bedreigt fundamenteel de kwaliteit van ons onderwijs. Want het is inderdaad simpel: geen leerkracht, geen onderwijs. Dan hoeft het inderdaad niet te verbazen dat de leerachterstand er maar op vooruitgaat en dat we in de internationale rankings keer op keer achteruitgaan. Want deze regering, collega's, roept heel veel over excelleren en de kwaliteit van ons onderwijs verbeteren. Maar wat hebt u eigenlijk fundamenteel al gedaan om die kwaliteit te verbeteren? Dan gaat u zeggen: 'Ja, ik heb centrale testen ingevoerd.' Minister, ik heb geen centrale testen nodig om te weten wat het probleem is. Het vergt ook geen hogere wiskunde om te weten wat de oplossing is. We moeten nu vooral beginnen met ervoor te zorgen dat er voor elke klas een sterke leerkracht staat. Wat doen jullie om dat lerarentekort aan te pakken? Er is gewoon geen plan. Ja, u bent hier eens een A4'tje komen voorlezen met een aantal halfslachtige ideetjes waarvan iedereen in het veld toen ook al zei dat het niet zou volstaan.

Het ontbreekt deze regering fundamenteel aan een sense of urgency, terwijl het veld, de experts, wij hier in het parlement al jaren zeggen dat de alarmbellen op rood staan. De uitdagingen zijn niet nieuw, maar de waarheid is dat er de voorbije tien jaar onder deze meerderheid eigenlijk niets is gebeurd om het probleem aan te pakken. De N-VA roept inderdaad al jaren dat het onderwijs beter moet, maar nu hebben jullie de portefeuille en er beweegt zo goed als niks, en komt u, als minister, nog met proefprojecten en moeten al onze overbevraagde scholen nu zelf nog wat gaan experimenteren om met oplossingen te komen. Eerlijk, ik had meer verwacht van uw partij, meer visie, meer kracht van verandering, weet u wel. Maar neen, het is pappen en nathouden. Met uw beslissing om na een jaar vast te benoemen gaan we er dus echt niet komen.

Ik ga u dus wat huiswerk geven, minister Weyts. Zet op korte termijn nu echt in op die zijstroom; met die acht jaar gaan we er niet komen. Maak werk van die lerarenloopbaan. Ik ga daar straks op doorgaan, want daar valt heel veel over te zeggen. Zorg dat de job van leerkracht echt aantrekkelijk wordt, dat onze knapste koppen het opnieuw willen doen en zich niet voortdurend moeten verliezen in rigide leerplannen en strenge regels, wat elke kernactiviteit in de klas kapotmaakt. Doe iets, ik ga terug naar waar ik begonnen ben. Sterk onderwijs begint met een goede leerkracht. De regering doet veel te weinig.

De voorzitter: U gaat terug naar uw plaats, want uw tijd is om.

Hannelore Goeman (Vooruit): En zo spelen jullie met de toekomst van onze welvaart. *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Collega's, ongeveer drie jaar geleden, bij het begin van de legislatuur in december 2019, stonden wij hier ook voor een actualiteitsdebat. Toen waren het de PISA-resultaten (Programme for

International Student Assessment) die ons tot angst noopten. Nu zijn het nieuwe peilingsproefresultaten en het tij is niet gekeerd, minister, integendeel, de daling is nog sterker geworden. Collega's, alle partijen in dit halfroond hebben boter op het hoofd, want alle partijen in dit halfroond, behalve het Vlaams Belang en de PVDA, hebben de voorbije jaren bestuursverantwoordelijkheid opgenomen en zijn er dus niet in geslaagd om het tij te keren. Ook de N-VA. Jullie hebben nu wel de minister van Onderwijs, maar ik mag het publiek er toch aan herinneren dat de N-VA al tientallen jaren mee in de regering zit.

De onderwijstanker is heel moeilijk te keren, maar wij oogsten nu wat twintig jaar lang gezaaid is geweest. Het moest allemaal leuk zijn, er moesten activerende werkvormen worden gebruikt in plaats van directe instructie. Er moest een grote focus zijn op vaardigheden, kennis werd taboe. Gelijke kansen werd het dogma. Maar juist door die focus op de gelijke kansen is er een nivellering gebeurd, is het niveau naar omlaag gegaan en is er eigenlijk nog veel minder sprake van gelijke kansen.

Bovendien moet het onderwijs alle maatschappelijke problemen oplossen, het krijgt alle maatschappelijke problemen in zijn nek. Het klimaat, gezonde maaltijden, alles moet het onderwijs oplossen, waardoor er veel minder aandacht is geweest voor de basisvaardigheden die van belang zijn: taal en wiskunde. Dat wordt vandaag pijnlijk duidelijk.

Collega's, goed onderwijs is juist de grote gelijkmaker en zorgt juist voor gelijke kansen. Daarom vind ik het bijzonder pijnlijk dat ook uit deze peiling blijkt dat de gelijke onderwijskansen dalen. Het zijn juist de zwakke leerlingen die hieronder lijden, die het meest lijden onder deze flagrante niveaudaling.

Mensen, ik ben hier om de olifant in de kamer te benoemen. Deze ochtend zei de onderzoekster van de KU Leuven dat er een veranderende leerlingenpopulatie is. Dat wil zeggen dat er de afgelopen 10 jaar 110.000 anderstalige leerlingen in ons onderwijs zijn bij gekomen. De oorzaken van de niveaudaling zijn divers, dat ga ik zeker niet ontkennen, maar dit mogen we absoluut niet negeren, het heeft er zeker en vast mee te maken. Het zijn onze scholen, onze leerkrachten en onze onderwijskwaliteit die lijden onder de jarenlange ongebreidelde massamigratie en het falende Vlaamse onderwijsbeleid. De oorzaken zijn divers, de oplossingen moeten ook divers zijn, maar we kunnen ons onderwijs enkel en alleen redden als we ook werk maken van een migratiestop. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, inderdaad, de vaststelling is dat de resultaten jaar na jaar dalen. We moeten eerlijk durven te zijn, ik heb het al eens gezegd, ook de volgende jaren zullen ze nog dalen, omdat er inderdaad geen vingerknipoplossing is. Mevrouw Meuleman, u vroeg om een gericht en sereen onderwijsdebat, maar blijkbaar wilt u met uw toekomstige collega-voorzitter Bart De Wever in debat gaan. U hebt hem drie keer vernoemd. Ik vind het jammer dat u dit aanwendt voor uw voorzittersdebat. Laat het ons over de inhoud hebben! *(Applaus van Marius Meremans. Opmerkingen bij Groen)*

Ik wil hier een oproep doen in het licht van ons thema vandaag: de kwaliteit van ons onderwijs. We gaan dit met dit parlement niet alleen oplossen. Ik wil een oproep doen. Er is een geweldig rapport gemaakt door directies, leerkrachten, wetenschappers: 'Naar de kern: de leerlingen en hun leerkracht'. Dat rapport is voor mij de bijbel waar we mee moeten werken. Daar moet iedereen in meestappen. Wij vanuit het beleid, met duidelijke en ambitieuze eindtermen. De tweede en derde graad hebben we goedgekeurd, maar ze liggen bij het Grondwettelijk Hof, omwille van de vrijheid.

Nederlands is cruciaal. Beste collega's van de oppositie, en ik kijk vooral naar Groen en Vooruit, we zeggen vanuit dit halfroond met de N-VA dat Nederlands belangrijk is! Als men de leraar niet verstaat, gaat men hem ook niet begrijpen, en omgekeerd voor een leerkracht, als de leerlingen hem niet verstaan. Maar oh wee als we daarover spreken. *(Applaus van Marius Meremans. Opmerkingen bij Groen)*

En nog iets. We willen met de meerderheid hier het M-decreet aanpassen, gewoon onderwijs als het kan, buitengewoon als het nodig is. Dat gaat over de leerling en draagbaarheid voor de leerkracht. Dan is er ter linkerzijde consternatie: dat gaan jullie toch niet doen?!

In een krantenartikel staat dat een leerling van school wordt gestuurd door problemen van orde en tucht. Dan komt er een vraag om uitleg in de commissie Onderwijs: dat kan toch niet?! Maar die leerkracht moet het wel runnen. Daar moeten we als een man achter staan. Ik doe een oproep als ouder aan de ouders: ouders, als er huiswerk wordt gemaakt, als we vragen om de maaltafels thuis in te oefenen, moeten we daar samen achterstaan. De pedagogische begeleiding kwam vanmorgen ook in de webinar aan bod. De pedagogische begeleiding moet de leerkracht werkelijk helpen en ondersteunen. Vorige week was er nog het netwerkoverschrijdend overleg met de directeurs basisonderwijs. Daar werd gezegd dat de leerkrachten afhaken op de leerplannen en wat daarin staat. Die leerplannen worden wel gemaakt door de koepels. Bij dezen steek ik de hand uit naar iedereen om daar op alle niveaus aan mee te werken. Straks is er al een lakmoesproef van de oppositie met de zomerscholen. Geen 'silver bullet' maar wel een oplossing. Ik neem aan dat jullie dat straks met een grote meerderheid actief gaan steunen. Het is een kleine oplossing in het geheel. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): We spelen met onze toekomst. Zoals daarjuist al is aangehaald, is onderwijs de gelijkmaker, de kansenmachine, maar de realiteit is dat we al jaren dalen in de rankings. De reden daarvoor is eigenlijk vrij eenvoudig. Om te leren moet je mensen hebben die de leerstof geven. Als er geen leerkrachten zijn, dan kan je ook niet verwachten dat de leerstof op een goede manier aangeleerd wordt.

Tot voor kort hadden we jaarlijks gemiddeld zesduizend nieuwkomers nodig om het stijgend aantal leerlingen en de uitstroom van leraren op te vangen. Tegen 2023-2024 zal dat aantal toenemen tot bijna achtduizend. In 2016 waren er nog tien kandidaten voor een vacature in het basisonderwijs, in 2021 was dat anderhalf. In het secundair is die daling zelfs sterker. Vroeger waren er problemen met het vinden van leerkrachten op het moment dat er zwangerschapsverlof was of ziekte, vandaag hebben we een probleem met het vinden van leerkrachten om in september voor de klas te staan. Vroeger was het probleem er enkel in de groot- en centrumsteden, vandaag is het geldig voor heel Vlaanderen.

Daarnaast hebben we een enorm dalend aantal inschrijvingen in de lerarenopleiding. In 2010 gingen we van 23.000 studenten in de lerarenopleiding aan de Vlaamse hogescholen naar 19.700.

Daarnaast hebben we ook een uitstroom die toch niet te verwaarlozen is. Van de leraren in het secundair onderwijs die in 2015 jonger waren dan 30 jaar verdween ongeveer 20 procent tegen 2020 uit het onderwijs.

De realiteit is dat we op een andere manier moeten kijken naar onderwijs en ook op een andere manier moeten kijken naar de leerkracht, naar op welke manier wij omgaan met de leerkracht en op welke manier wij kijken naar een job binnen

het onderwijs. Een job binnen het onderwijs is niet anders dan een andere job. Mensen kijken op een andere manier naar hun carrière en bijgevolg moeten we het ook eenvoudiger maken voor mensen die eerst een andere carrière hebben genoten om in te stromen, en dan is die acht jaar anciënniteit niet genoeg. Zelfs als we dat optrekken naar tien jaar, zal dat niet genoeg zijn. We moeten het debat voeren om dat verder te zetten.

Minister, we hebben inderdaad al verschillende zaken gedaan. Dat is juist, maar het is te weinig. Dat bewijst elk cijfer. Dat dat niet van de ene op de andere dag zal gebeuren, is ook juist, maar een vaste benoeming is niet het antwoord. Van een vaste benoeming ligt op dit moment geen enkele leerkracht wakker. Dat zal mensen niet over de streep trekken. Het gaat erover op welke manier je ervoor zorgt dat mensen voor de klas willen staan, zij instroom organiseren.

Minister, wij verwachten dan ook dat u strijdlustiger met de vakbonden ten strijde trekt. Als je toegeeft aan de vaste benoeming, als je toegeeft dat men een vrijstelling mag hebben om voor de vakbond te werken... Wel, al diegenen die vandaag voor de vakbond werken en vrijgesteld zijn, zijn allemaal mensen die anders voor de klas zouden staan en de leerstof zouden geven die nodig is om opnieuw goed te scoren in de rankings. *(Applaus bij de N-VA en Open Vld)*

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Collega's, minister, u als minister van aankondigingen kondigt om de haverklap de miljarden, de extra miljarden aan die u investeert in het onderwijs. Dat het merendeel gaat over indexeringen zegt u er natuurlijk niet bij.

U als minister van aankondigingen kondigt om de haverklap ook kleine maatregelen aan – zomerscholen, communicatiecampagne over onderwijs, gepensioneerde leerkrachten opnieuw voor de klas, zwangere vrouwen minder snel op zwangerschapsrust sturen – maar dat zijn natuurlijk druppels op een hete plaat.

U kondigt ook grotere maatregelen aan, namelijk centrale toetsen en taal-examens voor kleuters. Maar dat zijn maatregelen die het probleem in kaart moeten brengen. En we kennen het probleem. Collega's, we kennen het probleem. De leerprestaties dalen en we kennen ook de oorzaak. Het grote probleem – alle voorgaande sprekers hebben het hier gezegd – is het immense lerarentekort. Daarnaast is er een verouderde schoolinfrastructuur. Daar hadden we het vorige week nog over. De digitalisering loopt mank. En last but not least: er is ook een immense ongelijkheid in ons onderwijs. Een kind uit een arm gezin, collega's, heeft zeven keer meer kans op schoolse achterstand dan een kind uit een rijk gezin. Er is geen enkele regio in de wereld waar de ongelijkheid in het onderwijs zo groot is.

Het grootste hangijzer, namelijk het lerarentekort, pakt u niet aan. Er is een omwenteling nodig en die is er niet. U moet met structurele maatregelen komen. Gisteren nog zei een leerkracht of een schooldirecteur in De Morgen dat er sinds maart 2021 geen Frans meer werd gegeven in zijn school. Als we kijken naar de cijfers, gaat het het afgelopen jaar over 50.000 uren die openstaan, niet alleen voor Frans, ook voor wiskunde, ook voor Nederlands. Dat is immens.

Wij vragen ten eerste dat u structurele maatregelen neemt rond het lerarentekort. Neem effectief de volledige anciënniteit mee voor zij instromers. U gaat het geld toch moeten betalen. Als u het personeelskader volledig invult, zal het toch moeten worden betaald. Dus, vervroeg die investering. Trek dat naar voren. Bied volledige anciënniteit voor zij instromers. Ten tweede vragen wij ondersteuning van de starters via een uitbreiding in plaats van een inperking van het lerarenplatform. Pak ten derde de burn-outepidemie aan. De cijfers zijn

hallucinant. U gaat er prat op dat u de vaste benoeming hebt vervroegd. Maar u holt die vaste benoeming uit door de pensioenleeftijd sterk te verhogen. Pak die burn-outepidemie aan. Vereenvoudig ten vierde de eindtermen in plaats van ze te vermoeilijken en complexer te maken. *(Opmerkingen bij de N-VA)*

Daardoor hebben leerkrachten tijd om met leerlingen te werken en achterstanden weg te werken. *(Applaus van Jos D'Haese, Lise Vandecasteele en Björn Rzoska)*

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Collega's, dit is een essentieel debat. Ik betreur een beetje dat verschillende sprekers een groot deel van hun beperkte spreektijd hebben besteed aan het vingerwijzen over wie allemaal verantwoordelijk is voor de achteruitgang van de kwaliteit van ons onderwijs de afgelopen twintig jaar. Dat is Bart De Wever, heb ik vandaag geleerd.

Wel, mij interesseert het niet wie in eerste instantie verantwoordelijk is voor de achteruitgang, wel wie verantwoordelijk is voor de vooruitgang van de kwaliteit van ons onderwijs. En dat zijn wij, als parlement. Dat zijn wij, als onderwijsveld. Dat zijn wij, samen met de onderwijskoepels. Kunnen we misschien dit momentum aangrijpen om eens terug te keren naar de essentie? Week na week krijg ik hier in dit parlement vragen en eisen over wat de scholen allemaal moeten doen. Het gaat over de voedingswaarde van de lunch van de kinderen nagaan, kinderen leren fietsen, vooral bezig zijn met het klimaat. Kunnen we dat stoppen en keuzes maken en zeggen 'als het brandt, dan moeten we kijken naar de essentie en naar de bron van het vuur'?

We moeten toelaten dat scholen zich in eerste instantie op hun kerntaak richten. Dat is lesgeven, het overbrengen van kennis en vaardigheden aan kinderen en jongeren. In eerste instantie legt dat de focus op de basisstenen van een verdere kennisverwerving. Die basisstenen zijn Nederlands en wiskunde. Dat zijn de vakken die alle andere vakken mogelijk maken. In essentie moeten we, zeker voor het basisonderwijs, daar de focus leggen.

We hebben inzake de eindtermen inderdaad de lat hoger gelegd. Na 26 jaar hebben we eindelijk de eindtermen voor het secundair onderwijs onder de loep genomen, samen met het onderwijsveld, en geactualiseerd. We hebben daar de lat hoger gelegd. Ik betreur dat sommigen in het onderwijsveld zeggen dat de lat te hoog ligt en dat het niet gaat. Het wordt aangevochten voor het Grondwettelijk Hof. Er komt nog deze maand uitspraak over, dan kunnen we die bladzijde omdraaien en kunnen we vervolgens onze focus richten op de eindtermen en de minimumdoelen in het basisonderwijs. We moeten daar de klemtoon leggen op en de duidelijke keuze maken voor Nederlands en voor wiskunde.

Ten tweede gaat het over wat er moet gebeuren in de klas. Er is inderdaad de onderwijsvrijheid, maar kunnen we het over enkele principes ten minste eens zijn met z'n allen, binnen het onderwijsveld en in dit parlement? Daarom heb ik ook gevraagd aan mensen uit de praktijk – schooldirecteuren en leerkrachten, maar ook experts – om zich, over alle gezindten en achtergronden heen, samen te buigen over enkele aanbevelingen. Die zitten vervat in dit rapport en liggen hier nu voor in het parlement. Het kan misschien een stapsteen zijn om te zeggen: wij als parlement zijn het daar samen met de onderwijskoepels over eens en we gaan werk maken van die 58 aanbevelingen. 1 daarvan is trouwens de oprichting van een kenniscentrum, dat moet aanduiden welke praktijken op de klasvloer werken. We hebben daarvoor een Londens voorbeeld, dat we ook navolging willen geven in Vlaanderen. Dat zullen we ook doen, we hebben de eerste contacten daarvoor al gelegd. Het kan een belangrijke stapsteen zijn.

Wat het lerarentekort betreft, is het juist dat het lerarentekort en de onderwijskwaliteit twee zijden van dezelfde munt zijn. Als we de onderwijskwaliteit kunnen verhogen, zal dat echt een positieve bijdrage leveren aan het lerarentekort, dan wordt het aantrekkelijker om de stap naar het onderwijs te zetten. En als we zorgen voor een aanpak van het lerarentekort, zal dat de onderwijskwaliteit natuurlijk ook onmiskenbaar ten goede komen. Op dat vlak hebben we al serieuze stappen gezet. Onmiskenbaar. Sommigen zeggen dat het te laat en een beetje te weinig is, en dat erken ik.

Twee elementen zijn op dat vlak echter cruciaal. Ten eerste moet er worden gezorgd voor een verhoogde instroom in het beroep. Ten tweede moet er natuurlijk ook aandacht zijn voor het behouden van de leerkrachten die vandaag al het beste van zichzelf geven in de klas, we moeten met andere woorden de uitstroom verminderen. We moeten de instroom dus verhogen en de uitstroom verlagen.

Het verhogen van de instroom doen we door er inderdaad voor het eerst voor te zorgen dat er een regeling is waardoor men anciënniteit kan meenemen vanuit de privé naar het onderwijs, namelijk tien jaar. Hoeveel was het enkele jaren geleden? Nul jaar. Nu kan men zeggen dat dat te weinig is, maar Pascal Smet zei dat hij twintig jaar zou regelen en de Raad van State heeft gezegd dat dat niet ging. Het was disproportioneel en werd vernietigd. Wat was het resultaat? Nul jaar. Wij zorgen nu voor tien jaar en dat is een stap vooruit. Ik wil ook altijd meer, maar het is al een stap vooruit en het is ook positief gepasseerd bij de Raad van State. Dat zijn dus geen beloftes, maar concrete realisaties.

Voor de instroom in de lerarenopleiding moeten we verder ook een beetje af van de negatieve perceptie ten aanzien van de lerarenopleiding. Daar moeten we de lat wat hoger leggen, ook aan de ingang ervan. Dat wil zeggen dat we een starttoets introduceren, die moet worden afgelegd vooraleer men begint aan de opleiding en waar ook concrete gevolgen aan worden verbonden. Namelijk, dat als er tekorten worden vastgesteld, men die moet remediëren. Men krijgt een goed zicht op de kwaliteit en de inhoud van de lerarenopleiding, maar wanneer men tekorten heeft, moet men die ook remediëren. Zo willen we wat trek in de schouw gaan veroorzaken en de perceptie en waardering verhogen van de fantastische job die het leraarschap is. We willen zo duidelijk maken dat leraar worden niet voor iedereen is weggelegd. Het vereist specifieke talenten en kwaliteiten, en overgave.

Voor het tweede element, het behouden van de bestaande leerkrachten, denk ik dat we heel goede maatregelen hebben genomen. We hebben tal van maatregelen genomen in het kader van de cao. Een bedrag van 188 miljoen euro, dat is nooit gezien. Van de verschillende maatregelen kunt u er weer eentje uithalen en zeggen: 'Is het dat maar?' Neen, het is een plejade, een totaliteit van maatregelen. Het gaat over het verbeteren van de arbeidsvoorwaarden.

Soms zijn dat ook maar kleine stapjes, bijvoorbeeld als het gaat over de internetvergoeding en een betere digitale omkadering van de leerkrachten, een betere nascholing, ook op het vlak van digitale vaardigheden en een verdubbeling van het budget voor de vorming van leerkrachten. Het gaat ook over een betere aanvangsbegeleiding: 10 miljoen euro extra voor startende leerkrachten, dat is een verdubbeling van het budget, waarbij ervoor wordt gezorgd dat beginnende leerkrachten beter begeleid worden. Een derde element tot slot is het geven van meer vrijheid en verantwoordelijkheid aan de scholen. Voor het eerst zullen scholen, in het geval van een lerarentekort, de mogelijkheid hebben om 20 procent van de middelen die ze krijgen voor de leraren – dat noemt men lerarenuren – naar eigen goeddunken om te zetten en te besteden aan andere profielen. Zo kunnen de leerkrachten worden vrijgesteld van taken zoals administratie en toezicht, en kunnen zij zich concentreren op de essentie, op lesgeven.

En tot slot, mevrouw Vandromme, ook de kwaliteitsalliantie is een engagement dat ik ben aangegaan. Dat rapport zit in de finale fase en wordt nu besproken. Het bevat concrete indicatoren en concrete engagements. Dat wordt nu afgerond in samenspraak met de koepels. Dus ook daar wil ik dat de neuzen in dezelfde richting staan.

Ik hoop dat dit parlement ook zegt: focus op de essentie, focus op Nederlands en wiskunde, zeker in het basisonderwijs. Laten we daar alvast mee beginnen. *(Applaus bij de N-VA en Open Vld)*

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Collega's, minister, de peilingsproeven gingen over klokkelezen. Ik denk dat ik een volgende keer ook zal moeten meedoen, want ik was wat verrast.

Minister, wat het lerarentekort betreft, had ik het over een langetermijnvisie. Dat was mijn eerste oproep. En ja, collega Daniëls, we hebben het Brinckman-document al voor een stuk besproken in de commissie. We hebben wellicht duizend vragen gesteld, maar we hebben er nog geen antwoord op gekregen. En ja, collega's, op zaterdag 2 juli doen we voort met de commissie en gaan we verder in debat. Ik kijk er heel erg naar uit om dan ook een fundamenteel debat te voeren, want de spreektijd van vier minuten is toch wel wat te beperkt om over zo'n grote problematiek te kunnen spreken.

Ik had het over professionalisering, duurzaam inzetten, de kwaliteitsalliantie – u haalde het al aan, minister – en ook de lerarenopleiding. We moeten de lat ook daar hoog leggen door die bindende toelatingsproef waarbij we de leerlingen die willen instromen verplicht laten remediëren.

Maar wat voor mij altijd de belangrijkste vraag is geweest, is: kiezen we voor controle of kiezen we voor vrijheid? We zijn op bezoek geweest in Nederland en daar stelt men zich exact dezelfde vraag. Gaan we leerkrachten, scholen en directies vertrouwen geven? Of wat gaan we doen? Ik heb het al eens gezegd, minister: als je mensen vertrouwen geeft, dan krijgen ze vleugels. En dat is wat we nodig hebben in het onderwijs: hoogvliegers. Een vierde oproep in mijn rijtje is dus: geef vertrouwen! En dat betekent niet 'vrijheid, blijheid'. We moeten durven vragen dat scholen, besturen, leerkrachten en directies keuzes maken en dat ze daar ook verantwoording voor afleggen.

En dan dreigt er een soort beest van Loch Ness, dat we niet goed kunnen vastpakken, namelijk de planlast. Ik denk dat we echt goed moeten kijken hoe we die planlastradar nog veel gericht kunnen inzetten.

Een vijfde oproep, minister, is werk maken van een flexibel, performant personeelsbeleid. Want net als u en net als de collega's, staan de beste stuurliedjes misschien aan wal. Ze geven aan dat we het onderwijs op een heel andere manier moeten organiseren. Maar ze vergeten heel vaak dat de koers van onderwijs al heel vaak strak vastligt, dat je als directeur heel weinig tijd en ruimte hebt om het beste team samen te stellen. Vandaar ook: nood aan flexibiliteit, durven out of the box denken.

Minister, ik heb al een paar keer een pleidooi gehouden om werk te maken van die re-integratie van langdurig zieke leerkrachten. Hoe ver staan we daarmee? Wat zijn de initiatieven die daar al genomen zijn?

Collega's, in Vlaanderen wordt er heel veel getoetst. Men twijfelt daar soms aan, maar ik ben ervan overtuigd dat we met de Vlaamse toetsen kunnen werken aan onderwijs. Maar door enkel de temperatuur te meten, wordt het jammer genoeg

niet warmer, minister. Vandaar mijn oproep om in te zetten op de data-geletterdheid in scholen en er ook op in te zetten dat de gedragenheid voor die Vlaamse toetsen groeit. Want voor onze fractie is en blijft het belangrijk dat er een decretale basis is voor die Vlaamse toetsen, en die hebben we ook nog niet gezien. Waar blijft dat kader voor die toetsen? Dat is oproep zes.

Oproep zeven is er altijd al geweest, namelijk de oproep om de lat hoger te leggen. Ik denk dat we al heel wat geleerd hebben uit de eindtermen voor het secundair onderwijs en dat we moeten zoeken hoe we daaraan tegemoet gaan komen, want, collega's, we hebben zoiets als een 'curriculum overload', zoals men het in de OESO zegt.

Ik ben tegen een verenging van het curriculum tot wiskunde en Nederlands. Er moet een balans zijn, vandaar de oproep om te blijven luisteren naar het veld, minister.

Ik wil eindigen, voorzitter, met een hartelijke dankjewel voor iedereen die zich inzet voor onderwijs. Want soms zouden we dat wel eens vergeten in het heetst van de strijd hier vooraan. Dankjewel. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Bij dat laatste, een dankjewel aan alle leerkrachten die nu lesgeven, wil ik mij zeker aansluiten, mevrouw Vandromme.

Waar ik het moeilijker mee heb, minister, is uw discours. Uw codewoorden zijn proeven, centrale testen, toetsen, bindende toelatingsproeven. *(Opmerkingen van minister Ben Weyts)*

Toch wel, minister. Het is uw antwoord geweest in de krant. En hier hebt u nu ook over bindende toelatingsproeven voor leerkrachten gesproken. We hebben al instaptoetsen. U gaat die bindend maken en u denkt dat u daarmee het lerarentekort zult oplossen. Dat gaat het hem niet doen, minister. Dat zijn niet de antwoorden die we nodig hebben. We hebben meer goede leerkrachten nodig in de klas. En dan denk ik dat we iets moeten doen aan de lerarenopleiding. En dan is het vooral praktijk die nodig is, minister. Heel veel leerkrachten stuiten op de praktijktoets. Als ze beginnen les te geven, merken ze dat ze eigenlijk nog niet zoveel in de praktijk, in de klas, hebben gestaan en dat ze die vaardigheden missen om echt goed te kunnen lesgeven. Daar moeten we op inzetten.

We moeten beginnende leerkrachten veel beter ondersteunen: een uitgebreid pakket aan aanvangsbegeleiding, coaching, professionalisering en opleiding om die beginnende leerkrachten in de klas te houden. Ik ben het daarmee eens. Want nu stromen zij heel snel uit het onderwijs, omdat ze het niet volhouden, omdat ze de moeilijkste roosters krijgen, omdat er te weinig aanvangsbegeleiding is.

Er zijn innovatieve projecten. Scholen hebben heel mooie projecten, bijvoorbeeld de basisscholen in Kortrijk, samen met Hogeschool VIVES, om zijinstromers aan te trekken en ze effectief op te leiden op de klasvloer, in de praktijk. Die worden financieel niet ondersteund. Ik denk dat we dat moeten doen. Diversiteit voor de klas, anciënniteit nog meer meenemen: dat zijn maatregelen om de job van leerkracht aantrekkelijk te maken.

We moeten inderdaad terug naar de 'core'. Ik vind het absoluut geen slecht idee van de heer De Wever: autonome, sterke leerkrachten. We moeten leerkrachten inderdaad vertrouwen geven. Maar dan moeten ze die ruimte hebben om les te geven en moeten we af van die ongelooflijke planlast die er nu nog is in het onderwijs. We moeten ze ondersteunen en taken van hen wegnemen die anderen kunnen doen, bijvoorbeeld door onderwijsassistenten in te zetten. We moeten de

basis, het kleuteronderwijs, versterken en daar heel hard inzetten op taal. Ik ben het daar helemaal mee eens. Maar we moeten zorgen dat onze kleuterjuffen dat kunnen en daar de ruimte voor hebben. En dat kun je niet als je ik weet niet hoeveel kleuters hebt, van wie je de pamber moet verversen en weet ik veel wat nog allemaal, en als je heel veel zorgende taken moet uitvoeren.

En dan, minister, moeten we ongelijkheid opnieuw centraal durven te zetten. We moeten de ongelijkheid in ons onderwijs aanpakken, een onderwijs van twee snelheden, waar kinderen die thuis ondersteund worden en die zich privéles kunnen permitteren, wel mee kunnen, en waar kinderen die die mogelijkheden niet hebben, niet mee kunnen. Dat zie je nu in de resultaten. Dat is wat wij absoluut niet willen. We moeten brugfiguren inzetten, gaan voor een brede school, ouders betrekken, en inderdaad inzetten op die randvoorwaarden, minister. Want met een lege maag kun je niet goed leren. Als je geen computer hebt, kun je niet goed leren. Als je geen rustige plek hebt om te leren, kun je niet goed leren.

Ja, wij willen daarop inzetten, minister. En denkt u nu echt dat dat ervoor gezorgd heeft dat er een daling is van de onderwijskwaliteit? Dat wij ervoor zorgen dat kinderen een warme maaltijd of een gevulde brooddoos hebben op school, denkt u dat dat de oorzaak is van de dalende onderwijskwaliteit? Ik denk het echt niet. *(Applaus bij Groen, Vooruit en de PVDA)*

Denkt u, godbetert, dat het leren zich veilig zich voortbewegen in het verkeer, kinderen leren fietsen die dat thuis misschien niet leren, de oorzaak is van de dalende onderwijskwaliteit? Ik denk het niet. Ik denk dat we op die randvoorwaarden moeten inzetten om die ongelijkheid te blijven bestrijden. Dat zal voor mij en mijn partij een absolute prioriteit blijven. U gaat ons niet wijsmaken dat dat de oorzaken van de dalende onderwijskwaliteit zijn. *(Applaus bij Groen, Vooruit en de PVDA en van Jean-Jacques De Gucht en Maurits Vande Reyde)*

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega Meuleman, dat is nu toch echt warm en koud blazen tegelijkertijd. Als er iets blijkt uit het rapport-Brinckman – het is zelfs de titel: 'Naar de kern: de leerlingen en hun leerkracht' – en als er iets is waar leerkrachten vandaag op uitvallen, dan is dat het volgende. Een probleem op sociale media? De leerkracht moet het oplossen. Het kind heeft thuis geen goede plek? De leerkracht moet het oplossen. Er stelt zich een probleem met pesten? De leerkracht moet het oplossen. Alles rond burgerschap? De leerkracht moet het oplossen. We merken, en ik stel dat ook vast in mijn eigen omgeving, dat als er een probleem in de maatschappij is, we eerst naar het onderwijs kijken en dus moet de leerkracht dat erbij nemen. Als we dan gaan kijken naar begrijpend lezen, dat in vorige peilingen achteruitgang, wat stellen we dan vast? We zijn van 16 uur begrijpend lezen in de klas naar 9 uur gegaan. En de resultaten zijn gedaald. Als we aan de leerkrachten vragen hoe het komt dat ze ineens minder begrijpend lezen geven, dan zeggen ze: 'omdat ik dit en dit en dit allemaal extra moet doen.' Dan moeten we toch in dit parlement eerlijk durven zijn. Als we dan zeggen dat we focussen op wiskunde en Nederlands, dan is het eerste dat vanuit uw partij komt: ja maar, ja maar, muzikale opvoeding en beweging zijn toch ook belangrijk, en verkeersopvoeding is toch belangrijk, en burgerschap is toch belangrijk, en klimaat, want die kinderen komen daar toch ook in terecht. Ja, maar je zult een tekst over klimaat niet kunnen lezen, laat staan begrijpen, als je niet goed Nederlands kent en als je niet goed begrijpt wat hectopascal en druk wil zeggen. Dus zeggen wij vanuit de N-VA en vanuit deze meerderheid: we leggen de focus op Nederlands en wiskunde.

Ik heb eigenlijk een vraag voor u over dat Nederlands. Vroeger pleitten jullie voor meertaligheid en thuistalen. Wat is het nu? Is het nu Nederlands of is het nu meertaligheid? Geef daar nu eens een duidelijk antwoord op.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Er wordt daar zo heel meewarig over gedaan, hé. Het is juist wat de collega vanuit de oppositie zegt. Daar wordt heel meewarig over gedaan. Minister Weyts, als ik me niet vergis, bent u 51 jaar. U bent vanmorgen opgestaan, u hebt een gezond ontbijt genoten en u hebt daarstraks waarschijnlijk een lunch gegeten. Iedereen van ons hier heeft dat gedaan. Dat is ook de reden waarom je op een of andere manier kunt presteren. De redenering dat we leven in een complexe maatschappij, waar meer en meer taken bijkomen en dat dat niet eenvoudig is voor de leerkrachten, is juist. Daar wil ik zelfs in meegaan. Het feit dat heel veel leerkrachten daar niet noodzakelijk de juiste opleidingen voor gekregen hebben om met die veranderende situaties, zoals sociale media, pesten en dergelijke meer, om te gaan, dat is ook juist. Maar hier zo reageren als een spreker aanhaalt dat er gezonde maaltijden moeten zijn voor elke leerling in elke school? Je kunt niet presteren als het enige waaraan je op dat moment aan het denken bent, is dat je honger hebt. Dat gaat niet, hé! Je kunt dat niet, hé! *(Applaus bij Open VLD, Vooruit, Groen en de PVDA)*

We hebben een stijgend aantal lege brooddozen. We hebben daar een gigantisch probleem mee. Ik zeg niet dat ons onderwijs daardoor volledig achteruitgaat, maar het is wel een belangrijk deel daarvan. *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

Je moet dat erkennen. Je moet erkennen dat we daar een oplossing voor moeten vinden. Want wie zijn die leerlingen die met een lege brooddoos naar school gaan? Dat zijn niet degenen die bijlessen kunnen krijgen van thuis en wiens ouders hen altijd op dezelfde manier opvangen. Dat zijn juist degenen die het bijzonder moeilijk hebben. *(Opmerkingen van Marius Meremans)*

De voorzitter: Collega Meremans!

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Het onderwijs is een kansenmachine. Laat het dan ook in de toekomst een kansenmachine blijven. Als het gaat over leerlingen en leerkrachten – want dat is toch wat we hier zeggen – denk dan inderdaad aan elke leerling. Elke leerling betekent dat je aan elke leerling dezelfde kansen geeft. Vandaag is de enige vaststelling die we kunnen maken dat dat niet langer het geval is. *(Applaus bij Open VLD, Vooruit, Groen en de PVDA)*

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): De vaststelling die ik maak, is dat hierover misschien toch eens binnen de meerderheid overlegd moet worden, want het is toch duidelijk iets waarover jullie het niet met elkaar eens zijn.

Mijnheer De Gucht, ik vind het heel fijn dat u zo een gepassioneerd betoog voert, en op zekere hoogte geef ik u ook gelijk, maar het zijn natuurlijk niet alleen de gezonde maaltijden, het is heel veel. Het is zoals mevrouw Meuleman zegt: het is leren fietsen, gezonde voeding enzovoort. Het is van alles. Dat is juist de kern van het probleem. We zitten nog altijd met iets als ouderlijke verantwoordelijkheid.

De school is er om les te geven. De school is er om te leren. De school is er voor wiskunde en voor taal. En al die andere dingen zijn er voor de ouders. We moeten de ouders daar ook op wijzen. Ouders moeten hun kinderen opvoeden. Dat moet de school niet doen. Eigenlijk is dat ook de essentie van het debat. De school moet er zijn om onderwijs te verstrekken, niet om op te voeden. Ik heb het zojuist ook al gezegd: dat geeft gelijke kansen. Als kinderen goed opgeleid zijn, kunnen ze zich opwerken, dan kunnen ze uit de armoede komen. Het is heel belangrijk dat de magen gevuld zijn, maar je moet er ook voor zorgen dat de

kinderen kunnen excelleren, dat ze later een goede job kunnen krijgen, dat ze zelf uit de armoede kunnen komen. Dat is wat ons onderwijs moet doen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Collega Meuleman, ik wil het even hebben over de gelijke kansen waar u altijd maar op blijft terugkomen. Bij minister Vanderpoorten zijn we gestart met het invoeren van de GOK-middelen (gelijke onderwijskansen) in het onderwijs. Dat zijn onze gelijkekansenmiddelen. Die zijn later voor een deel omgevormd naar de SES-middelen (socio-economische status): op basis van de sociaal-economische situatie van kinderen krijgt het onderwijs extra middelen. Ik kan u garanderen dat er scholen zijn die die kinderen aantrekken, die een grotere hoeveelheid kinderen in hun school hebben die in aanmerking komen voor de GOK-middelen en de SES-kenmerken. Die scholen hebben daar echt wel wat extra middelen voor. Zij kunnen daar fantastische dingen mee doen. Heel veel scholen doen dat ook. Dankzij die middelen zijn de scholen in staat om kleinere klassen in te richten en meer handen in de klas te hebben. De scholen die dat op die manier inzetten doen daar fantastische dingen mee. Ik kan daar echt van getuigen. Dat moeten wij als Onderwijs kunnen bieden en we doen dat ook.

Maar als je dan begint over de lege brooddozen en de andere zaken waar sommige kinderen in kansarmoede mee geconfronteerd worden, dan moet je niet alleen kijken naar het onderwijs, dan moeten wij ook kijken naar heel ons sociaal systeem, ons sociaal huis in elke gemeente waar gezinnen in kansarmoede terecht kunnen, sociale huizen die middelen hebben om bijvoorbeeld via een onderwijscheque mee in te staan voor de onderwijskosten van die gezinnen. Ons kindergeld moet ook voor een deel toestromen naar de onderwijskansen van die kinderen. Het is niet alleen onderwijs, het is ook het aspect van ons hele sociale verhaal. We moeten dat gewoon samen doen. Onderwijs en Welzijn samen is de kracht en de manier waarop we vooruit zullen gaan. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Oké, collega's, veiligheid op school is voor u blijkbaar geen basisvoorwaarde. Dat is geen randvoorwaarde, hoor. Met honger op de banken zitten, dat is geen randvoorwaarde, hoor. Dat is basis. Een brugfiguur in armoede? Collega Meuleman heeft het inderdaad aangehaald. Minister Weyts, u zegt dat ze geen werk hebben in het onderwijs. U gééft ze geen werk. Maar ze hebben wel degelijk werk in het onderwijs. Ik zie de N-VA wijzen naar Groen. Ik zie de N-VA wijzen naar de ouders. Ik zie de N-VA zelfs regelmatig wijzen naar de koepels en het net. U zit wel al twintig jaar in de regering en u zegt dat de nadruk op wiskunde moet komen. Mijn dochter krijgt al een jaar bijna geen wiskunde meer. Ze is gek op wetenschappen. Collega Meuleman heeft honderd procent gelijk: ten eerste, dat zijn geen randvoorwaarden en ten tweede, kijk eens in eigen boezem. Doe er eens iets aan. Maak eens werk van een lerarenpact. Maar u zet dit weg als randvoorwaarden en u zegt dat dit geen issue is? Dat is onbegrijpelijk. *(Applaus bij Groen en Vooruit)*

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): We hebben het over de kwaliteit van het onderwijs en het lerarentekort en dat gaat heel breed. Dat hadden we voorspeld. Maar minister, wat ik vooral nog hoor, is de vraag om de scholen te ontzorgen. Als we willen dat we sterke leerkrachten voor de klas krijgen, als we willen dat we die leerkrachten ook laten lesgeven, dan moeten we ervoor zorgen dat ze omkaderd zijn, dat ze ontzorgd kunnen worden. De school staat niet alleen. Ik had het pas over de oproep om flexibel te kunnen omgaan met de middelen die scholen

krijgen. Is er dan een mogelijkheid dat we de scholen de kracht geven, dat er proefprojecten opgezet worden waardoor men aan de slag kan op lokaal terrein met eventueel andere profielen die aangetrokken kunnen worden binnen onderwijs, die dan niet voor de klas kunnen gaan staan, maar die wel de leerkrachten kunnen ontzorgen? Ziet u daar heil in?

Ik geloof heel sterk in het verhaal van de brugfiguren, maar ik geloof ook in het aantrekken van andere profielen, van mensen die de leerkrachten kunnen ontzorgen. Hoe kijkt u daarnaar?

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Collega's, de discussie over gelijkheid en ongelijkheid in het onderwijs heeft uiteraard ook heel veel invloed op de prestaties. Ik ondersteun volledig het betoog van collega De Gucht en ik hoop dat er ook maatregelen uit komen. Het gaat over pure armoede in het onderwijs, maar het gaat over meer dan dat. Leerlingen leren niet alleen van leerkrachten. Daar bestaat heel veel onderzoek over. Leerlingen leren heel veel van elkaar.

Wij zitten met een onderwijs dat zeer sterk gesegregeerd is, en dat is een immens probleem. Een op de twee leerlingen in Vlaanderen zit in een concentratieschool, een witte school of een zwarte school. De demarcatie komt heel vaak op basis van sociale ongelijkheid: heel veel leerlingen uit de hogere klasse, of heel veel leerlingen uit de lagere klasse. Dat beleid zet de kleine stappen die er waren, in de richting van meer diversiteit in de scholen, weer achteruit. Dat is een groot probleem. Ik steun volledig mevrouw Kerkels als ze verwijst naar de SES-middelen die geïnvesteerd zijn in het onderwijs, maar dat is niet voldoende. Er moet ook meer diversiteit komen in de scholen, zodat leerlingen van elkaar kunnen leren.

Mijnheer Daniëls, u zegt dat we de uren voor Nederlands moeten verhogen. Maar dat is net het punt: alleen de uren verhogen voor Nederlands, dat gaat het probleem niet oplossen. We moeten naar meer diversiteit in het onderwijs, en we moeten de immense ongelijkheid die er is, verder terugdringen.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): In verband met die scholen waar heel veel GOK-middelen naartoe gaan: dat is natuurlijk een heel goede zaak. Aan de andere kant, minister, merken we dat binnen de scholen waar heel veel zwakkere leerlingen zitten, een veel minder ervaren leerkrachtenteam zit. Dat is een vaststelling. Uit een rapport van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) van een paar maanden geleden – heel recent dus – zien we dat er bij ons minder ervaren leerkrachten staan in klassen met een hoge concentratie sociaal zwakkere leerlingen, vergeleken met andere OESO-landen. De enige landen die het nog slechter doen dan ons land zijn Estland en Saoedi-Arabië. Dat zijn niet noodzakelijk referentiepunten, zeker dat laatste niet.

Zo heb je dus 'moeilijkere scholen' – laat me het zo stellen – waar de uitdagingen inderdaad groter zijn, en waar jongere leerkrachten met weinig ervaring in terechtkomen. Natuurlijk stromen die dan ook sneller uit, want zij hebben niet de omkadering die ze nodig hebben om daar op de juiste manier mee om te gaan. Het zal dus ook nodig zijn om in de lerarenopleiding een juist traject uit te stippelen waarbij ook een 'hoe om te gaan met' voorkomt. Op welke manier ga je met meertaligheid om? Op welke manier ga je met de multiculturele achtergrond om? Een van de zaken die daarin belangrijk zijn, is praktijkervaring tijdens de lerarenopleiding. U hebt het zelf ook al aangehaald: als we ervoor zorgen dat leerkrachten in opleiding niet als leerkracht 'an sich', maar als 'co' in de klas kunnen gaan staan, ook in die moeilijker scholen, dan zorgen we ervoor dat we

de praktijkschok die vandaag een verhoogde uitstroom veroorzaakt, kunnen tegenhouden. Dat zijn zaken die op korte termijn wel een verschil kunnen maken, want ze zorgen vandaag wel degelijk voor die enorm grote uitstroom. Ze zorgen er ook voor dat het onderwijs niet de kansenmachine is die het zou moeten zijn – en dat is bijzonder jammer om vast te stellen –, om de eenvoudige reden dat we daar niet de kwaliteit kunnen bieden die we zouden moeten bieden.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (Vooruit): Voorzitter, collega's, ik zit hier met plaatsvervangende schaamte. Wat wij hier allemaal onder deze koepel zeggen – en ik heb al heel wat interessante dingen gehoord –, is voor mij eigenlijk niet zo belangrijk. Wat voor mij belangrijk is, is dat we buiten deze koepel gaan en dat we scholen uit het bijzonder onderwijs bezoeken. Ik heb vorige donderdag nog met heel wat leerkrachten, directies en paramedici uit het bijzonder onderwijs rond de tafel gezeten. Ik hoor directeurs, leerkrachten en ouders. Ik ben burgemeester en heb mensen die naar de scholen gaan om te ondersteunen. Het is dát wat telt en het is dát wat er is.

En we mogen vandaag in dit debat nog uren proberen elkaar te overtuigen: 'Wij hebben dát goed gedaan, wij zijn dáármee bezig en daar zijn wij niet mee bezig.' De essentie is dat we vandaag worden geconfronteerd met een onderwijs dat niet op, maar over de rand van de afgrond staat.

Minister, er is iets wat ik u bijzonder kwalijk neem. Ik zal ook de andere kant vertellen, die u daarin wat ontkracht. Tijdens de nieuwe legislatuur, toen u minister was, heb ik samen met onze volledige fractie, voorstellen ingediend over het versterken van de directeurs in het basisonderwijs, van de leerkrachten in het basisonderwijs, na ruim twee à drie jaar rondetafelgesprekken. Toen ik u samen met Caroline Gennez vroeg om die voorstellen te lezen en daar iets mee te doen, zei u half lachend: 'Nee, wij gaan voor het excelleren, wij willen toewerken naar een hoger niveau bij de leerlingen, dat is wat wij willen doen.'

Ik vertel verder. Op dat moment hebt u de uitgestoken constructieve hand van onze partij niet aangenomen. De leerkrachten en directies die ik vorige week sprak, weten niet meer van welk hout pijlen te maken. Ik zal een voorbeeld geven. Een bepaalde school uit het bijzonder onderwijs zei: 'Indien wij voldoende ondersteuning en voldoende mensen hadden gehad om met die kinderen aan de slag te gaan, om proactief te werken, dan zaten er van de laatste 5 jaar geen 25 jongeren in de gevangenis van Brugge die wij niet hebben kunnen begeleiden, maar waren dat er misschien maar 2 of 3.'

En dat is de boodschap, voorzitter, die ik mijn eerste tussenkomst wil brengen. Het is niet alleen de commissie Onderwijs, maar het zijn alle commissies samen die die problematieken moeten proberen op te lossen in de maatschappij waarin we leven. De collega van het Vlaams Belang zegt dat ook de ouders verantwoordelijkheid hebben. Maar in de realiteit is het nu eenmaal zo dat heel wat ouders hun verantwoordelijkheid niet kunnen nemen of niet nemen. En daarop moeten wij inspelen.

Niet alleen de commissie Onderwijs en de minister van Onderwijs, maar ook andere commissies moeten de handen in elkaar slaan om te bekijken hoe wij deze problematieken verder kunnen aanpakken. Maar ik vind het niet correct om te zeggen: 'We zullen dit nog doen, en dit en dat.' De vorige vijf jaar was er een minister van cd&v, nu is er voor vijf jaar een minister van de N-VA die nog aan zijn legislatuur bezig is. Maar de mensen die hier nu pretenderen te weten hoe het allemaal moet, zitten al zolang in de regering. Er had al heel wat meer moeten gebeuren dan er tot op vandaag is gebeurd. En dat kunnen we niet accepteren. We moeten echt aan de alarmbel trekken. Want als je de reacties

leest van de mensen via mail, via digitale media, via de telefoon, dan merk je dat we niet aan, maar over de afgrond staan. En daar hebben wij met onze partij al zes à zeven jaar geleden voor gewaarschuwd, toen uw collega Crevits nog minister was. *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Voorzitter, ik zou even willen terugkeren naar de spreker en mevrouw Meuleman een vraag willen stellen. U wilt nog meer diversiteit in het onderwijs. Maar de laatste 10 jaar – mijn collega Beckers heeft het daarnet gezegd – is het aantal anderstaligen toegenomen met 110.000 kinderen. Dat is gigantisch. Dat betekent dat je meer klaslokalen nodig hebt, meer centen, maar vooral ook meer leerkrachten. En we hebben ze nu al niet. *(Opmerkingen)*

Neen, er zijn er veel te weinig. Want overal zijn er gaten, dat kan iedereen vaststellen.

Zult u er bij de Federale Regering, want die heeft de sleutel van de immigratie in handen, op aandringen om daar toch eens een rem op te zetten zodat wij een klein beetje tot rust kunnen komen en aan de slag kunnen met diegenen die er al zijn en met wie we toch al vaak problemen hebben om hen de taal en onze gewoonten bij te brengen? Durft u dat te vragen? Want dat is wel heel belangrijk voor het onderwijsbeleid in de toekomst. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega De Witte, u sprak me persoonlijk aan. Ik vind het jammer dat u zegt dat ik alleen wil inzetten op het verhogen van het aantal uren Nederlands. Dat heb ik natuurlijk niet gezegd. Ik heb hier gezegd dat de aanpak waarvoor we vandaag staan – en collega Krekels heeft daarop aangesloten – een kwestie is van directies die hun leerkrachten ook ontzorgen. Recent zeiden directeurs dat hun leerkrachten uitvallen vanwege het feit dat ze rapporten van meerdere pagina's moeten schrijven. Daarop vroeg ik wie dat oplegt. Dat zijn wij niet, u ook niet en ook niet de minister. Dat is een keuze van de school, dus die kan dat afschaffen als dat een probleem is. Als leerkrachten tegen mij zeggen dat ze niet tot lesgeven komen omdat ze de klas niet aankunnen met al die kinderen die niet-Nederlandstalig zijn en met ouders die niet meewillen, dan reageren we dat we daarop zullen inzetten, maar dan zegt uw partij dat ze dat niet wil. Wees nu eens duidelijk. Wil de PVDA Nederlands of thuistalen? Wat wilt u? *(Opmerkingen van Jos D'Haese)*

Ik ga verder want dat zijn noden van leerkrachten. Daarom haal ik ook pedagogische begeleiding aan. Leerkrachten hebben dergelijke zaken nodig. Ook daar moeten we kijken wat we zullen doen. Verschillende collega's hebben het gehad over de lerarenopleiding. Ik bied een uitgestoken hand en ook daar is mijn oproep dat we er samen naar moeten kijken. Als er lege brooddozen worden vastgesteld, dan moet er automatisch een link zijn met het OCMW en het Sociaal Huis, zodat we dat probleem bij de ouders kunnen aanpakken en dat niet bij de leerkrachten terechtkomt. Leerkrachten zeggen net dat het te veel is. We hebben al die mensen nodig, collega De Witte. Dat heb ik hier gezegd. Dat is ook mijn oproep: dat we allemaal samen kijken naar de opmerkingen van leerkrachten over leerplannen.

Leerkrachten hebben me vanochtend nog laten weten dat de inspectie op een bepaalde manier met hen omgaan. Ik heb die oproep ook al gedaan in de commissie voor Onderwijs. U was daar toen niet aanwezig, maar dat was een belangrijke oproep. Dat zijn de zaken die ik heb gebracht. Focus dus niet alleen op dat Nederlands. Het actualiteitsdebat vandaag gaat over de kwaliteit. We

stellen vast dat de peilingen van het Nederlands en wiskunde jaar na jaar achteruitgaan. Zoals de minister zegt, zijn dat de basisvakken en we moeten daarop inzetten, collega's. Ik hoop dat we het daar toch over eens zijn.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Zeggen dat dit de oplossing is: als de immigratie er niet zou zijn geweest, dan zou alles perfect lopen. Ten eerste is de immigratie er en ten tweede is die ook nodig. Dat zie je als je kijkt naar het hele economische bestel. Als we er op een goede manier voor willen zorgen dat elk kind, welke achtergrond en taalachterstand het ook heeft, mee kan in de samenleving waar het toe behoort en daar niet buiten staat, dan moeten we ervoor zorgen dat er middelen zijn om die taal te leren en dat er genoeg leerkrachten voor de klas staan om die leerlingen mee te nemen. De enige oplossing van het Vlaams Belang is zeggen dat het komt door die anderstaligen en dat is de grootste onzin die er bestaat. Dit is het enige wat er elke keer opnieuw uitkomt: het is allemaal de schuld van de vreemdelingen. *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

Dat is daarnet gezegd geweest. U moet luisteren naar wat u zegt. *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

Probeer het met jullie eens over de inhoud te hebben. Dat is verdorie moeilijk. Echt waar. *(Rumoer)*

De voorzitter: Collega's, collega De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Elke keer is er dat racistische rateltje waarbij alles wat er fout loopt in de maatschappij de schuld van de immigratie is. Ik zeg dat je op een andere manier met die mensen moet omgaan en moet maken dat je kansen aan elk kind geeft. *(Applaus bij Open Vld, Groen, Vooruit en de PVDA)*

Een leerkracht die bezig moet zijn met kinderen die 's morgens niet gegeten hebben, steekt daar veel meer tijd in dan wanneer ervoor wordt gezorgd dat de kinderen 's middags warm eten hebben. Het zijn voor alle duidelijkheid niet de leerkrachten die moeten koken.

De voorzitter: Meneer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Collega's, ik ondersteun, voor de tweede keer vandaag, volledig de tussenkomst van de heer De Gucht. *(Gelach en applaus bij het Vlaams Belang)*

Maar sta mij toe om het debat toch ook terug te brengen naar het lerarentekort, want natuurlijk, mijnheer Daniëls, willen wij dat er Nederlands onderwezen wordt. Uiteraard willen wij dat er Nederlands onderwezen wordt. Maar ik geef u even de cijfers die gisteren ook gepubliceerd werden. Afgelopen schooljaar bleven 17.911 lesuren Nederlands openstaan en meer dan 15.000 voor wiskunde. Dat is het lerarentekort. En u, minister, u zegt hier dat we misschien nog een beetje te weinig doen en u somt dan de maatregelen op die u doet.

We geven nu al tien jaar anciënniteit. Maar u weet perfect dat al het onderzoek aantoonde dat de mensen die uit de andere sectoren in het onderwijs gaan geen 30- of 35-jarigen zijn. Dat gaat over mensen die al een zekere loopbaan achter de rug hebben, voornamelijk over 40- tot 45-jarigen. Als je die tien jaar anciënniteit geeft, dan verliezen ze tien jaar anciënniteit. Dat gaat over 400 euro. Op het loon van een gewone werkmens is dat veel geld. Dus ja, dat is een enorme drempel om in het onderwijs te stappen. Als u het kader voor ons

onderwijs volledig wilt invullen, dan gaat u dat geld toch moeten betalen. Dus versnel dat. U gaat het toch moeten betalen. Als al die leerkrachten er zijn en er blijven, dan moet u dat versnellen. Dat is een concrete maatregel die wij voorstellen, die al een wereld van verschil kan maken. Ja, dat gaat inderdaad geld kosten. Ons onderwijs gaat geld kosten. In de toekomst gaat het dat toch kosten.

Een tweede maatregel die wij voorstellen. Vier op tien leerkrachten verlaten het onderwijs nu binnen de vijf jaar. Het lerarenplatform is een efficiënte maatregel voor de werkzekerheid van jonge leerkrachten, voor de opvang, om ervoor te zorgen dat zij weten dat ze, ondanks het feit dat ze niet in een school zitten, het volgende jaar nog altijd een job hebben. Verbreed het lerarenplatform voor die startende leerkrachten, in plaats van dat af te bouwen.

Dat zijn twee concrete maatregelen en u draait er altijd omheen. U zwemt erlangs. Maar ik stel voor dat u ze opneemt in uw actieplan. *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Ik wou mij tot de heer De Gucht wenden, maar die is er niet. Ik wou zeggen dat als hij wat meer naar de Commissie Onderwijs zou komen, hij zou weten dat wij heel veel inhoudelijke argumenten hebben. Bovendien ben ik begonnen met te zeggen dat de redenen divers zijn. Ik heb zeven andere redenen aangehaald, maar desalniettemin wil ik het toch nog eens herhalen.

De heer De Witte zegt juist dat een van de grote problemen de uitstroom is. Ik kijk ook naar de heer Rousseau. Als je in sommige scholen in België rondloopt, heb je ook niet meer het gevoel dat je in België bent. Dat is de kern van het probleem. Jullie kunnen doen alsof dat niet zo is, maar kijk bijvoorbeeld eens naar de peilingen. De mensen weten dat wat wij zeggen, waar is, dat het een heel belangrijk probleem is. Die migratie is niet enkel het probleem, dat heb ik ook nooit beweerd, maar het ontkennen is zoals het licht van de zon loochenen. Ik heb heel veel andere redenen gegeven, maar migratie is een probleem. Ook als je, als beginnende leerkracht, in een concentratieschool terecht komt, loop je letterlijk weg. Ik heb dat in dit parlement nog al gezegd. Zeker jonge vrouwen lopen weg, die door allochtone jongens worden geïntimideerd. Dat is een probleem. Uw ogen sluiten voor het probleem zal het probleem niet doen verdwijnen, collega's. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Er is heel veel gezegd. Ik probeer te besluiten. Ik zal ingaan op de laatste tussenkomst van de heer Daniëls. Ik vond die, voor zijn doen, redelijk gematigd, en hij zei eigenlijk zelf: laat ons elkaar de hand reiken en proberen tot constructieve oplossingen te komen. Wel, ik zou niet liever willen.

Dan zijn er een aantal zaken waarvan ik vind dat ze extreem belangrijk zijn. Eerst en vooral, minister, mijnheer Daniëls, collega's van andere partijen, laat ons inderdaad dringend iets doen aan dat lerarentekort. Laat ons dus met een echt plan komen om het lerarenberoep, de lerarenopleiding te hervormen en te versterken. Daar moet dringend een tandje bijgestoken worden. Daar moeten ook voldoende middelen voor uitgetrokken worden. Dat is de verantwoordelijkheid van de Vlaamse Regering. Laat ons dat doen, wij gaan daaraan meewerken.

Twee, leerkrachten moeten inderdaad kunnen lesgeven. Daar ben ik het 100 procent mee eens. Ze moeten vertrouwen krijgen, ze moeten versterkt worden. Dat is hun corebusiness. Laat ons er dus voor zorgen dat er minder planlast is, laat ons daarop inzetten.

Taal: laat ons dat versterken. Ik ben daar voor, ik ben het daarmee eens, van in de kleuterklas. Laat ons de kleuterjuffen ondersteunen zodat zij inderdaad pedagogisch kunnen bezig zijn en niet overspoeld worden door zorgtaken.

Laat ons ook inzetten op wiskunde. Taal én wiskunde, geen probleem. Maar we gaan van onze kinderen toch geen wiskundemachientjes maken? Kunnen we het erover eens zijn dat leren zwemmen, zich veilig begeven in het verkeer, cultuureducatie ook essentieel zijn om onze kinderen een brede blik te geven op de samenleving en er echt volledige mensen van te maken? *(Opmerkingen bij de N-VA)*

Kunnen we het erover eens zijn dat dat ook belangrijk is, mijnheer Daniëls?

Moeten leerkrachten alles doen? Neen, ik denk het niet. Moeten leerkrachten boterhammetjes smeren om te zorgen dat kinderen geen lege brooddoos hebben? Neen, ik denk het niet. Dat vragen wij niet, dat vraagt niemand. Zet in op die brede school, een school met heel veel verenigingen, met heel veel hulp van buitenaf. Zet in op scholen die ervoor zorgen dat er nog meer wordt voorgelezen, dat kinderen waar thuis niet wordt voorgelezen op school die kans krijgen, dat ouders de kans krijgen om Nederlands te leren. Dat moeten die leerkrachten allemaal niet doen, maar dat is wel de brede maatschappelijke verantwoordelijkheid. Dan moeten we met onderwijs en andere organisaties de handen in elkaar slaan. Als we die zaken doen, kunnen we absoluut tot een constructieve dialoog komen en een oplossing om de kwaliteit van ons onderwijs te verhogen. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Ik wil kort reageren op twee zaken. Mevrouw Beckers, het Vlaams Belang zegt hier dat als je in onze scholen vandaag rondloopt, je je niet in België waant en dat dit een groot probleem is. Wel, mevrouw Beckers, eerst en vooral: welkom in België. *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

Welkom onder onze jongeren! Die zijn jong, divers en solidair. Ze gaan zich echt niet laten verdelen door jullie Vlaams Belangpraat.

Twee, ik zal nooit, maar dan ook nooit, de kleur of de afkomst van iemand als een probleem zien. De diversiteit in onze scholen en onze samenleving is een rijkdom waarmee we aan de slag moeten. Neen, alle problemen zijn nog niet opgelost. Neen, we zijn er nog niet. Maar we moeten daarmee aan de slag in plaats van mensen te stigmatiseren en in hokjes te duwen, op basis van hun kleur of afkomst, want daar geraken we nergens mee. *(Applaus bij de PVDA)*

Minister, beste collega's van de meerderheid, ik heb hier al de hele namiddag horen zeggen dat het feit dat leerlingen op school eten zouden krijgen een last zou leggen op leerkrachten. Ik zal u eens een heel groot geheim vertellen. Het feit dat er vandaag leerlingen op school aankomen zonder eten, dat legt een last op de leerkrachten, en niet alleen in de klas. Ik ken veel leerkrachten die voor en na hun uren soep maken zodat de leerlingen kunnen eten. Ik ken veel leerkrachten die ervoor zorgen dat er boterhammen zijn op school. Ik ken leerkrachten die zorgen dat er 's middags iets te eten is en die dat doen boven op hun uren, boven op hun lestakenpakket, boven op al het werk dat ze al hebben. *(Opmerkingen van minister Ben Weyts)*

Neen, het is geen kerntaak. Het gebeurt omdat u niet zorgt dat er eten is op school. *(Rumoer)*

Dat is effectief waarom het gebeurt, beste mensen. Welkom in de realiteit. *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang en de N-VA)*

Welkom in de realiteit van de scholen in ons land waar de leerkrachten vandaag boven op hun uren, onbetaald, in hun vrije tijd, soep maken, boterhammen smeren en zorgen dat er eten is, omdat deze overheid niet kan garanderen dat kinderen eten krijgen op school en met een gevulde maag de les kunnen volgen in plaats van met honger. *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Mijnheer D’Haese, ik heb op geen enkel moment, u mag het verslag erop nalezen, over kleur gesproken. *(Opmerkingen van Jos D’Haese)*

Dat is niet uit mijn mond gekomen. *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Collega Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): De heer De Witte heeft gezegd dat concentratiescholen een probleem zijn. Daar is hij mee begonnen. *(Opmerkingen van Jos D’Haese)*

Ik dacht dat de kwinkslag naar de uitspraak van de heer Rousseau over Molenbeek en dat hij zich niet in België waande, duidelijk was. Maar blijkbaar niet. Mijn excuses daarvoor. *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Rutten heeft het woord.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): Voorzitter, misschien is het drama dat we meemaken niet alleen de achteruitgang van de kwaliteit van het onderwijs, maar misschien ook wel de kwaliteit van het debat hier. We hebben een knoert van een probleem. We weten dat eigenlijk allemaal. Misschien kunnen we eens opnieuw naar de wetenschap en de cijfers kijken. Dat onderzoek wordt op regelmatige basis gevoerd. Het is in 2009 gebeurd, in 2016, en nu opnieuw. En we gaan opnieuw achteruit. Dat is genoeg geweten. Waar liggen de problemen? Wie het wel goed doet – en dit is wetenschap, geen politiek – zijn kinderen uit gezinnen met als thuistaal Nederlands, uit gezinnen zoals dat van u en ons, met een hogere sociaal-economische status.

Wie heeft het moeilijk? Thuistaal geen Nederlands. Wie heeft het moeilijk? Kinderen die thuis sociaal achtergesteld zijn. Kinderen waar geen enkele interesse is voor wiskunde. Ik denk dat ik daar misschien af en toe nog onder zou kunnen vallen, maar dat geheel terzijde.

Collega's, dat zijn feiten. Waarom is het belangrijk dat we het debat voeren over Nederlands? Als je geen Nederlands spreekt en de taal onvoldoende machtig bent, probeer dan maar eens te begrijpen wat die leerkracht uitlegt als ze probeert te zeggen wat breuken zijn, wat verzamelingen zijn, wat abstracte begrippen in wiskunde zijn. Daarover gaat het: welke mate van abstractie kan je aan in wiskunde. Hoe kan je nu iets abstracts begrijpen als je de taal waarin dat onderricht wordt niet begrijpt? Daarom is Nederlands belangrijk. Dan reik ik de hand naar iedereen die dat erkent.

Ten tweede – en dat wil ik hier ook afgerond hebben –, het is wel belangrijk dat je ook iets doet aan die lege magen, zoals de heer De Gucht heeft gezegd, want het zijn kinderen met een lagere sociale economische status die achteruitgaan en die het moeilijk hebben. En dus, collega's, is de vraag niet zozeer hoe we van al die leerlingen één pot nat maken en ze allemaal over dezelfde kam scheren. Neen, hoe zorgen we ervoor dat de kwaliteit van ons onderwijs opnieuw vooruitgaat en tegelijkertijd dat iedereen meekan? Want als je dat niet wilt, dan is de consequentie dat je naar een onderwijs gaat met twee snelheden, en daar

zijn we goed naar op weg. Dus, het is niet de ene die zegt dat het gelijke kansen moeten zijn of de andere, aan de rechterzijde, die beweert dat het alleen maar moet gaan over excellentie, het is excellent voor iedereen. Voor minder mogen wij hier niet settelen. (*Applaus bij Open Vld, Groen en de PVDA*)

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Mevrouw Rutten, u mag de feiten niet verdraaien en u hebt dat toch een beetje gedaan en daarom wil ik toch tussenkomen. Hier staat heel duidelijk: 'Doen het slechter voor wiskunde: kinderen met een schoolse achterstand, leerlingen met dyslexie of dyscalculie en leerlingen die extra zorg krijgen'. Daar staat niet bij: kinderen met een sociaal-economische zwakkere situatie. Dat staat daar niet bij. (*Opmerkingen van Jos D'Haese*)

Er zijn ook kinderen uit andere sociale klassen die zorg krijgen. Er zijn ook kinderen uit andere sociale klassen met dyslexie, dyscalculie en andere leerproblemen. Er zijn ook kinderen uit andere sociale klassen met een schoolse achterstand. Het gaat dus niet alleen over die kinderen. Ik wil niet minimaliseren dat die kinderen het moeilijk hebben. Ik heb dat daarjuist ook in mijn tussenkomst duidelijk gemaakt. Die kinderen zijn er. Die kinderen hebben het moeilijk en die kinderen moeten ondersteuning krijgen.

Maar sinds 2013 en ook al verschillende jaren daarvoor zijn wij gestart met ons inclusieverhaal. Ik wil daar ook geen slecht woord over zeggen want ik sta daar achter, maar die kinderen nemen wij ook mee in ons onderwijs en nemen wij ook mee in onze toetsen. Dan mogen we niet vergeten dat die kinderen systematisch ook wel een lagere score behalen. Waarom? Omdat ze extra ondersteuning nodig hebben, omdat ze speciale zorgbehoeften hebben, omdat zij soms in ons gewoon onderwijs zitten met een individueel anders lopend curriculum. Laat ons niet vergeten dat die resultaten ook mee opgenomen worden in deze peilingsproeven.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Voorzitter, er werd vandaag in een krant opgeroepen om het debat rond het lerarentekort en de kwaliteit van ons onderwijs te voeren. Ik was eerlijk gezegd wat ontgoocheld toen ik dat las: alsof we nooit bezig zijn in de commissie, alsof er nooit vragen worden gesteld over dat tekort of over de kwaliteit, alsof we daar niet bijna allemaal dagdagelijks mee bezig zijn of er in de nacht wakker van liggen.

Ik ben ook wat ontgoocheld over het debat want het gaat hier op den duur over wie het luidste roept of de strafste uitspraak doet. Wat mij betreft, gaat het daar niet over want daarmee helpen we ons onderwijs geen stap vooruit of brengen we zeker geen extra leerkrachten naar de klas.

Vanmorgen was er een webinar over de peilingsproeven. Ik heb dat heel kort kunnen volgen – wat jammer – want ik dacht dat het debat daarover zou gaan, maar het gaat er helemaal niet over. Het is een wirwar van punten die worden aangeraakt.

De voorzitter: Door iedereen, hé.

Loes Vandromme (cd&v): Door iedereen. Ik weet het. We hebben dat net voor het debat voorspeld.

Ik had, minister, daarnet een vraag gesteld rond de aanpak van het lerarentekort, maar u kreeg het woord nog niet. Voor de kwaliteit van ons onderwijs zou er toch moeten gestart worden met die flexibiliteit en dat vertrouwen. Dat stralen we vandaag als parlement jammer genoeg helemaal niet uit. We stralen niet uit

dat we vertrouwen hebben in de mensen die het dagdagelijks doen: de leerkrachten, de directies, de besturen. Dat doen we niet. De manier waarop we hier bezig zijn, zorgt ervoor dat we alleen maar negativiteit uitstralen. Ik wil oproepen, collega's, om toch wat sereniteit aan de dag te leggen. We moeten durven pleiten voor het vertrouwen en de flexibiliteit die het onderwijs broodnodig heeft. *(Applaus bij cd&v en Open Vld)*

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik ben iets te vroeg vertrokken vooraan. Ik hou niet van feitelijke onjuistheden. Het is belangrijk, zoals mevrouw Rutten zegt, dat we het debat voeren op basis van wat wetenschappelijk zwart op wit op papier staat.

Mevrouw Krekels, in de presentatie en het rapport dat we toegestuurd gekregen hebben, staat het resultaat per leerlingengroep, met letterlijk de grootste daling bij laag SES, een kleine daling bij gemiddeld SES en status quo bij hoog SES. Dat wil dus zeggen dat de grootste niveaudaling zit bij kinderen die het thuis het moeilijkste hebben, die het kansarmst zijn. Een gemiddelde zien we bij een gemiddelde thuissituatie en een status quo bij leerlingen die het goed hebben thuis. Dat staat letterlijk op die slide. Wat u vertelt, is gewoon niet correct. Laat ons dus beginnen met de feitelijke juistheden. *(Applaus bij Groen, Open Vld, Vooruit en de PVDA)*

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Collega's, geen enkel kind kan leren op een lege maag. Ik kan niet meer bijhouden hoe vaak ik dit hier in het parlement al heb gezegd. Ik ben dus heel blij dat er dankzij Open Vld nu ook echt werk van wordt gemaakt. Ik reken op jullie steun om ons voorstel van resolutie daarover mee goed te keuren.

Het debat vandaag gaat over het lerarentekort en de dramatische impact ervan op de leerachterstand van onze leerlingen en op de kwaliteit van ons onderwijs. Ik was het met één ding eens, minister, namelijk toen u zei dat we de focus moeten leggen op de essentie. En wat is de essentie? De essentie is dat sterk onderwijs begint met een goede leerkracht voor de klas. Een goede leerkracht laat een kind boven zichzelf uitstijgen, verder springen dan het ooit gedacht had dat het zou kunnen, en geeft het vooral ook een eerlijke kans om het beste te maken van zijn leven – wie hij ook is, of waar hij of zij ook vandaan komt, mevrouw Beckers.

We kunnen alleen maar vaststellen, collega's, dat de arbeidsmarkt vandaag in brand staat en dat deze minister er op geen enkele manier slaagt om de job aantrekkelijker te maken. Die job is nochtans het begin van alle andere jobs. Ik heb hier weer een hele resem maatregelen gehoord, minister, die niemand overtuigen, zelfs uw eigen meerderheidspartners niet, en zeker niet de leerkrachten op het terrein. Die zeggen allemaal hetzelfde: 'We voelen er niets van, de werkdruk blijft alleen maar groter worden en we hebben het gevoel dat we geen centen meer hebben om ons werk deftig te doen.' Daar hebben we het vorige week over gehad.

U bent minister van Onderwijs. U bent mee verantwoordelijk en u kunt daar iets aan doen. De waarheid is dat het niet gebeurt. En als we dat zeggen, dan pikt het duidelijk. De heer Daniëls begint dan wild om zich heen te slaan, dan is het deels de schuld van de ouders, dan wordt er op de oppositie geschoten en dan liegt u zelfs. Dan zegt u dat wij zouden zeggen dat het Nederlands niet belangrijk is, terwijl het omgekeerde waar is. Sinds het begin van de legislatuur zeggen we dat Nederlands cruciaal is om bij te leren op school en ook gewoon om je plaats

te vinden in de samenleving. Maar daar heb je mensen voor nodig. Je hebt mensen nodig om Nederlands te geven, en die zijn er vandaag niet. Je hebt mensen nodig in de klas, want zelfs als ze er zijn, hebben ze de tijd en ruimte niet om bezig te zijn met kinderen die hulp nodig hebben om beter Nederlands te leren. Dat is natuurlijk het probleem. U kunt daar allemaal iets aan doen, maar het gebeurt niet.

Ook de meerderheid zit duidelijk op haar honger. Ik heb mevrouw Vandromme de oproep horen doen om een langetermijnvisie te ontwikkelen. Die is er dus duidelijk niet. Jullie hebben zeven werven zitten opsommen, waar ik het trouwens mee eens ben.

Bij Open Vld is er hetzelfde verhaal: laat ons werk maken van meer anciënniteit voor zijinstromers. Dan kan ik me toch alleen maar de vraag stellen, collega's van de meerderheid: waarom is dat nog niet gebeurd? Waarom is dat in deze legislatuur nog niet gebeurd? Waarom is dat tijdens de vorige legislatuur niet gebeurd? Jullie hebben ondertussen al bijna tien jaar gehad om iets aan het lerarentekort te doen. Het probleem is niet nieuw, de alarmbellen gaan al jaren af.

Hetzelfde geldt voor de lerarenloopbaan: hoe lang gaan we daar nog over palaveren? Wie doet nu 45 jaar lang graag dezelfde job? De lerarenloopbaan moet flexibeler en gevarieerder. Geef leerkrachten ook meer de kans om te doen waar ze goed in zijn, bijvoorbeeld meer lesgeven, meer lesmateriaal ontwikkelen of coachen als ze al wat meer kilometers op de teller hebben. Dan staan beginnende leerkrachten er trouwens ook niet alleen voor.

Collega's, daar moet echt iets aan gebeuren. Wij willen echt constructief mee nadenken, maar eerlijk gezegd zie ik op dit moment nul politieke moed bij deze meerderheid om die werven aan te pakken. Ik stel me dus steeds meer de vraag of Onderwijs wel een prioriteit is voor deze regering. Het ergste vind ik nog: wie betaalt daar de prijs voor? Onze leerlingen. Ik herhaal: het lerarentekort is een fundamentele bedreiging voor de kwaliteit van ons onderwijs en dus ook voor de toekomst van onze kinderen en van onze welvaart. Wat is immers onze grootste rijkdom? Dat zijn onze kinderen. We zijn vandaag royaal aan het smossen met talent, collega's. (*Applaus bij Vooruit, Groen en de PVDA*)

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Mevrouw Goeman, ik wil toch tussenkomen omtrent twee dingen in uw betoog.

Ten eerste zegt u dat er niets wordt gedaan aan de zijinstroom, maar wij doen daar wel iets aan. Hoeveel keer moeten we het nu nog zeggen? Tot tien jaar anciënniteit. We doen daar dus iets aan. Twintig of dertig jaar? Ik kan alleen maar kijken naar het advies van de Raad van State – niet van nu, maar het advies van de Raad van State dat ik heb gelezen toen ik nog op het kabinet zat – en dat was heel duidelijk: dat gaat niet. Als er een iets was waar Pascal Smet gefrustreerd over was, dan was het daarover. Het gaat niet. Kom hier nu niet gewoon zeggen dat we niets doen. We doen wel iets, namelijk tien jaar. Helaas leven we in een rechtstaat, dus zeggen ze dat dat niet proportioneel is. (*Opmerkingen*)

Ja, ik heb gezegd 'helaas'. Mevrouw Rutten, blijf rustig. Het is toch eigenlijk uw oproep dat we de rechtstaat negeren? Vandaar mijn 'helaas'. U zegt eigenlijk: negeer de rechtstaat en wat de Raad van State aan Pascal Smet zei, en we doen het toch. Dat zegt u. Wij doen tien jaar.

Ten tweede, zeggen dat deze regering en meerderheid Onderwijs niet belangrijk vinden, is de realiteit gewoon onrecht aandoen. Als ik kijk naar alle commissies

voor Onderwijs, waar u ook actief aan deelneemt, denk ik niet dat we kunnen zeggen dat daar niets verschijnt rond ontwerpen van decreet of voorstellen van decreet. Ik kan ook vaststellen hoeveel punten bij de regering week na week worden geagendeerd vanuit Onderwijs, dat kunt u ook zien. En ja, als u op zoek gaat naar één decreet dat alles oplost, is dat er inderdaad niet. Ik weet echter dat u eerlijk genoeg bent om ook toe te geven dat dat ene decreet er niet is.

Dus wat betreft de roep naar het lerarenpact: Pascal Smet? Lerarenpact? Niets pact. Niets. Minister Crevits heeft ook getracht om alles samen te brengen en het is ook niet gelukt, ook al waren daar heel goede intenties. Dan heb ik veel liever dat we verschillende maatregelen kunnen nemen die niet aan elkaar gekoppeld zijn. Dat is immers het probleem: als alles aan elkaar wordt gekoppeld – als zowel de koepels als de vakbonden in een sociaal overleg zitten met een overheid, in een realiteit van budgetten – dan gebeurt er niets. Dan heb ik liever dat we maatregel na maatregel stappen vooruit zetten, zoals we nu aan het doen zijn met deze meerderheid. Op het einde van de rit wil ik die verschillende maatregelen gerust in een kist steken voor u en daar dan 'pact' op zetten, maar daar gaan we het toch niet over hebben, collega's?

En als we het dan effectief hebben over waar leerkrachten van wakker liggen, kan ik alleen maar dit rapport aanraden, collega's. Veel van wat de verschillende collega's hier aandragen, staat al in dat rapport. Laten we samenwerken met alle partners – en dan bedoel ik ze allemaal: politiek, beleid, schoolbesturen, directies, leerkrachten, ouders, lokale besturen... Dat staat allemaal in dit rapport. Laten we eraan beginnen, collega's. Dat is mijn voornaamste oproep van vandaag.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Aansluitend op wat collega Daniëls aangaf: in de commissie hebben we al heel wat hoorzittingen gehad met heel wat experten over het lerarentekort en over de kwaliteit van het onderwijs. Die vele experten hebben vele goede voorstellen gedaan. Wie Twitter volgt, ziet nu een aantal slides passeren die de voorbije jaren ook in onze commissie aan bod kwamen. Collega's, ik sluit me aan bij wat de vorige spreker zonet zei: hebben we de moed om de zaken over de legislatuur heen vast te pakken? Ik doe een oproep aan de collega's in dit parlement maar ook hierbuiten: durven we toegeven dat zaken goed aangepakt worden, ook al zijn het de opposenten die dit voorstellen? Durven we heilige huisjes aanpakken? Durven we een fundamenteel debat voeren over zaken die we momenteel misschien niet durven aan te pakken?

Collega Daniëls had het over de 'bijbel'. Zoals ik al zei, hebben we daarover al duizend vragen gesteld in de commissie. We zijn nog niet echt het debat kunnen aangaan. Ik hoop dat we dat wel kunnen doen; ik zie in elk geval de noodzaak daartoe. Ik hoop dat we niet blijven oproepen om extra middelen naar Onderwijs te laten stromen. We weten dat er nog nooit zoveel mensen voor de klas stonden als nu. We hebben al heel wat maatregelen genomen. Er stromen al heel wat middelen naar Onderwijs. Misschien moeten we toch durven een aantal zaken te benoemen.

Minister, ik roep nogmaals op tot flexibiliteit en vertrouwen. Voor ons zijn dat twee belangrijke zaken.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): We zijn er allemaal van overtuigd dat er veel moet gebeuren. En een van die zaken is inderdaad het inzetten op zijinstromers. Maar natuurlijk zijn zijinstromers, hoe oud of hoe jong ze ook zijn, ook starters, mensen die starten in het onderwijs. En een van de grote problemen bij starters is dat ze vaak, ook vandaag, uren bij elkaar moeten sprokkelen in verschillende

scholen en onzekerheid na onzekerheid aan elkaar rijgen. Ze hebben nu een vervanging hier en dan een vervanging daar, ook vandaag, anno 2022, nog. Ook daar moeten we aan werken. Ik wil mijn pleidooi van een paar maanden geleden herhalen om ook in het secundair onderwijs te zorgen voor een lerarenpool waardoor we ervoor zorgen dat mensen die instromen ten minste voor een jaar zekerheid hebben, ook de zijinstromers.

Mijn tweede punt is misschien het meest cruciale. Ik heb tot nu toe niet zoveel gezegd tijdens deze plenaire vergadering, maar ik heb eens bijgehouden hoeveel voorstellen er gedaan zijn. Ik denk dat het er achttien à negentien waren. Over veel zaken zijn we het oneens, maar over een aantal zaken zijn we het ook helemaal eens. Maar dan moeten we natuurlijk vrij basic gaan. Een van die zaken is dat goede leerkrachten belangrijk zijn. Een andere zaak is dat een gebrek aan leerkrachten problematisch is. Vandaag zien we dat veel leerkrachten die afstuderen, als ze 21, 22 of 23 zijn, er niet aan denken om in het onderwijs te starten. Weten we waarom ze daar niet meer aan denken? Wat heeft hen gedegouteerd? Een aantal zaken weten we al. De praktijkshock is een groot probleem. Dat weten we. Vaak komen starters terecht in moeilijke klassen. Dat weten we ook. Maar dat zijn toch zaken die op te lossen zijn? Laten we bijvoorbeeld die twee zaken al oplossen. Ik denk dat het de heer Daniëls – want hij heeft al veel gezegd vandaag – was die zei dat meer praktijk in de lerarenopleiding voor een stuk tegemoet kan komen aan die kwestie van de praktijkshock. Die lerarenpool is ook een oplossing om mensen die starten op 22- of 23-jarige leeftijd een jaar zekerheid te bieden.

Een ander groot probleem is dat we leerkrachten niet in het onderwijs kunnen houden. Die analyse delen we allemaal, maar we weten vandaag niet goed waarom mensen die starten in het onderwijs, afhaken. De praktijkshock zal ook een rol spelen. Dat weten we eigenlijk wel. Die onzekerheid, dat weten we voor een stuk ook. Maar voor de rest tasten we daar in het duister. Laten we daar ook werk van maken, om dat in kaart te brengen. Want daar kunnen we snel winst maken. Onze fractie en ikzelf zijn voor het helemaal hervormen van de lerarenopleidingen, maar daar gaan we morgen het probleem niet mee oplossen, wel overmorgen. Dat is ook heel belangrijk, maar vandaag moeten we een aantal maatregelen nemen.

Tot slot heb ik begrepen van minister Weyts dat hij de voorbije twee jaar heel vaak met zijn onderwijsclub heeft samengezeten. Ik weet niet of dat gezellige of interessante vergaderingen waren, maar wat ik wel weet, is dat er uiteindelijk wel beslissingen uit kwamen. Ik zou zelfs willen voorstellen, minister Weyts, om in conclaaf te gaan met die onderwijsclub, misschien eind juni, begin juli. Bekijk de voorstellen die gedaan zijn, ook de 58 van de commissie Brinckman. We gaan die niet allemaal kunnen realiseren op korte termijn. Neem daar de 10 belangrijkste uit en voer die de komende 2 jaar gewoon uit. Dat is ons voorstel.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Mevrouw Goeman, ik denk dat ik en mijn collega Laeremans nergens in ons betoog hebben gezegd dat wij anderstalige leerlingen niet belangrijk vinden of dat wij vinden dat die niet dezelfde onderwijskansen verdienen. Wat wij wel doen, is het probleem benoemen. Als ik dan de onderzoekster van de KU Leuven hoor zeggen dat zij denkt dat het probleem aan veranderde leerlingenpopulaties te wijten is, verstaat u daar dan iets anders onder? Denkt u niet dat het de 110.000 anderstalige leerlingen in ons onderwijs zijn die voor problemen hebben gezorgd? We kunnen de problemen niet oplossen als we ze niet erkennen. En het probleem erkennen, is natuurlijk het begin van elke oplossing. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Ik wil even terugkomen op de discussie over de anciënniteit van de zijinstromers, want dat is echt een cruciale as om het probleem van het lerarentekort aan te pakken en op te lossen. De Raad van State heeft niet gezegd dat twintig jaar anciënniteit meenemen in principe verboden is. Dat heeft de Raad van State helemaal niet gezegd. Wat de Raad van State zegt, is dat de discriminatie met de voorgaande leerkrachten, die dat niet gekregen hebben, verboden is. En dat is natuurlijk begrijpbaar. Er is ook een begroting rond gemaakt. Pascal Smet heeft na dat arrest gezegd dat ons dat 300 miljoen euro kost. Mijn vraag aan de minister is dus wat de kost daarvan zou zijn. En kunnen we daarover discussiëren? Want het feit is dat deze maatregel, zoals hij nu is, niet volstaat.

Het probleem dat de heer Danen terecht aanhaalt, is dat vier op de tien mensen in het onderwijs nu in de gevarenzone van een burn-out zitten. En hoe langer dat lerarentekort aansleept, hoe groter dat gaat worden, want dat is een spiraal die zichzelf versterkt. Dus graag had ik daarover info van de minister.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Mijnheer Daniëls, als er iets was dat Pascal Smet met zijn tomeloze energie wel goed kon, was het zoeken naar creatieve oplossingen. Dat is ook waar politiek volgens mij over moeten gaan. En dat is meer dan van deze regering gezegd kan worden. Want dat is wat ik niet begrijp. Waarom zoeken jullie niet uit wat maximaal mogelijk is als het gaat over het verhogen van de anciënniteit voor zijinstromers? Want de realiteit is gewoon dat veel mensen met een staat van dienst niet de overstap gaan maken naar het onderwijs als ze daar 400 of 500 euro mee verliezen.

Ik begrijp gewoon niet waarom jullie ook niet proactiever zijn. Er gaan helaas aan de lopende band bedrijven dicht. Denk aan TomTom. Denk aan mensen die in de banken werken. Er zijn opportuniteiten. Denk inderdaad eens na over een aanjager van onderwijs, een ambassadeur die daar elke keer op zoek gaat, de linken probeert te leggen en mensen overtuigt, met een billijke vergoeding, om de overstap naar het onderwijs te maken.

Ik ga zeker niet ontkennen, collega's, dat er hard wordt gewerkt in de commissie Onderwijs. Daar zijn inderdaad al een aantal belangrijke discussies gevoerd, over de centrale toetsen, over de eindtermen, over de zomerscholen. Maar ik kom telkens opnieuw terug op mijn zelfde punt: al die dingen staan of vallen met goede leerkrachten. Sorry, dan begrijp ik echt niet dat iemand als mevrouw Vandromme hier komt zeggen dat we misschien het debat moeten durven te voeren en een aantal heilige huisjes in vraag moeten stellen. En mijnheer Daniëls zegt dat we het stap voor stap gaan aanpakken. Dat had al lang gebeurd moeten zijn.

Het lerarentekort komt er al jaren aan en is nu volledig aan het ontploffen. Het zijn onze kinderen die daar het slachtoffer van worden. Ik kan ook alleen maar zeggen: 'Plus est en vous'. Zet u alstublieft samen, meerderheid. Ik merk dat er heel veel ambitie is bij tenminste Open Vld en cd&v om alsnog te proberen na tien jaar er iets aan te doen. Ik zou zeggen: u hebt nog 2,5 jaar, maak er het beste van. *(Applaus bij Vooruit, Groen en de PVDA)*

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Voorzitter, misschien toch even tussentijds, na deze tussenkomst met een opsomming van karikaturen en simplismen. Het is allemaal zo gemakkelijk. Het lerarentekort los je toch gewoon op: je gaat naar een bedrijf

waar er sluitingen zijn en je pakt die mensen mee en je steekt die in het onderwijs. Dat is zo gemakkelijk opgelost. Voilà. Dat minister Smet en minister Vandenbroucke daar niet zijn opgekomen, het is ongelooflijk! Als u wil karikaturen maken: ik kan dat ook perfect hoor. Ik zou bijvoorbeeld kunnen zeggen dat wat we zeker niet moeten doen, is oproepen tot staken bijvoorbeeld, met de socialistische vakbond. Dat zou ik zeker niet doen. Maar gelukkig is maar 1 procent daarop ingegaan. Grote dank aan die 99 procent van de leerkrachten die de leerlingen gisteren niet in de steek hebben gelaten. Grote dank daarvoor. *(Applaus bij de N-VA en Gwendolyn Rutten)*

Er zijn enkele puntjes waarop ik wel wil ingaan. Over de discussie van de lege maag, zegt iedereen wel hetzelfde. Natuurlijk willen wij niet dat kinderen naar school komen met een lege maag. De vraag is enkel: wiens kerntaak is het in eerste instantie om daar iets aan te doen? Daar zeggen wij dat het in eerste instantie niet de kerntaak is van scholen. Die kunnen ter zake faciliteren, maar het is in eerste instantie de kerntaak van het sociaal beleid, en zeker van een OCMW, een lokaal sociaal beleid, om aan die problematiek tegemoet te komen, vanzelfsprekend met medewerking van de scholen. Maar de kerntaak van scholen is wel om als een kansenmachine er in de eerste plaats voor te zorgen dat kinderen door het verwerven van kennis en vaardigheden op de sociale ladder naar boven kruipen. Dat is als kennismachine essentieel de taak van de school. Daarom focussen wij zo op het Nederlands en zeggen wij dat gelijke kansen beginnen aan de start van de lagere school met een goede kennis van het Nederlands. Als je geen goede kennis hebt van het Nederlands, dan heb je geen gelijke kansen. Het is daarom dat deze meerderheid, deze regering een keuze heeft gemaakt. Ik ben blij hier vandaag te horen dat men ter linkerzijde de tegenkantingen heeft laten varen. Dat is prima. Voortschrijdend inzicht. Maar we hebben er duidelijk voor gekozen dat je kinderen geen dienst bewijst door hen te laten starten wanneer ze een achterstand hebben in het eerste leerjaar op het vlak van de kennis van het Nederlands. Daar hebben wij met deze meerderheid alvast iets doortastends aan gedaan met de KOALA-testen, met de taalscreening. Dat is absoluut een stap voorwaarts, die misschien vijf jaar geleden totaal onmogelijk was.

Een tweede element is de lerarenopleiding. Daar ben ik het volledig mee eens. Het gaat absoluut niet alleen over toetsen. Maar ik vind het wel belangrijk dat de perceptie en de waardering ten opzichte van de job van leerkracht en ten opzichte van de lerarenopleidingen zelf wordt verhoogd en dat we wat trek in de schouw veroorzaken door te zeggen dat we aan de starttoets, die vandaag bestaat maar waaraan geen gevolgen worden verbonden, effectief concrete gevolgen verbinden in die zin dat wanneer er tekorten worden vastgesteld, je eraan moet remediëren. Maar ook de opleidingen zelf, waarmee we in dialoog zijn, zijn absoluut welwillend om daarin stappen te zetten, zodat we meer voorbereiden op de praktijkschok, de klas zoals die is, het leven zoals het vandaag in de klas in Vlaanderen is, met verschillende talen, culturele achtergronden en een grote diversiteit. Het is belangrijk dat men daar meer op voorbereid is, ook op het vlak van kinderen met een beperking, van welke orde dan ook, maar zeker wat betreft de versterking van de basiszorg en de verhoogde zorg, wat wij in het jargon de 0 en 1 noemen. Het is belangrijk dat op dat vlak er een betere voorbereiding komt van kandidaat-leerkrachten op de praktijkschok via de lerarenopleiding.

Ten derde: we moeten wel keuzes maken. Daar kom je uiteindelijk altijd op terug. Ik hoor hier regelmatig zeggen dat men het ermee eens is, en dat men daarom moet kiezen en voor wiskunde en voor Nederlands en voor al die andere taken die in de bak van leerkrachten en van scholen worden geschoven. Maar neen, hé. Je kunt niet het ene zeggen en het andere doen. Laat ons effectief die keuze maken voor Nederlands en wiskunde, zeker als het gaat over het

basisonderwijs, en dan die vertaalslag maken via de eindtermen. Laat ons het lef hebben om te zeggen dat al de rest heel valabel is en mooi meegenomen, maar dat de essentie wel de kennis van het Nederlands en van wiskunde is. Die keuze maken we heel duidelijk.

Een vierde punt dat ik wilde maken: mevrouw Vandromme, het gaat over vertrouwen geven. Als we met deze regering toch al één weg ingeslagen zijn op dat vlak, dan is het toch wel meer vertrouwen geven en heilige huisjes aanpakken. Voorheen was het ondenkbaar – en geloof me vrij want ik zie het regelmatig aan het sociaal overleg – dat we aan scholen de autonomie zouden geven om de middelen die ze krijgen om te besteden aan lerarenuren naar eigen denken kunnen omzetten en die middelen kunnen spenderen aan de aanwerving van andere profielen. Dat was ondenkbaar in het verleden. Nu hebben we dat heilige huisje gesloopt en je kunt zeggen dat het nog niet genoeg is, 'j'assume', dat is juist. Maar 20 procent van de middelen kan wel omgezet worden naar eigen goeddunken. Dat is een bres die in de dam geslagen is. Dat is onmiskenbaar een stap vooruit.

Een tweede heilig huisje en een patstelling ook in het sociaal overleg zijn oplossingen in concreto aangaande het lerarentekort. We hebben al verschillende stappen genomen. Die zijn genomen in breed overleg in dat sociaal overleg. Ik probeerde nog andere sporen te verkennen. Dat botste altijd op tegenstand, waarbij de ene zegt – de koepels spreken elkaar ook tegen, ook de andere sociale partners spreken elkaar tegen – dat een bepaalde maatregel gaat werken. Je houdt je leerkrachten gewoon 36 uur op school en that's it. Dat is vergelijkbaar met andere jobs. Anderen zeggen dat dat absoluut niet gaat werken. Zo waren we toertjes aan het draaien, op zoek naar wat een oplossing zou kunnen zijn. Kunnen we niet gewoon eens erkennen dat we dat in de praktijk gaan aftoetsen via pilootprojecten? En waarbij je werk maakt van een soort regelluwe omgeving, dat je abstractie maakt van alles wat decretaal gebetonneerd is, want inzake onderwijsreglementering is heel veel decretaal gebetonneerd, vanwege de grondwettelijke onderwijsvrijheid ook. Maar als we zeggen dat we daar overheen stappen, dat we een dertigtal pilootprojecten in de scholen creëren waarbij we verschillende visies in concreto gestalte kunnen geven, dan kunnen we in de praktijk aangeven wat werkt. Zo kunnen we heilige huisjes slopen en stappen vooruitzetten. Ook dat is vertrouwen geven. Ook dat is een heilig huisje dat in deze regering sneuvelt.

Ten vijfde, mijnheer Vandenberghe, u durft hier te zeggen dat de voorstellen die u gedaan hebt inzake het versterken van de directeurs in het basisonderwijs ..., dat deze regering niks doet voor de directeurs basisonderwijs. Laat me u even zeggen dat deze regering beslist heeft dat we stapsgewijs – en de eerste stap is dit jaar al gezet – ervoor zorgen dat er een loonspanning van minstens 31 procent tussen een directeur en een leerkracht is. We doen dat in twee stappen. Dat is 'du jamais vu'. Voor sommige directeurs gaat dat geen loonsverhoging zijn omdat ze al op die loonspanning zitten. Maar voor heel veel andere directeurs betekent dat netto een heel groot verschil per maand. We doen dat stapsgewijs. Een tweede zaak die we gerealiseerd hebben ten voordele van directeurs basisonderwijs is de invoering en het creëren van het mandaat van beleidsondersteuners, namelijk ervoor zorgen dat de directeurs ondersteund worden, dat ze een extra profiel kunnen tewerkstellen. We voorzien 10 miljoen euro extra voor betere arbeidsvoorwaarden voor directeurs in het basisonderwijs. Dat is niet in een regering met Vooruit. We realiseren dat hier in een regering zonder Vooruit. Concreet zijn dat tastbare stappen vooruit voor directeurs basisonderwijs. Opnieuw kunt u zeggen dat dat te weinig en te laat is, maar het zijn stappen vooruit onmiskenbaar in de goede richting.

Een ander punt is de re-integratie – een terechte bemerking. Vandaag is de regeling van het ziekteverlof vrij binair. Ofwel treed je 50 procent ofwel 100 procent

terug uit ziekteverlof. Iets anders is niet mogelijk. Daar willen we meer flexibiliteit. Daar komen we met een regeling. Ik hoop dat we die nog voor de zomer goedgekeurd krijgen, dat je iets flexibeler, bijvoorbeeld al vanaf 20 procent fasegewijs opnieuw de stap richting onderwijs kunt zetten en terug kunt gaan werken, weer actief kunt worden. Opnieuw, dat is geen zaligmakende maatregel. Het is een plejade van maatregelen die we nemen. Er is geen 'silver bullet'. Maar dan wordt hier gezegd 'alsof die maatregel dat gaat oplossen'. Nee, die maatregel op zich gaat het ook niet op lossen. We treffen een plejade van maatregelen. We treffen ze onmiskenbaar en het zijn allemaal stappen vooruit.

Acht: Vlaamse toetsen. Er wordt hier gezegd dat ik het alleen heb over excelleren en de lat hoger leggen en toetsen invoeren en dat ik alleen ga meten. Neen, met die toetsen willen we niet enkel meten. Ja, we willen een instrument hebben waarmee we op jaarlijkse basis de evolutie van de kwaliteit van ons onderwijs kunnen gadeslaan. Nu zijn we daarvoor afhankelijk van studies die, vooral door buitenlandse onderzoeksinstituten, om de zoveel jaren worden gedaan. Wij willen dat op jaarlijkse basis hebben. Dat zijn de effecten op macroniveau. Maar die toetsen zijn vooral nuttige informatie voor de scholen zelf, die zich kunnen vergelijken met vergelijkbare scholen. Zo weten ze hoe goed ze bezig zijn – of hoe slecht ze bezig zijn – op het vlak van Nederlands en wiskunde, in vergelijking met andere scholen. Denkt u nu echt dat directeurs of leerkrachten dat niet willen weten? Zij willen dat weten, zij willen zichzelf kunnen vergelijken en zelf in de spiegel kunnen kijken.

We willen die gegevens ook op microniveau, omdat we die toetsen organiseren op vier momenten in het curriculum van elke leerling, namelijk het vierde leerjaar, het zesde leerjaar, het tweede jaar secundair onderwijs en het zesde jaar secundair onderwijs. Daarmee kun je de leerwinst en de evolutie monitoren. Dat levert ook een schat aan informatie op waarmee je beleidsmatig echt iets kunt doen, en waarmee je iets kunt betekenen voor de individuen in kwestie.

Er wordt dan gezegd dat er een mogelijk gevaar is voor vernauwing, namelijk dat je te veel aandacht zou hebben in het curriculum voor Nederlands en wiskunde. Bestaat dat, te veel aandacht voor Nederlands en wiskunde? We zijn het erover eens dat dat de essentie is. Et alors, dat men iets te veel aandacht zou hebben voor Nederlands en wiskunde in de lessen! A la bonheur, zou ik zeggen, in mooi Nederlands.

Tot slot wil ik nog een, misschien iets gevoeliger, puntje aanraken: ouderlijke verantwoordelijkheid. (*Opmerkingen bij het Vlaams Belang*)

Stilte! Orde moet er ook zijn in de klas. Wat ik bedoel, enige nuance aanbren- gend, en wat de PISA-onderzoeken ook heel duidelijk bevestigen, is dat er een verschil is inzake studieresultaten tussen enerzijds degenen die Nederlands als thuistaal hebben, en degenen bij wie de thuistaal niet het Nederlands is. Dat is niet specifiek voor Vlaanderen, dat is eigenlijk overal zo. Maar het grote lichtpunt in de onderzoeken van PISA is dat die kloof, tussen Nederlands of een andere taal als thuistaal, voor de helft wordt gedicht door leerlingen die thuis ook Nederlands spreken. Het gaat niet over alleen en exclusief Nederlands, maar over ook na het sluiten van de schoolpoort toch nog in contact komen met het Nederlands. Daarom spreek ik ook over ouderlijke verantwoordelijkheid, die we ook in deze context moeten benoemen. We zouden bij elk oudercontact moeten meegeven: 'als je het goed voorhebt met de toekomst van je kinderen – dat hebben we toch allemaal – zorg er dan voor dat ze ook na de schooluren in contact komen met het Nederlands.' Dat kost niets! Iedereen heeft Ketnet, en de meesten hebben toch ook televisie. Die keuzes moeten we dus met z'n allen blijven opdreunen: maak de keuze voor de toekomst van uw kinderen, maak dus ook de keuze voor het Nederlands. (*Applaus bij de N-VA en Open Vld*)

De voorzitter: De heer Rousseau heeft het woord.

Conner Rousseau (Vooruit): Goedemiddag, collega's. Ik heb hier vanmiddag al veel gehoord, maar ik ga niet op alles reageren. Ik hoorde cd&v spreken over heilige huisjes die moeten sneuvelen. Ik moet zeggen dat ik echt superbenieuwd ben. Ik heb hier vandaag al veel rare dingen gehoord. Ik heb misschien een voorstel, als we echt open-minded denken, schaf dan de lessen godsdienst af en vervang ze door een uur Nederlands en een uur burgerschap, waarbij we leren over genderidentiteit, over mentaal welzijn ... *(Applaus van Gwendolyn Rutten en Jean-Jacques De Gucht)*

... en misschien kunnen we gasten van 16 jaar, die thuis niet geholpen worden, leren hoe ze een verzekering voor een brommer kunnen afsluiten, waardoor we die gasten echt versterken, en misschien kunnen we het minder over de Bijbel hebben. Staat u daarvoor open? Is dat iets voor hier, voor op Twitter, of zijn die heilige huisjes iets waar u echt voor openstaat? *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Collega Rousseau heeft het woord!

Conner Rousseau (Vooruit): Minister, ik heb veel dingen gehoord, maar ik vraag me een ding echt af: wat is uw probleem met gezonde maaltijden op school? Wat is uw probleem daarmee?

Willen of niet ...

Ja maar, elk zijn beurt in de klas, hebt u gezegd. Willen of niet, er zijn nu eenmaal kinderen die met honger op de schoolbanken zitten. Zij zitten met honger op de schoolbanken. Die kinderen zijn er nu eenmaal wel. En wat ze u horen zeggen, is: 'Ce n'est pas ma faute, dat is mijn kerntaak niet.'

Maar waarom bent u ooit in de politiek gestapt? Om tegen die kinderen te zeggen: 'Dat is mijn taak niet, dat is de overheid niet, dat zijn uw ouders', ook tegen gasten die misschien geen ouders hebben of die in een instelling zitten of bij ons op kamp komen in de zomer? Ik nodig u uit om eens te komen kijken. Of bent u in de politiek gestapt om te zeggen: 'Dat is een probleem, ik lig daarvan wakker'? Misschien moet u dat ook eens zeggen tegen die gasten: 'Ik lig ervan wakker dat er gasten zijn met honger'. Het gaat over úw scholen, onder úw bevoegdheid, tijdens de leeruren bij de leerkrachten waarvoor ú en niemand anders in dit land verantwoordelijk bent.

Want ik hoor u heel graag zeggen dat Nederlands tot gelijke kansen leidt. Mijn interview is hier al heel veel geciteerd, maar wel een beetje selectief blind voor sommige stukken. Ik zeg dat ook: Nederlands, dat leidt tot meer gelijke kansen. Mij gaat het niet over 'het identitaire', over 'de Vlaamse superieure taal'. Mij gaat het over het sociaal-economische, over het feit dat die kinderen geen toekomst hebben als ze geen Nederlands kunnen. En het belang van het kind staat voor mij altijd voorop.

Maar net zoals dat Nederlands iets is wat leidt tot gelijke kansen, is ook gezonde voeding en een volle maag iets wat werk maakt van gelijke kansen, minister. Ik begrijp dan ook niet waarom u daar zo tegen blijft. Het OCMW moet het doen. *(Opmerkingen)*

U moet de mensen in de klas laten uitspreken, meester, dat hebt u daarnet zelf gezegd .

Het OCMW moet dat doen. Gaan we elke kleine die geen eten krijgt van thuis dan met zijn fietsje eerst bij het OCMW laten passeren voor een broodtrommel? Het OCMW moet het doen. *(Opmerkingen bij de N-VA en het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Collega Rousseau heeft het woord.

Conner Rousseau (Vooruit): Heel duidelijk. U mag er mee lachen, u mag hier heel luid roepen, ik weet dat het pikt. *(Opmerkingen van Kathleen Krekels. Opmerkingen bij de N-VA en het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mijnheer Rousseau, momentje. De micro's staan even uit, totdat iedereen weer gekalmeerd is.

Collega Rousseau heeft het woord, vervolgens collega Daniëls en dan collega De Gucht.

Mijnheer Rousseau, gaat u verder.

Conner Rousseau (Vooruit): En ik heb hier net mensen van Open Vld, van de PVDA, van verschillende partijen, waaronder de onze, oproepen zien doen om werk te maken van die maaltijden op school tegen lege brooddozen. En dan zie ik op de banken van de N-VA wat gefrons, gelach, gezwaai en zie ik de minister ook eens raar kijken. Maar ik stel voor dat u eens belt naar uw voorzitter en het telefoonnummer van zijn schepen Jinnih Beels vraagt. Want in Antwerpen, met Vooruit en met de N-VA, lukt het blijkbaar wel om jaarlijks 40 miljoen euro te investeren in gezonde maaltijden. En met Open Vld, inderdaad. Dat lukt daar wel.

En dus vraag ik mij af: waar wacht de Vlaamse Regering op om te zeggen dat ze wél wakker ligt van die kinderen, dat ze wél wil dat er gezonde maaltijden zijn op school en dat ze daar werk van zal maken zonder de zwartepiet door te schuiven naar anderen? Ik dank u. *(Applaus bij Vooruit, Groen, de PVDA en van Gwendolyn Rutten en Jean-Jacques De Gucht)*

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, collega Rousseau verbaast zich over het debat. Ik verbaas mij er ook over. Ik heb hier de powerpointpresentatie die deze ochtend is gebruikt over het onderzoek dat is gebeurd en dat de aanleiding was voor dit debat. Het gaat dan over resonantiegroepen, mogelijke verklaringen voor de resultaten en dergelijke meer. De helft van het debat is hier ondertussen gegaan over de lege brooddozen 's middags. Er wordt hier zelfs gezegd dat kinderen die geen ouders hebben of die in een instelling zitten zonder eten op school toekomen. *(Opmerkingen van Conner Rousseau)*

Dat hebt u gezegd. U zei dat die kinderen eerst naar het OCMW zullen moeten fietsen om daar eten te gaan halen. Maar dat hebben wij niet gezegd. Met dergelijke tussenkomsten komen we er niet.

Wat heb ik wel gezegd? Als u zou spreken met leerkrachten ... Ik heb gezegd dat het gaat over kerntaken. Het komt er allemaal bij. De vraag is of de directeur en de leerkrachten daarmee bezig moeten zijn. Dat is een vraag. Het gaat over het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV) dat langs-komt om te kijken of alles in orde is. Het gaat over tuberculinehuidtesten en thoraxfoto's van de mensen die soep uitscheppen. Over zulke zaken gaat het. Het gaat over het meten van de temperatuur. Wie moet dat dan doen? Dat komt erbij.

Met andere woorden, collega Rousseau, wat ik daarnet zei, wat nog andere collega's en ook scholen zeggen, is: als we vaststellen dat kinderen inderdaad 's morgens op school toekomen zonder ontbijt ... Want als ik hier sommigen hoor, moeten ze 's middags een maaltijd krijgen, maar zitten ze nog de hele voormiddag met honger op school. Dan gaat het niet over het middagmaal, maar ook over het ontbijt.

Wat ik zeg, is dat we die gezinnen moeten begeleiden want die zijn gekend bij het OCMW en bij het centrum algemeen welzijnswerk (CAW). In mijn gemeente gaven we met de coronamaatregelen lokaal een cheque waarmee mensen zaken konden kopen. Die cheque was een manier om die ouders bij ons te krijgen, om ze vast te pakken, om ze te leren kennen en om met hen het traject van budgetbeheer en begeleiding te doorlopen.

We wilden ervoor zorgen dat de kinderen wel ontbeten hadden als ze op school toekwamen en dat ze ook een lunch meehadden. Dan heb je drie vliegen in een klap. Ten eerste schuif je het probleem niet door naar de school. Ten tweede hebben de kinderen 's morgens gegeten en hebben ze eten bij voor 's middags. Ten derde kun je met concrete maatregelen naar aanleiding van de middelen die we inzetten voor het OCMW en voor het leefloon die mensen begeleiden en de ouderlijke verantwoordelijkheid activeren. Daarvoor heb ik daarnet gepleit.

Dat is een kerntakendebat. Ik heb er geen enkel probleem mee als scholen toch middagmalen willen geven en als lokale besturen zeggen dat ze dat in hun scholen willen doen. Ik neem aan dat het afgesproken is met de leerkrachten in de scholen en dergelijke meer. Ik heb er ook geen probleem mee als lokale besturen via het OCMW de ouderlijke verantwoordelijkheid willen stimuleren. Dat is iets waar we in 2024 over kunnen spreken.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Ik vind het een interessante en ook een speciale dag aangezien het debat al voor een aanzienlijk deel gegaan is over zaken die ertoe doen voor elke leerling. Ik ben ook blij dat er op een bepaald moment over de lessen godsdienst is gesproken. Ik wilde dat niet vandaag doen, maar op een later moment. Ik doe dat regelmatig. Daar zit wel iets in. De discussie over levensbeschouwingen in het onderwijs is bijzonder interessant. Dat maakt het een mooie dag.

De vaststelling is dat de conceptnota die we hebben ingediend over de manier waarop we moeten omgaan met kinderen die met een lege brooddoos naar school komen, leeft. Mijnheer Daniëls, ik ben een coalitiepartner van u. Ik ga regelmatig met u akkoord. Ik vind dat u het onderwijs en ook de afkortingen daarin heel goed kent. Dat is allemaal heel goed, maar er zijn toch een paar zaken die niet juist zijn. We hebben het hier al een paar keer gezegd: een warme maaltijd is cruciaal. Iedereen erkent dat. Dat downsizen alsof dat geen kerntaak van het onderwijs is... Dat is geen kerntaak van de leerkracht. We vragen niet aan de leerkrachten om daar te staan koken. Ik heb vroeger ook warm eten op school gehad. De realiteit is dat er vandaag altijd maar minder scholen warm eten geven. Dat is een vaststelling. Je kunt dat in de grafieken nakijken. Daarnaast is het niet alleen goed voor het onderwijs, maar voor de hele samenleving omdat je gezonde manieren van eten leert op school. Dat maakt dat dat op een goede manier doorsijpelt in de hele samenleving en op langere termijn in de gezondheidszorg een heel groot voordeel heeft. Dat staat vast. Kijk naar de landen waar het vandaag bestaat.

Probeer me nu eens uit te leggen waarom er geen twee vliegen in een klap mogelijk zijn. We kunnen er nog een derde of een vierde vlieg bijnemen. Dat maakt me niet uit. Als je over heel Vlaanderen een samenwerking op poten zet waarbij je aan alle scholen gezonde warme maaltijden geeft, waarbij je dat verplicht voor alle jongeren in het lager onderwijs en gratis maakt voor alle leerlingen die het thuis sociaal moeilijk hebben, dan maak je een groot verschil.

Wil één iemand mij proberen uit te leggen dat het niet de kerntaak van de overheid is om dat te doen? (*Applaus bij Open Vld, Groen, Vooruit en de PVDA*)

En dan zeggen: 'Ja, maar kijk, we moeten dat bekijken met de lokale besturen. Dat kan eventueel vanuit bepaalde onderwijskoepels komen. Die kunnen daar initiatieven voor nemen; die zijn daar vrij in.' Dan heb je geluk als je in de ene stad woont, en geen geluk als je in de andere stad woont; geluk als je in de ene school zit, en geen geluk als je in de andere school zit. Dan kunnen we beginnen aanschuiven aan de school waar ze warm eten hebben. Dat is toch niet wat we willen? We willen toch dat elk kind dezelfde mogelijkheden heeft? Dat is toch waar het over gaat? Dat is toch een kerntaak?

Wat betreft de begeleiding en het feit van het leefloon: wij krijgen toch kindergeld? Ik krijg dat voor mijn kinderen elke maand op een gemeenschappelijke rekening. Dat moet dus op een goede manier bij de kinderen terechtkomen. Laat ons kijken op welke manier we dat kunnen doen. Laat ons ouders daarin begeleiden, ervoor zorgen dat ouders dat kindergeld gebruiken om die verplichte warme maaltijd te betalen. Laat ons ervoor zorgen dat het gratis is voor de anderen. Dat zijn zaken die we als maatregelen kunnen nemen. Gaat dat zwaarder worden voor leerkrachten? Neen. Gaat dat zwaarder worden voor directeurs? Ik zie niet in waarom. Ik heb niet de indruk dat dat in mijn onderwijs zoveel zwaarder was voor de directeur dat wij warm aten op school. Het is veel zwaarder voor een directeur die een lege brooddoos ziet of iemand met een pizza van de dag voordien. Dat is waar het over gaat. Dus laat ons daar inderdaad werk van maken.

Voorzitter, een klein vraagje aan u. Is het de bedoeling dat wij straks nog een paar zaken kunnen zeggen? Want anders zeg ik nu nog een paar zaken.

De voorzitter: Nee, u hebt nog gelegenheid.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Ik mag straks nog zaken zeggen? Perfect. Dank u wel, voorzitter. *(Applaus van Gwendolyn Rutten)*

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, u had het over vertrouwen. Ik ben zeer blij dat u ingaat op de vragen die ik aangaf, maar u weet dat ik zelf ook altijd een groot voorstander ben geweest van die proeftuinen, die proefprojecten. Ik ben dan ook blij dat het idee eindelijk ingang gevonden heeft en dat iedereen daar mee aan de kar blijft trekken. Ik hoop dat we die proefprojecten ook op het terrein kunnen waarmaken.

Wat ik niet hoor – en ik heb dat in het verleden ook al een paar keer aangekaart –, is het ontkleuren van die middelen. Want dat is net wat het terrein vraagt. Ik verwijs daar graag naar, minister, als ik het heb over het vertrouwen. Ik weet het, ik herhaal en ik blijf op die nagel kloppen, want dat is wat mij ter ore komt. Het is waarover besturen en schooldirecteurs heel vaak zeggen dat dat het niet gemakkelijk maakt.

Ik kijk ook uit naar die re-integratie. Het is geen 'silver bullet', daar hebt u gelijk in. Maar ik denk dat het toch wel belangrijk is, omdat er heel veel leerkrachten zijn die ziek zijn of ziek geweest zijn en die opnieuw aan het werk willen, opnieuw voor de klas willen staan en daar, met de huidige wetgeving, geen mogelijkheid toe hebben.

Collega's, wie mij kent in de commissie Onderwijs – en ik kijk heel speciaal naar de collega's van de Vooruitfractie –, weet dat ik niet iemand ben die dingen zegt om dan op Twitter of gelijk waar op sociale media een filmpje te posten of een tweet te plaatsen. Daarvoor doe ik het niet. Ik doe het omdat ik een heel groot hart heb voor ons onderwijs. Vraag het aan de collega's, vraag het aan iedereen die mij volgt.

In het regeerakkoord staan er een aantal zaken die ik mee ondertekend heb, maar ik blijf erbij dat kinderen hun geloof bij het binnengaan van de klas niet aan de kapstok hangen. Vrijheid van onderwijs biedt veel vrijheid. Ik ben geen voorstander van staatsonderwijs, net zoals collega De Gucht ook nooit zou pleiten voor een centrale keuken in onderwijs. Maar vertrouwen in ons onderwijs is voor mij een betekenisvol symbool. Wie lokaal onderwijs maakt, moet vertrouwen krijgen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik hoor collega De Gucht vragen wat nu het probleem is met die warme maaltijden op school. Zoals u weet, zijn wij daar ook een groot voorstander van. Maar ik denk, als ik het debat vandaag heb gevolgd, dat ik daar goed op kan antwoorden. Ik begrijp eigenlijk niet waarom u die vraag stelt. Voor de N-VA is de taak van het onderwijs kinderen taal en rekenen bijbrengen. Al de rest is ballast. Ik denk dat dat vandaag weer duidelijk is geworden. Voor mij is het helemaal duidelijk.

Nu, ik wil misschien nog even verdergaan op de tien punten die minister Weyts heeft gedebiteerd. U bent niet ingegaan op de vraag over de herinvoering van de lerarenpool. Bent u daar nu voor of tegen? Dat is zeker een instrument om nieuwe en verse leerkrachten in het onderwijs te krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Voorzitter, ik ben een beetje teleurgesteld dat het debat op een bepaald moment verengd is tot de kwestie van de lege brooddozen. We weten dat het veel breder is dan dit. Ik zou aan iedere partij willen vragen om eens in eigen boezem te kijken en te bedenken wat hier elke week bijna gevraagd wordt aan het onderwijs, aan de minister van Onderwijs en aan de overheid, wat zij kan doen binnen het onderwijs. We hebben het over de gezonde maaltijden, over de inclusie van het onderwijs, ongeacht de zorgzwaarte – iedereen moet in het onderwijs kunnen. We hebben de zijinstromers, ongeacht wat, die moeten kunnen instromen, al hun anciënniteit meenemen, de kwaliteit zien we later dan wel. De pedagogische vrijheid van de scholen willen we allemaal waarderen, maar we willen er wel allemaal onze zeg in hebben. De overheid onderneemt dan allerlei zaken die eigenlijk tot de pedagogische vrijheid horen, dat mag dus eigenlijk niet.

We spreken over de kloof, jullie spreken altijd over de kloof tussen kinderen die sociaal-economisch zwakker zijn en kinderen die economisch gegoed zijn. Maar als we jullie er dan op wijzen dat de prestaties van de sterkere leerlingen ook naar beneden gaan: oei, nee, daar mogen we niet over spreken. We wrijven het onderwijs van alles aan en soms is het gewoon op. We trekken geen leerkrachten meer aan, waarom? Ja, soms is het gewoon op. Er wordt gewoon te veel gevraagd.

Onze taak als overheid is inderdaad om alles weer in balans te krijgen. Maar evengoed is er ook een verantwoordelijkheid van heel het onderwijsveld, van de koepels en de netten, voor de organisatie van het onderwijs. Er is al heel veel vrijheid om het onderwijs anders te organiseren, maar men neemt niet altijd de initiatieven. En dan kom ik helemaal terug in het debat op wat de minister zei over het kenniscentrum. Dat is heel belangrijk. Er zijn al veel scholen die zich anders organiseren, met de middelen en met alles wat ze hebben van de overheid. Ze leggen alles bij elkaar en zoeken uit wat de beste organisatie is zodat ieder kind krijgt waar het recht op heeft. Die goede praktijken moeten we veel beter kunnen delen. Ik denk, minister, dat met de huidige en alle extra middelen die u in het onderwijs stopt, al heel veel zou kunnen gebeuren, ook voor de kinderen die in armoede leven. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Over de legebrooddozenproblematiek: ik zit hier met grote ogen te kijken naar hoe de meerderheid opnieuw bewijst dat ze met haken en ogen aaneenhangt. Wat hebben we allemaal gehad? De discussie over de praktijktesten, die 500 miljoen euro voor sociale woningen. Nu krijgen we opnieuw een meerderheid die openlijk ruziemaakt, over of er al dan niet warme gezonde maaltijden moeten komen op school. *(Opmerkingen)*

Ik kan alleen maar hopen, mijnheer De Gucht, dat u daar ook voor gaat vechten, dat dit niet een zoveelste belofte is. Want daarvoor is dit onderwerp veel te belangrijk. *(Opmerkingen)*

Conceptnota? Neen, neen, wij willen resultaten zien.

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Voorzitter, de lege brooddoos is cruciaal. Ik hoop dat er maatregelen volgen. Dat is een belangrijk punt, dat gaat over ongelijkheid in het onderwijs.

Maar het kernpunt blijft in dit debat natuurlijk het lerarentekort. Ik herhaal dus mijn vraag, minister. U erkent toch het belang van de anciënniteit van zijnstroomers? Dat is een belangrijk criterium om extra leerkrachten aan te trekken. Hebt u laten berekenen wat het zou kosten om die anciënniteit te verhogen? Kunt u daar verder op ingaan? Want ik hoor daar niets over. Het argument dat de Raad van State dit verbiedt, klopt natuurlijk niet. De Raad van State verbiedt om het op een bepaalde manier te doen. Maar als je de anciënniteit gelijktrekt voor iedereen, wat zou neerkomen op een personeelskader waar heel veel mensen van jongs af aan in het onderwijs stappen en er blijven, hoeveel moet dat dan kosten? En is dat dan betaalbaar?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat de laatste vragen betreft: stelt u ze vooral schriftelijk want ik heb dat antwoord niet in mijn mouw steken.

Ik wil nog even iets zeggen ter beslechting misschien van de discussie over de lege brooddozen/lege magen. Wat voor ons de essentie is – ik denk dat iedereen het daarover eens is –, is dat het geen kerntaak betreft van de scholen. We moeten toch wel zien hoe we als parlement zorgen voor de besteding van onze middelen. Als we heel veel onderwijsmiddelen vrijmaken, dan dienen die voor onderwijs, mag ik toch hopen, en niet om ervoor te zorgen dat die brooddozen gevuld worden. Daarover gaat het in wezen.

Mijnheer Rousseau ... Ah, hij heeft ons opnieuw verlaten. Ik wil eenieder hier gewoon even wijzen op wat het Rekenhof en de Vlaamse Onderwijsraad daarover zeggen. Het Rekenhof heeft de rekeningen doorgenomen en heeft dan verwezen naar een advies van de Vlaamse Onderwijsraad en heeft zich daarbij aangesloten. Dat luidt heel eenvoudig en ik citeer op pagina 51, voor de amateurs: "De raad Basisonderwijs van de VLOR heeft een advies over kinderen in armoede geformuleerd, waarin hij stelt dat het niet de bedoeling kan zijn dat scholen met hun werkingsmiddelen aan armoedebestrijding doen. Als scholen maaltijden betalen, is het volgens de raad aangewezen dat zij daarvoor een bijdrage van het OCMW bedingen."

Ik steun wat men in Antwerpen doet volledig. Dat is prima. Voluit lokaal beleid ondersteuning geven. Dat ondersteunen we voluit en we hopen dat eenieder in

Vlaanderen dat voorbeeld zal volgen en dan zitten we allemaal op een lijn, samen met de Vlaamse Onderwijsraad, samen met het Rekenhof. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, wat mij bijgebleven is uit een van uw antwoorden is dat u zei dat de KOALA- screening een grote stap voorwaarts is en dat het iets is wat u vijf jaar geleden, toen de coalitie op dezelfde manier was samengesteld, niet voor mogelijk had gehouden. Als de positief ingestelde mens die ik ben, leid ik daaruit af dat het toch de druk is van het steeds sterker wordende Vlaams Belang die ervoor gezorgd heeft dat de kennis van het Nederlands op school ernstig wordt genomen. U weet dat onze kritiek is dat het een vrijblijvende screening is. Wij wilden een bindende screening, maar dat debat zal ik niet opnieuw voeren.

Er wordt naar de zijinstroom verwezen als een oplossing voor het lerarentekort. Die zijinstroom is belangrijk, maar ik wil toch nog eens benadrukken dat zijinstroom eigenlijk maar een klein gedeelte is van de winst die we kunnen boeken.

De grote winst die we kunnen boeken zijn de startende leerkrachten die binnen de vijf jaar terug uitstromen. Dat is het grootste probleem. Die mensen moeten we kost wat kost in het onderwijs houden. Dat gaat over het lerarentekort. Aan de andere kant hebben we ook het probleem van de kwaliteit van de leerkracht. Dat kwam vandaag ook al aan bod. In het peilingonderzoek was duidelijk dat als je leerkrachten voor de klas hebt die zelf wiskunde onvoldoende beheersen, het heel moeilijk wordt om wiskunde aan te brengen aan de leerlingen. Daarom vind ik het heel belangrijk dat onze leerkrachten bijkomend worden geprofessionaliseerd. We hebben in Vlaanderen een achterstand. Internationaal scoren we niet zo goed met de middelen die naar professionalisering gaan.

Ik las ook, minister, dat u uitwerking gaat geven aan uw idee voor die bindende proef voor de lerarenopleiding. Dat vinden we een goed idee. Want naast het kwantitatief probleem dat we te weinig leerkrachten hebben, is er ook een kwalitatief probleem. Uiteraard zal dat de onderwijskwaliteit niet ten goede komen want – ik wou dat nog eens benadrukken – die peilingproef heeft gepeild naar de eindtermen. En, collega's, die eindtermen zijn minimumdoelen. Dat is het minimum minimorum van wat onze leerlingen moeten kunnen. Als je dan ziet dat op bepaalde vakken 50 procent van de leerlingen er niet voor slaagt, dan zitten we met een zeer ernstig probleem waar absoluut iets aan moet worden gedaan.

Het is niet de eerste waarschuwing, minister. Het probleem stelt zich al heel lang. U probeert daar iets aan te doen met bijvoorbeeld die nieuwe ambitieuze eindtermen voor basisonderwijs. Dat is met de nodige vertraging, maar dat kwam door corona, uiteraard. Maar, minister, wat ben je met ambitieuze eindtermen als de leerlingen de oude, minder ambitieuze eindtermen niet halen? Door te meten word je niet noodzakelijk beter. Vandaar vinden wij, minister, dat er nood is aan het versterken van de kwaliteit van de lerarenopleiding. Zoals ik daarnet al zei: meer professionalisering van de leerkrachten. Ook de hele discussie over het begeleidingsdecreet, over kinderen met veel zorgnoden die in ons onderwijs nu in een gewone school zitten: dat moet beter geregeld worden met het Leersteundecreet, met meer capaciteit en vooral veel meer middelen.

Het is een pittig debat, voorzitter, ik zou willen besluiten. Debatten in dit parlement worden vooral gevuld met stikstof, klimaat, Oosterweel enzoverder. Mijns inziens, en ook dat van mijn partij, heeft de Vlaamse Regering twee heel belangrijke prioriteiten. En dat zijn Zorg en Onderwijs. Onderwijs is het begin van alles. Als het onderwijs keldert, keldert onze welvaart, onze maatschappelijke draagkracht en ons zorgvermogen. Kwaliteitsvol onderwijs garanderen en de

niveaudaling stoppen moet de belangrijkste werf zijn van deze regering. Minister, en alle andere leden van de meerderheid, handel hier ook naar. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Collega Beckers, ik ga eerlijk zijn. U hebt een aantal dingen gezegd waar ik het mee eens ben. En dat gebeurt niet zo vaak. Het gaat dan over hoe we het lerarentekort moeten aanpakken. Maar waar ik niets over gehoord heb is heel de discussie over de lege brooddoos. Wat is jullie standpunt daarover? Kunt u dat verduidelijken? Ik ben benieuwd naar het sociaal gelaat van het Vlaams Belang. Ik zie daar niet zoveel van.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Dank u wel, mevrouw Goeman, voor de vraag. Het Vlaams Belang is absoluut geen tegenstander van warme maaltijden. Ze kwamen vroeger veel voor. Het is juist door de besparing van deze Vlaamse Regering, de niet-indexering van de werkingsmiddelen enzoverder, dat heel veel scholen die warme maaltijden hebben moeten terugschroeven. Wij zijn van mening dat als een school vanuit het pedagogisch project – in katholieke scholen is dat vaak vanuit caritas – warme maaltijden wil inrichten, ze dat moet kunnen. Er mag zeker niet op de werkingsbudgetten worden geknibbeld. Maar we zijn tegen een algemene verplichting. Er moet vrijheid van onderwijs en de keuze van de school blijven. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik wil gewoon heel kort reageren op de organisatie van de warme maaltijden. Dat heeft niets te maken met de teruggeschroefde werkingsmiddelen, dat heeft te maken met de organisatie van warme maaltijden en alle hygiënische voorwaarden die daar de voorbije jaren voor zijn opgelegd. Dat zijn de hygiënische voorwaarden waar men dus aan moet voldoen om een warme maaltijd te mogen aanbieden. Het heeft onder andere te maken met het op temperatuur houden en het aantal graden van de soep. Er zijn zo veel hygiënische maatregelen opgelegd dat sommige scholen op een bepaald moment gewoon hebben gezegd dat het voor hen niet meer haalbaar was en ze dat niet meer zouden doen, met uitzondering van enkel nog wat soep. Dat is ook wel een belangrijke reden waarom scholen daarmee zijn gestopt.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Het is duidelijk dat we hieromtrent een bijzonder interessante commissie zullen hebben in september, op het moment dat we de conceptnota zullen bespreken die ik heb neergelegd.

De redenering is anders: als men dat over heel Vlaanderen doet, kan de prijs worden gedrukt en kan het voor iedereen op een goede manier worden voorzien. Dan kan er ook in elke school worden geleverd. Ik zeg ook niet dat elke school morgen zelf een keuken moet hebben, zoals het in mijn tijd dan was. Dat zal sowieso met een verdeling vanuit keukens over heel Vlaanderen moeten gebeuren, maar als men dat in elke school doet, over de netten heen, kan dat eigenlijk op een heel goede manier worden georganiseerd. Dan is het gewoon warm houden. Laten we ons alstublieft niet verstoppen achter de redenering dat het bijzonder moeilijk is om de temperatuur van de soep te regelen en dat we daardoor geen warme maaltijden kunnen voorzien op scholen.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Mevrouw Krekels, ik geef u absoluut gelijk. Dat is de reden waarom het gedaald is, maar ook het niet of gedeeltelijk indexerend van de werkmiddelen in het secundair onderwijs en het feit dat de nieuwe leerlingen in het lager onderwijs maar voor 40 procent meetellen in de werkmiddelen – die discussie hebben we vorige week gehad – zullen absoluut niet hebben geholpen. De besparing op werkmiddelen zorgt er natuurlijk voor dat er keuzes moeten worden gemaakt en bij die keuzes sneuvelen vaak ook de warme maaltijden. Dat is jammer genoeg een realiteit. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik zou het met jullie willen hebben over de kok in de keuken van de klas van het onderwijs. Dat gaat over onderwijskwaliteit. Ik vind het eigenlijk bedroevend dat een onderwijsdebat, waarvan de aanvrager, mevrouw Meuleman, bij aanvang vroeg om ervoor te zorgen dat het niet in alle richtingen zou gaan, vooral over maaltijden ging.

Ik wil opnieuw naar het onderzoek gaan, collega's, want daarover gaat het. Er is een resonantiegroep wiskunde waarin de vraag wordt gesteld hoe het nu komt dat we jaar na jaar achteruitgegaan zijn. Dat is vanmorgen in de webinar ook voorgesteld. Dat zijn toch de zaken waar we naar moeten kijken?

Ik haal er een aantal zaken uit. Langs de kant van de leerkrachten zijn dat tijd en vakdidactiek wiskunde in de lerarenopleiding. Daar moeten we naar kijken. De onderwijstijd en het aanbod, alsook het volgen van een methode en de invulboeken: dat zijn zaken die naar voren worden gebracht en waarover we moeten nadenken.

Ik krijg mails van leerkrachten die stoppen of – zoals collega Danen heeft aangehaald – na twee à drie jaar zeggen dat ze de lerarenopleiding doen, maar niet in het onderwijs stappen. Collega Grosemans heeft er ook al een vraag over gesteld. Met alle respect, collega's, maar ik heb nog nooit een mail gekregen van een beginnende leerkracht die stopt omdat er op school geen warme maaltijden zijn voor de leerlingen. Sorry, die mails krijg ik niet. *(Opmerkingen)*

Ik krijg wel mails als het gaat over onder andere de didactische aanpak. Op dit eigenste moment is er een debat bezig tussen Dirk Van Damme en de Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten (OVSG) over het wiskundeonderwijs, over de pedagogische aanpak en de gevolgen van bepaalde keuzes die zijn gemaakt in de pedagogiek.

Collega's, de Vlaamse toetsen die we zullen invoeren, zijn een vinger aan de pols. Moet er in scholen pedagogisch bekeken worden of sommige zaken anders moeten worden aangepakt? Ja. Moeten we dan snel bijsturen als het misgaat? Ook ja. We moeten niet met bepaalde pedagogische hypes blijven verdergaan, dat staat ook in het rapport van Beter Onderwijs. We moeten niet blijven verdergaan als de resultaten verder en verder naar beneden gaan.

Met andere woorden: dat is de hand die ik hier uitsteek. Dat zijn de debatten die we moeten voeren. Wanneer een leerkracht vaststelt dat hij zich niet goed voelt bij de gebruikte pedagogische methode en dat die niet aansluit bij wat zijn leerlingen moeten bereiken, en wanneer anderzijds bij toetsen vastgesteld wordt dat de resultaten achteruit gaan, wat moeten we dan doen, collega's? Dan moeten we inderdaad durven te kijken naar die pedagogische methode en dit ook durven te benoemen.

Collega's, een aantal jaren geleden was er grote consternatie in dit parlement omdat onderzoek uitwees dat bepaalde methodes voor Frans niet goed waren.

Dat kon hier niet gezegd worden. Ja, je hebt de vrijheid om methodes te gebruiken, maar als de methode niet werkt, dan moeten we dat in dit parlement wel durven zeggen. Dan moet dat hier naar boven komen. En dat is iets wat ik vandaag nog niet gehoord heb in het debat, maar dat vanmorgen wel aan bod is gekomen.

De voorzitter: Collega Daniëls, collega Groothedde wil u vol ongeduld onderbreken.

Koen Daniëls (N-VA): Over de pedagogische methode voor wiskunde? Ik kijk ernaar uit.

De voorzitter: Dat weet ik niet. Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Het niveau in dit parlement is er in elk geval niet op aan het vooruitgaan. Ik zat al een tijdje met mijn vinger omhoog. (*Opmerkingen van de voorzitter*)

Ik weet het, voorzitter, dat was niet op u bedoeld. Ik doelde uiteraard op die opmerking.

Daarnet ging het over leerkrachten die mailden in verband met de warme maaltijden. Ze mailen u misschien niet, collega Daniëls, maar mij wel. Misschien is dat wel omdat ze geen gehoor vinden.

Ten tweede, als het gaat over het niveau van wiskunde, dan is armoede in het onderwijs wel degelijk een thema. Ten eerste omdat een leerling inderdaad niet kan leren op een lege maag en ten tweede omdat een leerling in armoede de bijlessen niet kan betalen. Nu u voor een gigantisch lerarentekort staat, hebt u het nog altijd over het niveau, terwijl er gewoon geen leraren zijn. Mijn dochter heeft letterlijk al een jaar quasi geen wiskunde meer gekregen, omdat er geen leraar is. Ten derde, als een kind in armoede in de les zit en daar bijvoorbeeld de bijscholing moet inhalen die de andere leerlingen buiten de lessen krijgen, dan gaat dat niet. Daarnaast is het ook zo dat een kind in armoede het bijvoorbeeld moeilijk heeft om een rekenmachine aan te kopen – want het gaat inderdaad niet alleen over maaltijden. Al jaren wordt er gevraagd naar een maximumfactuur in het secundair onderwijs en wordt gevraagd om ervoor te zorgen dat die leerlingen in armoede meekunnen. En u blijft maar bezig over het niveau. Wel, dit gaat over niveau, maar in de plaats heeft zo'n leerling in armoede een leerkracht nodig. En ook die ontbreken vandaag totaal.

U kunt dus blijven praten over de lat die hoger moet. Maar hoe gaat u de lat hoger leggen? Wie moet die lat hoger leggen? De leerkrachten zijn er niet.

De voorzitter: Mevrouw Rutten heeft het woord.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): Collega Daniëls, ik wil u hierin bijtreeden. Alleen vond ik de manier waarop u dat een aantal jaren geleden deed, wat duidelijker. Toen heette het 'een aanval op de pretpedagogie'. En dat is het. Ik ben het volmondig met u eens. Als je ziet dat iets niet werkt, dat een pedagogische methode niet aanslaat, dan heeft het geen zin om koppig vol te houden en te blijven doen alsof er niets aan de hand is, waarna de resultaten wel zullen volgen.

Een tweede punt waarop ik wil ingaan, zijn de invulboeken, een van mijn stokpaardjes. Ik denk dat het al jaren geleden is dat ik in dit parlement tussenkwam en zei dat de invulboeken een probleem zijn. Ik steun u in uw analyse, maar we hebben die analyse nu echt al wel genoeg gemaakt, mijnheer Daniëls. Wanneer gaan we daar effectief iets aan doen? Dat is, denk ik, de oproep van dit

parlement. Ik weet dat er vrijheid van onderwijs is, minister. Ik weet dat we die commissie gaan oprichten over de pedagogische technieken die wel zullen werken en over de excellentievoorwaarden. Maar echt waar, als we – ook wij – blijven voortdoen op dezelfde manier, dan gaan we er niet komen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Voorzitter, ik wil enkel duiden dat ik dezelfde vraag gesteld had als de collega en dat de minister daar al op heeft geantwoord. De commissie kijkt hoe de kwaliteit van de handboeken is. Daar is al antwoord op gegeven.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik wil toch op een paar zaken reageren. Collega Groothedde, het ging over peilingsproeven basisonderwijs. En daar zit de rekenmachine in de materialen die leerlingen krijgen van de school. Het zou u sieren, mocht u die webinar misschien gevolgd hebben. Wat ik hier breng, is vanmorgen ook aan bod gekomen in die webinar. Ik weet niet of u die gevolgd hebt, mevrouw Groothedde. Dat gaat over de verklaringen daarvoor. Daarover gaat het. Daarover heb ik het hier. En weer begint u over iets anders. U haalt het secundair onderwijs erbij. Het gaat over peilingsproeven basisonderwijs. Maar goed, doe rustig. *(Opmerkingen van Celia Groothedde)*

Ten tweede: de invulboeken. Daar zijn we het over eens, collega. Ik heb eigenlijk een heel eenvoudige oproep voor scholen. Er is een ongelooflijke vrijheid. Ik doe een oproep aan alle leerkrachten. Het enige wat moet, staat in de decreten die wij hier hebben goedgekeurd of staat in de besluiten van de Vlaamse Regering die binnen de regering zijn goedgekeurd. Al de rest is hun vrijheid. Invulboeken staan niet in een decreet en staan niet in een besluit. Als men daar morgen mee stopt, is er geen enkel probleem. *(Applaus van Gwendolyn Rutten)*

Beste leerkrachten, beste directies, als u vindt dat u te veel tijd stopt in allerlei papieren die u moet invullen, moet u twee vragen stellen, die eigenlijk bestaan uit een zin: welk decreet of welk besluit van de Vlaamse Regering verplicht u om dat te doen? Als daar geen antwoord op komt, kunt u daar rustig mee stoppen. Niemand zal u daarop kunnen aanspreken. Meer zelfs, uw school zal daar niet op afgerekend kunnen worden, want de inspectie kijkt naar de regelgeving.

Dat is empowerment, collega's. Dat is professionalisering van leerkrachten. Een professional denkt zelf na. En als die vindt dat het niet werkt, dan moet hij daarmee stoppen. Die kracht en die macht hebben directies en leerkrachten. Grijp die. Doe dat.

Dus als de vraag is of wij hier een decreet moeten goedkeuren tegen invulboeken: dat moeten wij niet goedkeuren, want er is geen decreet dat verplicht dat er invulboeken moeten zijn. Stop er gewoon mee. De minister heeft nog verdere initiatieven daarrond genomen, namelijk die werkgroep – collega Vandromme heeft ernaar verwezen – die daar inderdaad rond gaat werken.

Ik wil nog twee zaken brengen, collega's. Het eerste gaat over wat u pret-pedagogie noemt. Het gaat over wiskunde lager onderwijs. Maaltafels drillen is niet altijd leuk. Dat is waar. Maar deze resultaten zijn verre van leuk. En dus moeten we misschien teruggaan naar recepten waarmee we wel nog goede resultaten hadden, collega's. Wat deden we dan? Want die eindterm is niet veranderd. Maar de pedagogische methode is wel veranderd. Dat moeten we eens voorleggen.

Ten tweede zie ik in de resultaten een daling van het aantal leerlingen die zeggen dat ze rekenen belangrijk vinden voor hun toekomst. Dat is de ambitie, collega's.

Daar moeten we ouders, leerkrachten en leerlingen opnieuw van overtuigen: doe uw best, want dit is uw sleutel tot de toekomst én uw manier om de generatiearmoede te overstijgen. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik heb gewacht tot de heer Daniëls klaar was om een paar wat meer algemene vragen aan hem te stellen.

U hebt een paar keer naar het rapport van de commissie Brinckman verwezen, mijnheer Daniëls. Ik vind dat zelf ook een heel interessant stuk, waar we heel veel van kunnen leren. Voor mij is dat niet de Bijbel en ik hoop voor u ook niet. Maar als we uit die 58 voorstellen 10 prioriteiten zouden moeten kiezen, hoe zou u het dan aanpakken om daartoe te komen? Want ik hoor uw minister vaak zeggen: 'We doen wat werkt', maar ik stel wel heel vaak vast dat jullie vooral doen wat het buikgevoel ingeeft en heel vaak tegen adviezen, experten en rapporten in beslissingen nemen en dingen doen waarvan ik mij afvraag welke doelstelling jullie ermee willen halen. Hoe gaan jullie die punten prioriteren om tot bijvoorbeeld de 10 belangrijkste uit dat rapport te komen?

Een tweede vraag wil ik u stellen over de lerarenpool omdat de minister mij daar niet op wil antwoorden. We stellen vast dat leerlingen, jongens of meisjes, die afstuderen van de lerarenopleiding, snel afhaken omdat ze onzekere situaties meemaken, korte vervangingen moeten doen en uren sprokkelen. Maar ook oudere zijinstromers zijn in dat geval. Dat zijn ook instromers-starters. Een starter van 50 jaar komt ook voor. Ook voor hen is dat niet interessant. Zo een lerarenpool zou dat wel kunnen zijn om hen bijvoorbeeld voor een jaar de zekerheid te geven dat ze werk hebben. Hoe staat u tegenover dat voorstel, dat al bestaan heeft maar ondertussen helaas is afgeschaft?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Welke prioriteiten? Ik heb vastgesteld dat er 58 adviezen zijn rond 10 concrete speerpunten. Ik heb in de commissie Onderwijs ook al gezegd dat dit voor mij het schoolwerkplan is. Ik snap dat u daar vragen over hebt: een schoolwerkplan, wat zijn de prioriteiten? Dat is wat scholen zelf moeten beslissen, op basis van wat hun specifieke noden en vaststellingen zijn. Als een school bij de peilingsproeven wiskunde vaststelt dat ze goed bezig is, dan denk ik niet dat wij tegen hen moeten zeggen dat dat nu een prioriteit moet zijn. Als ze daarentegen vaststellen dat ze heel goed bezig zijn op het vlak van wiskunde maar in begrijpend lezen achterlopen, dan neem ik aan dat zij die prioriteit kiezen. Als men in een school huiswerk meegeeft om thuis wiskunde te oefenen – je kunt thuis 1001 oefeningen doen in wiskunde – en men vaststelt dat men de ouders moeilijker bereikt, of dat ouders zeggen dat ze niet weten hoe ze het moeten aanpakken, dan moeten ze daarop inzetten. Collega Vandromme pleit enigszins voor die vrijheid, maar ik denk dat het schoolwerkplan in dezen mee kan bepalen op welke noden die er in die school zijn men gaat inzetten. Ik denk niet dat wij hier moeten zeggen: 'Dat moet u nu gaan doen of dat moet u nu niet gaan doen.' Dat als antwoord op uw eerste vraag.

Ik kom tot uw tweede vraag. Beginnende leerkrachten haken af. Waar ik mij zorgen over maak, zijn leerkrachten, jonge mensen die zeggen dat ze leraar willen worden, die naar de lerarenopleiding gaan en op het einde van de lerarenopleiding zeggen dat ze geen leraar zullen worden. U maakt zich daar ook zorgen over want dat is in het verleden ook al uitgesproken. Dat delen we. Dat is voor mij de eerste analyse. Wat gebeurt er in de lerarenopleiding zodat een jonge mens zegt: 'Ik wil ervoor gaan om de toekomst van Vlaanderen op te leiden, ik heb zelf leerkrachten gehad die mij sterker hebben gemaakt, ik wil hetzelfde

doen'? En na drie jaar zegt hij: 'Neen, dat ga ik doen.' Dat wil ik weten. Wat gebeurt er daar in die lerarenopleiding?

Ten tweede zijn er die dan toch in de job instappen – er zijn een aantal mensen in de zaal die toen in die job zijn ingestapt – en na drie of vier jaar zeggen: 'No way, hier ben ik weg.' Zelfs met een fulltime, zelfs met een vaste benoeming, zeggen die: 'Hier ben ik weg.' Waarom?

Die praktijkschok: wat is dat? Ik zal er iets uithalen, wat vandaag nog altijd bestaat en wat ik nog zeer recent heb gehoord van een student: pakken papier, lesvoorbereidingen in lessequenties, 54 pagina's voor een les van 50 minuten. Hij had 54 pagina's met vraag en antwoord, methodiek en wat hij allemaal ging doen. Hij had er tot 's nachts aan gewerkt en stond kapot voor de klas. Voor 50 minuten, een lesuur. Zo werkt het niet. Zo werkt het niet! Dat je moet nadenken bij wat je doet en waarom je dat doet: ja. Maar dit is voorbijgestreefd, die pakken papier, die reflectieverslagen. Vraag aan de gemiddelde beginnende leerkracht wat die vond van de reflectieverslagen en die mensen lopen gillend weg. Dus denk ik dat we een ernstig debat moeten voeren, met onze lerarenopleidingen, ook naar aanleiding van de doorlichting van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). Ik denk dat dat op zijn plaats is. We moeten dat debat aangaan over mensen die stoppen en mensen die de praktijkschok te groot vinden. Dit is de eerste stap bij het lerarentekort: zorg dat degenen die eraan beginnen er blijven, en zorg dat degenen die in de job zitten ook blijven.

Ik kom tot uw laatste vraag over de lerarenpool. Ik heb in het verleden bij ons op school leerkrachten gehad die in die pool zaten, die op dat moment geen lesopdracht hadden. Die werden dan gesprokkeld. Dat gaf een vals gevoel van veiligheid. Met het lerarentekort nu, stel ik vast, zeker en vast in knelpuntvakken en ook met wat minister Weyts nu net heeft gezegd, dat je uren kunt omzetten in punten en dat je die mensen wel een fulltimeopdracht kunt geven. Dat is misschien niet noodzakelijk een fulltimelesopdracht op dat moment, dat is waar, maar je kunt ze als school wel een fulltimeopdracht geven, of althans zicht bieden op een dergelijke opdracht.

Ik zie hele mooie voorbeelden bij scholengemeenschappen waar uren samengelegd worden en waar gepoold wordt. Dan kun je ook die zaken uitruilen. Ik zie dat de creativiteit op het terrein daar eindeloos is. Dat kan. Maar als we inderdaad die pool oprichten en daar ineens alle geld in steken, dan zijn we het wel kwijt om andere zaken te doen. Collega Danen, daar moeten we realistisch in zijn, hoe mooi het ook klinkt om mensen voor één jaar zekerheid te bieden in zo'n pool, dan komt natuurlijk uw vraag: wat het jaar nadien? Wat betreft de pool vandaag, volgend jaar zijn er opnieuw afstuderende leerkrachten. Die komen er dan bij. Gaan die dan een tweede jaar in de pool? En ook een derde jaar? Gaat die pool dan telkens aangroeien? We moeten er realistisch in zijn dat de evaluatie uit het verleden uitgewezen heeft dat er voor een aantal zaken een oplossing is, maar helaas is er ook het budgettaire, en voor een aantal andere zaken is er geen oplossing.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Over die pool zullen we later nog uitgebreider van gedachten wisselen. Ik wil nog even ingaan op de aanvullingen van de commissie-Brinckman. We hebben daar op 2 juli een uitgebreidere commissie over. Maar als we scholen in staat willen stellen om daaruit zelf de prioriteiten te nemen en in te voeren wat er hen gezegd wordt volgens hun eigen noden, dan heb je natuurlijk een sterk beleidsvoerend vermogen nodig in die scholen. Scholen komen vaak niet echt aan grote beleidsvoerende taken, omdat ze gewoon

benomen worden door andere opdrachten. Denk bijvoorbeeld aan directeurs die voor de klas staan omdat er te weinig leerkrachten zijn.

Hoe kunnen we ervoor zorgen dat scholen een sterker beleidsvoerend vermogen hebben, zodat ze inderdaad betere organisaties worden? Het is natuurlijk ook zo: in een organisatie waar het goed loopt, vertrekken geen mensen.

De voorzitter: Mevrouw Rutten heeft het woord.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): De uitstroom is het werkelijke probleem. Als in elke andere organisatie zoveel mensen zo snel opnieuw zouden vertrekken, dan zouden de alarmbellen niet alleen afgaan, dan zou er ook naar gehandeld worden.

Collega Daniëls, ik ben het 100 procent met u eens als u het hebt over de reflectieverslagen, over die paperasserij. Maar misschien moeten we de stap kunnen zetten naar: wat doen we er dan mee? Misschien moeten we toch maar eens oproepen, in de lijn van allerlei andere initiatieven, om eens volledig paperassenvrij te werken, een semester of een schooljaar. Laat ons dat gewoon eens proberen: één jaar paperassenvrij! Alleen maar lesgeven en dan eens kijken wat de resultaten zijn. Misschien zijn de mensen dan wel gemotiveerd! (*Applaus van Willem-Frederik Schiltz en Tom Ongena*)

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Een eerste zaak waar ik altijd al voor gepleit heb als mensen vertrekken zijn exitgesprekken: waarom vertrekt u uit het onderwijs? En waarom vertrekt u uit deze school? Dat is zeer interessante informatie om te achterhalen hoe het komt dat mensen vertrekken. Want de ene school is de andere niet en het ene exitgesprek is het andere niet.

Collega Kerkels heeft ook al veel naar de planlast verwezen. Ik heb net een oproep gedaan. Leerkrachten zouden inderdaad kunnen zeggen: welk decreet of besluit van de Vlaamse Regering verplicht mij om dit te doen? Ik doe hier een oproep. Ik vraag aan de journalisten om het in hun krant te zetten dat leerkrachten die vraag stellen op school. Welk papier moet ik opmaken? Uit welk decreet, uit welk besluit komt dat? Het antwoord mag niet Brussel, inspectie, parlement of minister zijn. Het gaat over het decreet, het besluit. Dan kun je heel veel papier schrappen.

Collega Danen, ik ben even kwijt wat uw vraag was.

Johan Danen (Groen): Mijn vraag ging over het beleidsvoerend vermogen van scholen.

Koen Daniëls (N-VA): Kijk, dat is in alle sectoren zo: waar iemand enthousiast, gepassioneerd de troepen aanvuurt, heb je ook enthousiasme in de tent. Middelen in de klas en de school zijn belangrijk. We hebben dat in ons regeerakkoord gezet: middelen, centen maar ook de mensen. Dit parlement, wij allemaal samen, geeft bijna 15 miljard euro aan het Vlaams onderwijs van onze Vlaamse belastingbetaler. Enkel Luxemburg en Oostenrijk moeten we voor laten gaan. En toch krijgen we dit soort resultaten. Dan mogen we de vraag toch stellen: wat gebeurt daar?

Ik begrijp de collega die het heeft over kleuren, maar we kunnen toch niet blijven zeggen dat het allemaal wel goed komt, want we zien vandaag dat het niet goed komt. Dus moeten we bijsturen en ingrijpen.

Verder ging het over het beleidsvoerend vermogen van de directeur. U ziet hier iemand staan die ooit de opleiding 'Beginnende directeurs basisonderwijs' mee

vorm heeft gegeven. Die opleiding is gestopt, omdat we de directeurs leerden om rechtstreeks met het werkstation van de administratie contact op te nemen, om zelf de omzendbrieven te lezen, om zelf externe nascholing in te kopen waarvan men zag dat ze goed was. Maar dat was blijkbaar niet de bedoeling. Ik denk dat we dat ook moeten durven zeggen, want beleidsvoerend vermogen wil ook zeggen dat je beleid kunt voeren, maar dan ook de gevolgen ervan dragen, collega's.

Als bij de Vlaamse toetsen blijkt dat in bepaalde scholen de leerwens niet top is, dan zal er ook moeten worden gekeken hoe dat moet worden aangepakt, en waar er moet worden bijgestuurd. Dan moet er veel korter op de bal gespeeld worden dan alleen een peilingsproef en om de zoveel jaar een Programme for International Student Assessment (PISA), een Trends in International Mathematics and Science Study (TIMSS) of een Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS). Om de directeurs te ondersteunen – minister Weyts verwees er al naar – zijn er degenen die erbij komen in de school om effectief de ondersteuning te bieden, samen met de middelen in de klas en in de school. Ook daarbij roep ik directeurs, leerkrachten en scholen op om kritisch te zijn, telkens hun gevraagd wordt om mensen en middelen af te geven, en te vragen waar het voor dient, waarvoor het wordt gebruikt, op welke manier ze daar return van krijgen en hoe de kwaliteit van het onderwijs zal stijgen. Dat zijn cruciale vragen, telkens opnieuw als er een factuur of een vraag komt van eender welke structuur of tussenniveau. Dat is de 'empowerment' die ik graag zou willen geven en de hand die ik uitsteek om daar met ouders, met directies, met inrichtende machten, met pedagogische begeleiding, met lerarenopleiding en met het parlement samen verder aan te werken. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Als we even kijken naar ons leerkrachtentekort, dan valt er iets op, ten opzichte van het OESO-gemiddelde. Het is namelijk zo dat wij één leerkracht hebben voor negen leerlingen, en het OESO-gemiddelde is één leerkracht voor dertien leerlingen. Als we verder kijken, dan zien we dat er wel een probleem is, aangezien die leerkrachten niet allemaal voor de klas staan en te weinig effectief lesgeven. 1500 leerkrachten zijn gedetacheerd naar andere instellingen, en daarnaast hebben we een versnippering in het Vlaamse onderwijs door dezelfde opleiding over de verschillende netten heen te geven. Daardoor zit je eigenlijk met verschillende kleine klassen en staan die leerkrachten bijgevolg allemaal voor kleine klassen. Dat is een probleem dat we moeten erkennen, en we moeten er eens over nadenken op welke manier we met die inefficiëntie omgaan.

Ik wil niet in herhaling vallen, maar daarnaast heb je nog de vakbondsvrijstellingen. Ik verwijt dat eigenlijk niet aan u, minister. Maar als ik kijk naar de moeilijkheden waarin we vandaag zitten, dan vraag ik me eigenlijk wel af of de vakbonden, als ze 's morgens in de spiegel kijken, niet eens bij zichzelf denken: zouden we niet beter maken dat degenen die een vrijstelling hebben gewoon terug voor de klas staan? Zij zijn er toch voor de leerkrachten en de leerlingen. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Mijnheer De Gucht, u was in mijn achting gestegen. Ik heb al twee keer gezegd ...

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): U daarnet ook eventjes, dus pas op met wat u nu zegt!

Kim De Witte (PVDA): Weet u hoeveel vakbondsvrijstellingen er zijn?

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Driehonderd.

Kim De Witte (PVDA): 300. Weet u hoeveel leerkrachten er zijn? 168.000. 300 vrijstellingen voor 168.000 leerkrachten, dat wil zeggen: 3 vrijstellingen voor 1700 leerkrachten. Dat is dus 1 vrijstelling voor iets minder dan 600 leerkrachten.

Vindt u dát nu overdreven: één vrijstelling voor iets minder dan zeshonderd leerkrachten in een werkplaats waar vier op de tien mensen met een burn-out kampen?

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Wel, stel dat die driehonderd vrijgestelden mee aan de kar trokken voor datgene waarvoor ze inderdaad initieel de lerarenloopbaan zijn gestart. Want ik neem aan dat ze geen lerarenloopbaan zijn gestart om in de vakbond te zitten, maar om de leerlingen te begeleiden naar een mooie toekomst. En misschien is het maar een druppel op een hete plaat, maar dan zou het misschien toch wel een goede druppel zijn om inderdaad weer voor die klas te gaan staan.

Weet u, wij hebben van die discussies gevoerd op het moment dat we in de grootste problemen zaten door corona. We gingen de pas gepensioneerde leerkrachten vragen om terug te keren, want er waren leerkrachten te kort en elke leerkracht die we konden vinden, was fantastisch en daar moesten we achteraan gaan. Is corona dan zo lang geleden dat we vergeten zijn dat elke leerkracht die we erbij kunnen halen, belangrijk is? *(Applaus van Marino Keulen)*

En is het dan geen probleem om ineens het hele debat ... U ging akkoord over verschillende zaken die de liberalen hier hebben gezegd. *(Opmerkingen)*

Neen. En op het moment dat het over die vakbonden gaat, blijft u vastzitten in dat vastgeroeste communistische denken. Probeer daar toch eens voorbij te gaan en het te hebben over ... *(Opmerkingen van Jos D'Haese)*

Ja, ja, ik weet dat er liberale vakbonden bestaan. *(Opmerkingen van Marino Keulen)*

Het gaat erover dat ik vind dat elke vakbond in de spiegel moet kijken en zich moet afvragen of het, gezien de moeilijkheden die we vandaag ervaren, zo normaal is dat die leerkrachten niet voor de klas staan.

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Mijnheer De Gucht, wat u eigenlijk zegt, is dat vakbonden gewoon geen enkele rol hebben. Dat is wat u zegt.

Eén vrijstelling op zeshonderd leerkrachten. Eén vrijstelling op zeshonderd leerkrachten. Die mensen dóén dingen. Het is niet dat zij daar niets zitten te doen.

U hebt het over een communistische visie. Ik wil u toch wel duidelijk maken dat er vele niet-communistische landen zijn waar vakbonden werken.

Als u iets zegt, zeg het dan duidelijk: 'Ik vind dat één vrijstelling om vakbondswerk te doen om op te komen voor collega's, in een relatie waar effectief ook een ondergeschiktheid is – een werkgever en zeshonderd werknemers – te veel is.' Dan moet u dat zo zeggen, ook aan uw liberale vakbond. Dan moet u het zo zeggen.

Ik persoonlijk en mijn fractie vinden dat niet te veel. Wij vinden dat niet te veel. Wij vinden dat er veel krachten bij moeten komen in het onderwijs. Maar dat u

daarop begint te schieten, dat is puur ideologisch en dat vind ik echt zeer, zeer laag. (*Applaus bij de PVDA*)

De voorzitter: Mevrouw Rutten heeft het woord.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): Ja, het is ook wel eens verfrissend om de communistische partij N-VA-minister Weyts te horen verdedigen in die beslissingen. Samen één front. Wij denken hier duidelijk helemaal anders over. Dat is heel duidelijk. En dat is niet gewoon ideologisch.

De kernvraag van de heer De Gucht is de volgende. Wij zijn al bijzonder lang – niet alleen vandaag – aan het discussiëren over het lerarentekort. We zijn de middag begonnen met getuigenissen over leerlingen die al van in het begin van dit schooljaar geen enkele les Frans hebben gekregen. Geen enkele! (*Opmerkingen van Kim De Witte*)

De voorzitter: Mijnheer De Witte, u hebt het woord niet.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): Ik kan mij voorstellen – en dat zal u misschien verbazen – dat vakbonden voor bepaalde taken wel nuttig zijn, zeker als ze een moderne inslag hebben. Niet om te staken, niet om uit de les weg te blijven, maar wel voor andere dingen. Als je dan toch dat maatschappelijke engagement wilt opnemen, dan ga je op dit moment toch niet zeggen dat je uit de klas vertrekt? Dat is een totaal verkeerd signaal. En het zou u sieren mocht u dat erkennen. (*Applaus van Willem-Frederik Schiltz*)

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Ik houd het zeer kort, voorzitter. Mevrouw Rutten, als leerlingen vandaag geen les krijgen omdat er geen leerkracht is, dan is dat in heel veel gevallen jammer genoeg omdat leerkrachten uit het onderwijs zijn gaan lopen of omdat leerkrachten een burn-out hebben. Weet u wie er opkomt voor de werkomstandigheden van de leerkrachten? (*Opmerkingen*)

Nee, dat is niet iets anders, dat is exact dit debat. Dat is exact dit debat. Weet u wie opkomt om ervoor te zorgen dat we die burn-outs kunnen verminderen? Dat is nu net onder meer de vakbond. En ik begrijp dat u wel houdt van vakbonden zolang vakbonden hun mond houden. Dat is bij de liberalen al twee- à driehonderd jaar zo, geen enkel probleem. Maar dat is een puur ideologische stellingname, waarover we hier uren kunnen discussiëren.

Maar als u nu zegt, mevrouw Rutten, dat die 300 mensen op de 168.000 leerkrachten geen rol hebben om ervoor te zorgen dat het werk werkbaar is, dat we de leerkrachten in het onderwijs houden en dat er meer leerlingen les krijgen, dan denk ik dat u heel weinig kent van de werkvloer in het onderwijs. (*Applaus van Lise Vandecasteele*)

De voorzitter: Mevrouw Rutten heeft het woord.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): Ik denk en ik denk dat niet alleen, maar het is volgens mij ook juist dat als we ... (*Opmerkingen van Jos D'Haese*)

De voorzitter: Collega D'Haese, laat iemand nu toch eens uitspreken.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): Als we in het hr-beleid van ons onderwijs iets willen veranderen – als we in ons hart kijken, zijn we het er allemaal over eens dat die gigantische tanker muurvast zit –, dan moet je tegen de vakbonden durven ingaan. Als je iets wilt veranderd krijgen, dan moet je die strijd durven aangaan. Voor mijn part gebeurt dat samen en in overleg. Maar op een dergelijk belangrijk moment het signaal geven dat het belangrijker is om uit de klas te

stappen dan voor de klas te staan, dat je het belangrijker vindt om je vakbondstaken te doen dan om les te geven, dat is een symptoom van een diepere ziekte. Dat hele hr-beleid in het onderwijs is ziek. We kunnen dat alleen oplossen als we de strijd ... Minister, daarvoor roep ik u op. Tot voor u minister was drie jaar geleden, was uw hele fractie week na week zowel met de koepels als met de vakbonden in debat om de zaken in beweging te krijgen. Sinds u minister bent, is dat heel wat minder. Ik denk dat we de confrontatie moeten durven aangaan als we echt zaken in beweging willen krijgen. *(Applaus van Willem-Frederik Schiltz)*

De voorzitter: Laten we alstublieft stoppen over de vakbonden.

De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Zullen we het hebben over maaltijden? *(Gelach)*

We zullen het daar sowieso over hebben in september, voorzitter, en we hebben het er vandaag al een paar keer over gehad. Het is zeker en vast een belangrijk onderwerp.

Minister, er zijn enkele maatregelen die we op korte termijn kunnen nemen. Volgens mij is de digitalisering nog niet voldoende of nog niet echt aangehaald. Door corona hebben we daar enorm op ingezet. We hebben daarin zwaar geïnvesteerd. Die digitalisering kan er ook voor zorgen dat we toch leerstof kunnen meegeven aan de leerlingen wanneer er geen leerkracht voor de klas kan staan. Laten we die mogelijkheid dan ook gebruiken. Het materiaal is er.

Moeten we nadenken over lesgeven voor grotere groepen? Op welke manier kunnen we dat doen? Doen we dat samen met leerkrachten in opleiding waardoor je een leerkracht en een co-leerkracht krijgt? Daardoor kun je de praktijkschok kleiner maken en mensen in de opleiding op een goede manier naar het beroep leiden.

We hebben het al gehad over de zijinstroom en we zullen het daar in de komende maanden verder over hebben. Ik begrijp dat we die anciënniteit op een goede manier kunnen oplossen en dat zal misschien stap per stap moeten gebeuren. Dat is goed, maar laten we kijken op welke manier we die langer dan tien jaar kunnen maken want dat zal nodig zijn.

Daarnaast pleit de commissie-Brinckman inderdaad voor een lerarenloopbaanpact om te kijken op welke manier we ervoor kunnen zorgen dat de vlakke loopbaan van een leerkracht doorbroken wordt en dat je met andere woorden meer initiatieven kunt geven om die leerkrachten te behouden. Want dit is ook een van de zaken waarvan we ons bewust moeten zijn: omdat het een vlakke loopbaan is, is de uitdaging er na een tijd veel minder.

Ik heb daarnaast nog een paar andere zaken, voorzitter.

De voorzitter: Dat is goed om te bespreken in de commissie.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Het gaat om hoe omgaan met diversiteit en op welke manier we kleur voor de klas moeten krijgen. Dat zijn allemaal uitdagingen waarbij de rechterkant het volledig mee eens zal zijn dat we die zo snel mogelijk aanpakken, maar we zullen dat debat in de commissie voortzetten. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Het is kwart over vijf, voorzitter. Ik denk dat het debat gevoerd is. Ik denk dat de essentie gaat over het aanpakken van het

lerarentekort en ik ben er niet van overtuigd dat wij daar met deze regering in de komende jaren veel verandering in gaan brengen. Ik laat het daarbij, als ik mag.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Wenst iemand tot besluit van dit actualiteitsdebat een motie of een motie van wantrouwen in te dienen?

– Groen en Vooruit kondigen aan een motie te zullen indienen.

De moties moeten uiterlijk om 17.45 uur zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover straks uitspreken.

Het debat is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– De vergadering wordt geschorst om 17.14 uur.

– De vergadering wordt hervat om 17.33 uur.

ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de reactie van de Vlaamse Regering op de staking bij de openbare diensten van 31 mei 2022

ACTUELE VRAAG van Jeremie Vaneekhout aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de vakbondsacties bij de openbare diensten

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister-president, voor mensen die 's ochtends op hun werk moeten geraken, zijn er de buschauffeurs die uitrijden. Om de kinderen overdag op te vangen, zijn er de kinderverzorgsters. Als er in allerlei vaccinatiecentra moeten worden gebouwd, dan zijn er het agentschap Zorg en Gezondheid en de medewerkers daar. Voor de grote zeeschepen die binnengeloodst moeten worden in onze haven, zijn er de loodsen en de matrozen. Er zijn de leerkrachten die onze jongeren inspireren. Er zijn de verpleegkundigen die ouderen een mooie dag bezorgen. Dat zijn onze openbare diensten. Mensen zijn fier en trots om daar te werken, en terecht.

Maar het wordt altijd maar moeilijker. Op al onze openbare diensten wordt bespaard. Ze moeten het met altijd maar minder mensen en middelen doen. Overal wordt er bespaard, behalve – hebben we deze week gezien – op de Vlaamse Regering zelf natuurlijk, waar de kabinetten elk jaar groter worden. Daar hebben de ministers een wagen waar ze niet ontevreden over zijn, daar zijn de lonen ook niet meteen om over te klagen. De mensen die onze openbare diensten elke dag doen draaien, zijn die besparingen beu. Ze hebben gisteren daarom voor één dag het werk neergelegd, omdat het op deze manier gewoon niet verder kan.

Kijk naar ons openbaar vervoer, waarover vandaag zelfs de minister die De Lijn indertijd heeft opgericht, zegt dat we veel te ver zijn gegaan in de besparingen. Het openbaar vervoer draait vierkant. Om de PFOS-vervuiling tegen te gaan, was er te weinig volk op de milieu-inspectie. Om de coronacrisis te lijf te gaan, was er

te weinig personeel om de scholen te doen draaien, hebben we vandaag niet genoeg leerkrachten. Er zijn dringend investeringen nodig, minister-president, in onze openbare diensten, in meer personeel, want op deze manier – waarbij er altijd maar meer werk moet gebeuren met minder mensen – werkt het niet.

En ondertussen zijn de lonen van veel van die mensen die in onze openbare diensten werken, al twintig jaar geblokkeerd – twintig jaar geen loonsverhoging. Ik hoor van jongeren die bijvoorbeeld in B-statuut bij onze openbare diensten beginnen, dat ze, boven op hun voltijds contract, flexi-jobs moeten doen, om rond te komen op het einde van de maand. Het statuut van ambtenaar wordt afgebroken om de onafhankelijkheid te garanderen, en dan verbaast men zich erover dat men geen volk vindt.

Mijn vraag is dus, minister-president: hoe reageert u op de staking van gisteren in de openbare diensten? (*Applaus bij de PVDA*)

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Voorzitter, heren ministers, collega's, gisteren was er, zoals de collega zegt, actie bij de openbare diensten. Dat is een hele tijd geleden. We moeten daar eventjes bij stilstaan. Het zijn dezelfde openbare diensten, de helden, waarvan we de voorbije drie jaar regelmatig hebben gezegd: 'Zij houden ons systeem recht, we zijn hen super dankbaar.'

3 jaar later, na de coronacrisis en midden in de Oekraïne-crisis, staan ze recht en trekken opnieuw aan de alarmbel. Het zijn, heren ministers, die mensen waarvan we nu zien wat ze aanklagen. Ze klagen fundamenteel aan dat niet alleen de laatste 3 jaar maar de laatste 15 jaar dramatisch is bespaard op de Vlaamse overheid en ambtenaren. In de voorgaande legislaturen zijn er meer dan 3500 mensen moeten vertrekken. In de huidige legislatuur moeten er opnieuw 500 koppen minder aan de slag gaan. Dat is een fundamenteel probleem, niet alleen voor die ambtenaren zelf, die kampen met druk op werkbaar werk, met burn-outs, met onmogelijke situaties op de werkvloer, maar ook voor de Vlaming, die kampt met een gebrekkige dienstverlening. In 2016 heeft het Rekenhof dat al blootgelegd.

De collega heeft het gezegd: er zijn een aantal schrijnende voorbeelden. In de kinderopvang ontstaan drama's omdat men geen goede controle meer kan garanderen. Als de milieu-inspectie faalt, komen dossiers als PFOS naar boven. Er zijn nog andere zaken. We zien elke dag de gebrekkige dienstverlening van De Lijn, die toont wat er gebeurt als je jarenlang bespaart. Dat, heren ministers, zijn de gevolgen van de opeenvolgende duidelijke keuzes van de Vlaamse Regering. Na de actie gisteren, na het fundamentele luide signaal van de syndicale vakorganisaties rond het openbaar ambt is er één grote vraag: heeft de Vlaamse Regering nu begrepen dat er een ander beleid moet worden gevoerd? Zal er fundamenteel worden bijgestuurd? Dat is de vraag die gisteren werd gesteld, en die wij als Groen graag naar voren schuiven.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, ik heb enorm veel respect voor het Vlaamse overheidspersoneel, dat elke dag het beste van zichzelf geeft om de publieke dienstverlening in Vlaanderen, waar we zo trots op mogen zijn, te verzekeren. Ik heb dan ook met aandacht geluisterd naar de boodschap van de vakbonden gisteren tijdens hun staking bij de overheidsdiensten. Ik moet eerlijk zeggen: in die boodschap kan ik de realiteit van de Vlaamse overheid niet herkennen.

We zouden geen investeringsregering zijn, zeggen ze. In de loop van deze regeerperiode maakt de Vlaamse Regering 1,64 miljard euro bijkomende middelen

aan investeringen vrij. Dat is belangrijk voor de welvaart en het welzijn van de Vlamingen. Met die 1,64 miljard euro praat ik nog niet over het plan Vlaamse Veerkracht, waarmee we 4,3 miljard euro investeringen, waarvan een groot deel in de publieke infrastructuur, vrijmaken.

We hebben een aantal crisissen het hoofd moeten bieden tijdens deze legislatuur, dat kan niemand ontkennen. Daarvoor staat er sinds 2020 een coronaprovisie in de Vlaamse begroting. We hebben dat investeringsplan en we hebben nu opnieuw in de begrotingsaanpassing die voorligt in het parlement, 200 miljoen euro bijkomend voorzien voor de crisis in Oekraïne. Die noodzakelijke uitgaven moeten we opvangen in onze begroting. We willen als een goede huisvader onze facturen snel betalen en niet doorschuiven naar de volgende generatie.

Ik heb als regeringsleider kunnen ervaren wat het betekent om een gezonde begroting te krijgen als je met crisissen wordt geconfronteerd. Dan is het goed dat die begroting in orde is en dat je snel kunt reageren en veel middelen kunt vrijmaken om die crisissen te lijf te gaan. Misschien verkiezen jullie om het overheidsbeslag, dat vandaag al ver boven de 50 procent zit, nog omhoog te halen en ten laste te leggen van de Vlaamse gezinnen. Ik kies daar niet voor. Deze Vlaamse Regering kiest daar uitdrukkelijk niet voor.

We investeren waar nodig, we zijn niet blind voor de budgettaire context en de noodzakelijke besparingen, want we hebben ook een verantwoordelijkheid tegenover de Vlaamse belastingbetaler en tegenover de volgende generaties. Op een ogenblik dat diverse internationale instanties – ik verwijs naar de Europese Commissie en het Internationaal Monetair Fonds (IMF) – zeggen dat het overheidsbeslag in België veel te groot is, ben ik fier dat ik aan het hoofd sta van een Vlaamse Regering die wel een traject heeft naar een begroting in evenwicht en dat ook realiseert.

Wij doen vanuit de Vlaamse Regering niet mee aan de illusie dat er geen limiet zou staan op de middelen die de overheid kan besteden. Wij zullen die budgettaire doctrine, die budgettaire orthodoxie handhaven. *(Applaus van Tom Ongena, Maurits Vande Reyde en Vera Jans)*

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik vul nog heel even aan met betrekking tot de Vlaamse besparingsdoelstellingen. Er wordt vaak gezegd dat het een kaasschaaf is, maar dat klopt eigenlijk niet. U moet weten dat wij rekening houden met de inspanningen van de vorige legislatuur en dat bepaalde instellingen worden ontzien. Denk maar aan de gemeenschapsinstellingen bij jongerenwelzijn of de regioverpleegkundigen bij Opgroeien. Die vallen buiten die besparingsdoelstelling. Ook de ministers kunnen zelf hun prioriteiten stellen binnen die ambitie.

Tegelijkertijd weet u dat naast de besparingen die wij doen er ook extra mensen worden aangeworven. In totaal gaat het over 700 netto extra mensen die we sinds het begin van deze legislatuur hebben aangeworven. Denk aan de versterking van Zorg en Gezondheid, 250 personeelsleden voor Justitie en Handhaving, de screeningsdienst, de uitbreiding van de capaciteit voor jeugddelinquenten in De Grubbe. Samen zijn dat meer dan 700 extra personeelsleden.

Ten slotte heeft het parlement – dat is een vraag die ik steun – bij het Rekenhof een studie besteld om een 360-gradenbevraging te doen bij onze personeelsleden. Op basis van de resultaten van die studie willen wij verder kijken hoe we het personeelsbeleid kunnen bijsturen en waar nodig kunnen verbeteren.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Ministers, jullie lopen allebei in een zo wijd mogelijke boog rond wat de mensen uit de openbare diensten gisteren op tafel hebben gelegd, namelijk dat de besparingen van deze regering en de besparingen van de vorige regering ervoor zorgen dat onze openbare diensten vierkant draaien. Hebben jullie al een keer een bus gepakt? Dan zouden jullie zien hoe vierkant onze openbare diensten draaien. We hebben hier net 3,5 uur debat gehad over het onderwijs, dat we niet rechtgetrokken krijgen, jarenlange onderinvesteringen ook daar.

U spreekt over het budgettaire plaatje en over een begroting in evenwicht, maar mensen betalen belastingen en verdienen daar ook iets voor terug. Jullie geven steeds minder terug door openbare diensten te geven die niet meer goed werken, die niet meer goed de veiligheid van onze kinderen kunnen garanderen, die de bussen en de trams niet meer kunnen garanderen, die een goede dienstverlening niet verder kunnen garanderen. Jullie blijven maar verdergaan met koppenbesparing. Wat een woord: 'koppenbesparing', er moeten zo veel koppen weg. Dat bestaat vandaag nog in alle administraties. Als jullie op die manier verdergaan, dan gaan die openbare diensten enkel maar de dieperik in.

Mijn vraag is dan ook heel duidelijk: zijn jullie bereid om dit te herzien, om in de spiegel te kijken en te zien of het wel goed is en om opnieuw te investeren in openbare diensten en ervoor te zorgen dat de dienstverlening opnieuw vooruitgaat in plaats van achteruit? (*Applaus van Lise Vandecasteele*)

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Heren ministers, dank u wel voor het antwoord, maar ik maak mij toch ook wel heel grote zorgen. Enerzijds zegt u dat u veel erkenning hebt voor het belang van ons personeel en voor de medewerkers van de Vlaamse overheid en dat u het signaal gisteren goed hebt beluisterd, maar anderzijds zegt u dan dat ze op niets hoeven te rekenen.

Ik hoor een klein beetje nuance bij minister Somers die zegt dat er misschien na dat onderzoek toch bijgestuurd moet worden, maar dat zijn natuurlijk praatjes waar die ambtenaren niets mee zijn en waar de Vlamingen ook niets mee zijn. Niet alleen kampen de ambtenaren met meer stress en burn-outs – dat blijkt uit het personeelsonderzoek dat recent is uitgebracht –, maar ook de Vlaming kampt met een groot probleem, namelijk de dienstverlening.

De Vlaming ligt inderdaad wakker van de budgettaire orde op zaken op lange termijn, maar die ligt ook wakker van veilige kinderopvang en controles daarop vanuit de Vlaamse overheid, van goed openbaar vervoer, van De Lijn die onder druk staat, van heel wat zaken, zoals het PFOS-dossier waaruit duidelijk blijkt dat we geen controles meer doen. Er zijn tweeduizend controles minder dan vijftien jaar geleden en daarbij blijkt dat er milieudrama's ontstaan omdat de Vlaamse overheid haar rol niet speelt. Dus, waarom, heren ministers, hebt u de boodschap gisteren niet begrepen?

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Collega's, het zal u niet verbazen dat er binnen onze fractie weinig begrip is voor de actie van afgelopen week. Voor zover ik het bij de burger, de doorsneeburger, heb kunnen peilen, werd het ook daar niet op applaus onthaald. Vandaar de oproep die ik hier een aantal maanden geleden ook al heb gedaan aan de vakorganisatie: ga opnieuw aan tafel met onze minister, met de Vlaamse Regering.

We hebben het daar in onze commissie Binnenland ook al herhaaldelijk over gehad. De minister heeft ook herhaaldelijk op die vragen geantwoord. Stop die blokkering alstublieft. Mensen nodeloos op een perron laten wachten of aan een

bushalte laten wachten, daar schiet je niets mee op. Het zal aan de onderhandelings tafel moeten gebeuren. Daar zal ervoor gezorgd moeten worden dat we een performante overheidsdienst behouden, die de burger ook verdient.

Beide collega's, ik hoor het u heel graag allemaal vertellen. Er moeten overal meer middelen zijn. Maar er is een budgettaire realiteit waar deze Vlaamse Regering moet naar werken. Je kunt niet overal meer geven zonder dat dat consequenties heeft. Ik hoop dat dat eens doordringt bij bepaalde politieke families.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (Vooruit): Minister-president, u zegt dat u zich niet kunt herkennen in de kritiek, de eisen of de boodschap die door de vakbonden worden gegeven. Wel, wij als Vooruit kunnen dat wel. U bent blijkbaar blind voor de realiteit. Kinderdagverblijven zijn niet altijd even veilig georganiseerd. Dat blijkt uit de besparingen en de personeelstekorten die er zijn. Uit het PFAS-dossier blijkt overduidelijk dat de milieu-inspectie door de besparing onderbemand is. Daardoor komt ook de volksgezondheid in het gedrang. Er zijn steeds meer bussen die niet komen opdagen waardoor gebruikers letterlijk en figuurlijk in de kou blijven staan. Minister-president, ik ben gisteren wel gaan luisteren naar de actievoerders. Ik heb naar hen geluisterd, en wat stellen we vast? Ambtenaren zijn fier op hun job en op de openbare diensten en ze zetten de dienstverlening op de eerste plaats. Ze willen samen met hun collega's de samenleving verder kunnen helpen. Dat hebben ze tijdens de coronacrisis ook dubbel en dik bewezen. Ze vragen respect, investeringen en kwaliteit in de openbare diensten. De Vooruitfractie ondersteunt die eis voor meer respect en meer investeringen in de openbare diensten. *(Applaus bij Vooruit en de PVDA)*

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Goed werkende overheidsdiensten zijn natuurlijk broodnodig voor alle aspecten in onze samenleving. Als de publieke dienstverlening goed is, dan is dat uiteraard dankzij het overheidspersoneel dat elke dag het beste van zichzelf geeft. Dat is de reden waarom ze een goed statuut verdienen. Dat is ook nodig zodat de overheid als werkgever aantrekkelijk zou zijn en blijven.

Ik moet u niets over de krapte op de arbeidsmarkt vertellen. We moeten ons ook in die debatten kunnen mengen. Om tot een goed statuut te komen moeten werkgevers en werknemers samenzitten. Dat is iets wat we in ons land heel goed kennen en het heet 'sociaal overleg'. Mijn vraag is de volgende, minister: welke initiatieven zult u nemen om de situatie te de-escaleren?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Er zijn blijkbaar toch twee of drie mensen die begrepen hebben waarom er gisteren gestaakt is. Heel veel anderen hebben het niet begrepen. Heel veel werkende mensen zagen het vooral als een rondje 'werkende mensen pesten'. Natuurlijk, collega's, kampt de overheid, zoals elke sector, met personeelstekorten. Dat is juist. Maar dat los je niet op door te staken. Je lost dat op door te durven kiezen voor hervormingen en voor een modern personeelsstatuut met meer vrijheid voor de steden en gemeenten om een aantrekkelijke werkgever te zijn. Je lost dat ook op door te kiezen voor activering zodat we die 1,3 miljoen mensen die vandaag niet werken aan het werk kunnen krijgen. *(Opmerkingen van Jeremie Vaneeckhout)*

Daar moeten we voor kiezen. Maar daar kiest u niet voor. U bent daar, samen met de vakbonden, tegen. Daar horen we jullie niet over, terwijl daar de sleutel ligt.

Dus, alstublieft, mijnheer D'Haese en de vakbonden, ik stel geen vragen aan de ministers. Ik stel een vraag aan u en aan de vakbonden: laat die recepten van de vorige eeuw in de vorige eeuw zitten. De arbeidsmarkt vandaag is totaal anders dan in de vorige eeuw. Het wordt tijd dat u ook durft te kiezen voor recepten van deze eeuw. *(Applaus bij Open Vld en de N-VA)*

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik zal kort zijn. De oproep naar investeringen heb ik daarstraks al beantwoord. Het gaat over 4,3 miljard euro middelen uit Vlaamse Veerkracht en 1,64 miljard euro van de globale middelen, waarvan een heel gedeelte investeringen in het openbaar ambt. Dit is een echte investerings-regering.

Wat het personeelstekort betreft moet u onderscheid maken tussen de plekken waar er onvoldoende personeel is en de budgettaire situatie. Ik verwijs naar het onderwijs. De budgetten zijn voorzien. Maar we leven nu eenmaal met een krapte op de arbeidsmarkt waar het vechten is om goede profielen naar de overheid te krijgen. Er is geen budgettair probleem. De uitdaging die we moeten aanpakken heeft niets met budgetten of bijkomende investeringen te maken maar bestaat erin om ervoor te zorgen dat er zich meer mensen op de arbeidsmarkt aandienen en dat we die ook richting het openbaar ambt krijgen.

Wat het sociaal overleg betreft geef ik het woord aan minister Somers.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega's, u weet dat wij samen met de vakbonden proberen om het vijfsporenbeleid te realiseren. Die vijf sporen hebben tot doel om het statuut van de ambtenaren aan te passen aan een nieuwe realiteit. Een van de dingen daarbij is het welzijn van de ambtenaren. Uit de welzijns- en tevredenheidsbevragingen van het overheidspersoneel blijkt dat die tevredenheid op peil is gebleven. We mogen echter niet ontkennen dat er welzijns- en burn-outproblemen zijn, maar die zijn breder dan de Vlaamse overheid. Het is een algemene maatschappelijke uitdaging.

Een van de vijf sporen die wij graag zouden realiseren, heeft net te maken met een versterking van het welzijnsbeleid, gericht op de re-integratie van hen die op een zeker moment hebben moeten afhaken. Dat willen we net doen. We vragen aan de vakbonden: laten we daar samen afspraken rond maken en laten we dat versterken.

Ten tweede vind ik de 360 gradenbevraging die het parlement heeft gevraagd een zinvolle oefening. Wij hebben de voorbije jaren inderdaad besparingsdoelstellingen naar voren geschoven, vanwege de budgettaire beperkingen die er zijn. We weten echter allemaal dat de methode die we op een zeker moment hebben gebruikt, niet eindeloos kan worden gebruikt en dat we daar opnieuw over moeten nadenken.

Een van de dingen die ik absoluut de moeite waard vind, en die we volgens mij eigenlijk ook zouden moeten meenemen in de bevraging van het Rekenhof, is om te bekijken of er consultancyopdrachten worden ingezet om terugkerende taken te vervangen. Dat zou ik immers een slechte situatie vinden. Uiteraard werkt een overheid soms met consultancy, maar als die wordt gebruikt om terugkerende taken te vervangen, denk ik dat dat geen optimale keuze is. Dat zijn dingen die we moeten bekijken. Het is een uitdaging voor de komende jaren, en het Rekenhof kan er een zinvolle bijdrage toe leveren om ons dat inzicht te geven.

Laat me ten slotte dus ook zeggen, mijnheer Warnez, dat we vragende partij zijn en openstaan, voor zowel de lokale als de Vlaamse overheid, om daar in constructieve dialoog te gaan met de vakorganisaties, te zoeken naar oplossingen en elkaar daarin te proberen te vinden. Dat is de basishouding van de Vlaamse Regering en van mezelf.

Tot slot wil ik ook nog iets anders zeggen. Gisteren is er actie gevoerd, en ik heb proberen te luisteren. Met een open geest proberen we van iedereen die actie voert altijd goed te begrijpen wat hun basisbepinning is. Ik wil vandaag echter toch ook de ambtenaren bedanken die gisteren aan de slag zijn gegaan, en dat niet altijd in gemakkelijke omstandigheden, in een moeilijke context. De 97,5 procent van de Vlaamse ambtenaren die gisteren hebben gewerkt, verdient een dankuwel. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister-president, minister, jullie willen constructief overleggen, maar jullie zijn gewoon potdoof. Potdoof. De mensen leggen het werk neer en komen op straat om jullie aan te geven dat het op deze manier niet verder gaat, dat hun diensten op hun tandvlees zitten en ze geen goede dienstverlening meer kunnen brengen. Het enige wat we hier echter horen, is dat er constructief overleg is, dat er nog nooit zoveel is geïnvesteerd en zo verder. Jullie willen zelfs niet ingaan op de zaken waar de mensen vandaag wakker van liggen.

Waar gaat het over? Het gaat erover dat het overheidsgeld op een goede en efficiënte manier wordt ingezet en dat er een goede dienstverlening en kwaliteit worden geboden. Ik wil kort één voorbeeld aanhalen, en dat is dat van Thuis. Dankzij de besparingen van deze regering wordt Thuis geprivatiseerd. Vraag één: zal dat de belastingbetaler minder geld kosten? Antwoord: nee, meer. Jullie rekening klopt, maar de federale niet meer. Ten tweede, zal dat de kwaliteit ten goede komen? Absoluut niet, want die kwaliteit wordt net gegarandeerd door de nauwe samenwerking met de VRT, en die band wordt doorgeknipt.

Dat is het gevolg van jullie beleid: geld dat slecht wordt uitgegeven, voor minder kwaliteit. En de mensen die het werk leveren, kunnen op die manier niet verder. *(Applaus bij de PVDA en van Kurt De Loor)*

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Leden van de regering, collega's, voor ons is het duidelijk: de Vlaming heeft recht op een goede dienstverlening, veilige kinderopvang, beter openbaar vervoer en een goede publieke omroep. Gisteren hebben de ambtenaren van onze Vlaamse overheid gezegd dat ze het niet meer rekken. Na tien jaar van blinde besparingen en nu een extra inspanning, van 1440 koppen die eruit moeten, zeggen zij: 'We kunnen dat soort zaken niet meer garanderen.' Ik hoor één collega uit de meerderheid zeggen: 'Laat ons de-escaleren en aan tafel gaan zitten', maar alle andere collega's, de leden van de N-VA en Open Vld, hoor ik die mensen voorstellen als idioten en egoïsten, mensen uit het verre verleden, die met oude recepten aankomen. *(Opmerkingen bij de N-VA).*

Ik ben heel erg duidelijk: voor Groen gaat die vlieger niet op. Als die mensen gisteren aan de alarmbel trokken na een overlijden in de kinderopvang, na de dramatische dienstverlening bij De Lijn, na een openbare omroep waar het water boven de lippen staat, dan hebben zij recht van spreken en dan moeten wij dat ernstig nemen. *(Opmerkingen bij de N-VA)*

Onze oproep is dus, heren van de regering, ga met hen in gesprek, start die sociale dialoog echt en oprecht op en luister misschien voor een keer ook echt

naar wat ze te zeggen hebben. Dank u wel. (*Applaus bij Groen, Vooruit en de PVDA*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de (cyber)veiligheid van publieke camera's bij gemeentebesturen

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Minister, u weet dat dataveiligheid en de privacy van de burger me na aan het hart liggen. Iets meer dan twee jaar geleden stonden we namelijk op exact dezelfde plaats en hadden we het over hackers die gemeentebesturen aanvielen waardoor de dienstverlening niet gegarandeerd kon worden. Op dat ogenblik kon de veiligheid van de data van de burgers ook niet gegarandeerd worden.

U hebt toen vanuit Vlaanderen een voorstel uitgewerkt waarbij men via ethische hackers en een audit die cyberveiligheid kon garanderen en die systemen kon testen. Dat bleek zeer succesvol: meer dan een op de drie gemeenten tekenden daarop in.

We staan hier vandaag opnieuw, want heel wat lokale besturen blijken te worstelen met hun publieke camerabeleid en met de veiligheid van die beelden. De afgelopen dagen en weken bleek dat er bij camera's van het merk Hikvision sprake zou kunnen zijn van Chinese bespieding. Volgens experts is die software onvoldoende veilig, is er diepe gezichtsherkenning mogelijk en kunnen geluiden doorgestuurd worden. Daarom heeft bijvoorbeeld de stad Hasselt beslist om de camera's van dat merk te vervangen. Ook in Kortrijk is er, dankzij stevig oppositiewerk van Benjamin Vandorpe, voor gezorgd dat die camera's van Hikvision er niet komen.

Daarom zou het een goed idee zijn, minister, om opnieuw een voorstel te doen aan die lokale besturen en hen opnieuw de mogelijkheid te geven om in te tekenen op een externe audit met cofinanciering zodat externe onafhankelijke experts kunnen controleren of al die camera's wel veilig zijn. Een andere mogelijkheid is om een handreiking te voorzien en ervoor te zorgen dat gemeenten worden begeleid bij de aankoop. Zo zou het volgens mij heel logisch zijn dat in elk gemeentecontract een ethische clause staat waarin wordt gewaarborgd dat die data enkel voor integere doeleinden van algemeen belang worden gebruikt.

Minister, welke initiatieven zult u nemen om de lokale besturen te ondersteunen zodat hun publieke camera's veilig zijn en de privacy van de Vlaming gewaarborgd is? (*Applaus van Peter Van Rompuy*)

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Warnez, bedankt voor uw vraag. Ik zal niet ingaan op de impact van de lokale oppositie in Kortrijk. Ik heb alle vertrouwen in de meerderheid daar. (*Applaus van Axel Ronse*)

Niettemin is uw vraag erg interessant. U weet dat de verantwoordelijkheid voor het omgaan met die camera's op de eerste plaats een lokale verantwoordelijkheid is. De Europese GDPR-regelgeving (General Data Protection Regulation) voorziet dat ook. Ook de federale camerawetgeving wijst heel sterk op de verantwoordelijkheid van die lokale besturen. Die wetgeving vormt een kader voor de bescherming van persoonsgegevens, maar alle overheden moeten op hun beurt

een risicoanalyse uitvoeren. U weet dat er toezichthouders zijn: de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens, de federale Gegevensbeschermingsautoriteit en het federale Centrum voor Cybersecurity. Het zijn die instanties die klaarheid moeten scheppen en duidelijke richtlijnen moeten uitvaardigen. Daarom heb ik contact opgenomen met het Centrum voor Cybersecurity en hen gevraagd om die richtlijnen op te maken om op die manier een beter kader aan te reiken aan de lokale besturen voor de manier om daarmee om te gaan.

Daarnaast wil ik vanuit mijn bevoegdheid nog twee zaken doen waarnaar u verwezen hebt. Eerst en vooral is er het Project Cyberveilige Gemeenten waarmee de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSOG) sinds 2020 werkt. Het maakt tools, handvaten en dergelijke en zet ethische hackers in om lokale besturen tips te geven. Ik zou dat programma willen uitbreiden om ook de problematiek van die Chinese camera's daarin op te nemen. We moeten daar geen nieuw instrument voor uitvinden, we kunnen dat verbreden.

Ten tweede weet u dat ik een budget van 2 miljoen euro heb vrijgemaakt voor een audit cyberveiligheid bij lokale besturen. Ook dat zou ik willen uitbreiden om ook audits te kunnen doen inzake die cameraproblematiek.

U moet weten dat al 269 van de 300 gemeenten die 2 tools gebruikt hebben. Als we die tools uitbreiden naar deze nieuwe, specifieke problematiek, die we ernstig moeten nemen, denk ik dat we daarmee een gedegen antwoord geven op uw concrete vraag.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Dank u wel, minister. Soms denken we hetzelfde. In dezen hebben we dus eigenlijk hetzelfde gedacht en hebt u exact beloofd wat ik daarnet gevraagd heb. Meer kun je als parlements lid eigenlijk niet vragen in dit halfroond. U ziet, de meerderheid komt nog heel goed overeen, collega's. (*Opmerkingen. Gelach*)

Dank voor de initiatieven daarbij, minister. Misschien is dat bijkomend ook iets wat u zult opnemen met minister-president Jambon voor de Vlaamse camera's die er zijn. Hebt u er zicht op of die camera's ook in Vlaanderen veilig zijn? Of is dat iets wat ik later moet vragen aan uw collega?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Dank u wel voor de nuttige en belangrijke vraag, collega Warnez. We mogen daar inderdaad niet naïef in zijn. Het is goed dat we daar waakzaam over zijn. De problematiek doet mij ook heel sterk denken aan een andere problematiek die daar heel nauw mee verwant is, namelijk het inzetten van drones door de overheid. Die drones zijn ook vaak van Chinese makelij en die maken ook beelden. Daarom heb ik vanuit de Senaat ook vragen gesteld aan de federale minister van Binnenlandse Zaken, Annelies Verlinden, over de inzet van zulke Chinese drones. Zij heeft mij geantwoord dat men daar ook effectief mee bezig is en dat men daar een heel programma voor heeft uitgewerkt. Men heeft een risicoanalyse gemaakt en gaat na hoe men dat risico kan inperken.

Ik geef het gewoon mee als suggestie, maar het lijkt mij nuttig om dat er ook bij te betrekken en eens contact op te nemen met minister Verlinden, om de ervaringen van de veiligheidsdiensten die die drones gebruiken, te delen. Want misschien kan ook de lokale politie af en toe wel eens gebruikmaken van drones. Ik denk dus dat het nuttig is dat u die daar ook bij betreft.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Collega's, het is goed dat we rond sommige zaken op een lijn zitten. De scherpste en de aandacht hiervoor moeten centraal komen te staan.

Minister, ik heb een aanvullend aandachtspunt. We hebben het nu over camera's en cyberveiligheid, maar er zijn natuurlijk nog andere strategische beslissingen die ook lokale besturen en de Vlaamse overheid nemen in andere sectoren die van strategisch belang zijn en waar er inmenging vanuit buitenlandse regimes, zoals het Chinese, dreigt. Het feit dat een Chinees staatsbedrijf 95 procent van de exploitatie van onze haven in Zeebrugge in handen heeft, is bijvoorbeeld ook wel een kwetsbaar aspect waar we ons te weinig duidelijk over durven uit te spreken. Volgens mij hebben we daar de afgelopen decennia onnodige risico's genomen.

Bent u ook van plan om dat aandachtspunt breder te kaderen richting de lokale bestuurders en die gevoeligheid rond strategische domeinen en strategische infrastructuur en de inmenging vanuit het buitenland breder mee te nemen in uw oefeningen?

De voorzitter: De heer Vandeput heeft het woord.

Steven Vandeput (N-VA): Minister, ik heb heel goed geluisterd naar uw antwoord. Ik was vanmiddag af en toe een beetje verward door wat ik hier soms hoorde in de zaal, maar het antwoord dat u gaf, is een antwoord dat ik verwacht van iemand van Open Vld. We zijn eerst en vooral zelf verantwoordelijk. Ik denk dat dat belangrijk is. U hebt ook onderstreept welke middelen allemaal ter beschikking zijn en dat ook de VVSG hier goed werk rond doet.

Ik zou nog een vraag willen stellen, want het probleem is natuurlijk niet alleen de aandacht voor de cyberveiligheid. Het grote probleem zit erin dat al die gemeenten eigenlijk aanbesteden naar hun beste vermogen. Wij kunnen vandaag in deze zaal allemaal zeggen dat wij geen Chinese brol willen, omdat dat gevaarlijk is. Maar we moeten wel bij machte zijn om het dan in de aanbesteding ook mogelijk te maken dat dat soort fabrikanten of producten worden geweerd. De vraag is of u zelf initiatief kunt nemen om ook daar mogelijkheden te creëren om de ongewenste aankoop te vermijden.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (Vooruit): Ik wil twee zaken aanhalen. Ten eerste: veiligheid is belangrijk en camera's kunnen daarin een rol spelen. De data en de gegevens die daardoor worden gecapteerd, moeten inderdaad worden gebruikt waar ze voor dienen, namelijk om de veiligheid te garanderen, en absoluut niet om ze te misbruiken. Die garantie moeten we toch hebben in een rechtsstaat.

Ten tweede moet het een les zijn, ook voor de lokale besturen, om minder naïef te zijn en in te zien dat ook onze nationale veiligheid en de geopolitieke overwegingen moeten worden meegenomen in openbare aanbestedingen van gevoelige infrastructuur. Het is dus goed dat daarrond ook initiatief wordt genomen.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank u wel, collega's. Als ik jullie vraagstelling optel, dan voel ik mij ineens een heel belangrijke minister, die ten strijde zal gaan tegen China op alle mogelijke manieren. Maar ik zou mezelf weer een beetje willen downsizen tot wat haalbaar is.

Er zijn een aantal goede suggesties gedaan. De suggestie van u, mijnheer Vandeput, om te onderzoeken hoe we onze aanbestedingsregels daarop kunnen aanpassen, lijkt mij een zeer goede suggestie. De suggestie van de heer Ongena om ook eens contact op te nemen met federaal minister Verlinden, neem ik zeker mee. Mijnheer Warnez, ik heb zelf al contact genomen met de titelvoerend burgemeester van Kortrijk, de minister van Justitie, die zelf met de veiligheidsdiensten aan richtlijnen werkt in verband met Chinese bedrijven. Heel het veiligheidsdebat en hoe we ons moeten positioneren tegen China en wat we nog toelaten of niet, is natuurlijk op de eerste plaats ook een veiligheidsdiscussie, die ook aan de overkant van de straat haar beslag moet krijgen en waarbij de keuzes ook daar gemaakt moeten worden. Maar we werken wel degelijk aan een kader.

Dat is ineens ook een antwoord op wat u vraagt, mijnheer De Loor. Ik denk dat een eerste stap en een belangrijk stuk van de verantwoordelijkheid bij hen zit. Maar we moeten natuurlijk altijd zien wat we zelf kunnen doen. Ook de heer Vaneeckhout had in dezelfde richting een vraag.

Het uitwerken van wat er gezegd is door u, mijnheer Vandeput, lijkt me zeer zinvol. De vraag van de heer Ongena om ook naar de federale overheid een signaal te geven en van hen te vragen om ons een veiligheidskader te geven binnen heel die context, lijkt me ook een nuttige aanpak. Ik denk dat we met die puzzelstukken aan de slag kunnen gaan om onze lokale besturen beter te informeren en beter te ondersteunen, en misschien ook wat duidelijke richtlijnen te geven en de twee tools die bestaan, in te zetten in die strijd tegen het potentieel misbruik van China via technologie van bepaalde informatiebronnen. Dat lijkt me inderdaad een belangrijk aandachtspunt, dat de volgende jaren volgens mij alleen maar belangrijker zal worden. Dit is trouwens niet alleen zo ten aanzien van China. We zitten in een geopolitiek heel complexe omgeving die zeer snel verandert. We zullen daar altijd waakzaam in moeten zijn.

Maar dit gezegd zijnde, laten we niet de fout maken om technologische innovaties resoluut af te wijzen. Ik denk dat we als overheid resoluut moeten durven te kiezen voor die technologische innovaties, uiteraard met veel aandacht voor privacy, veel aandacht voor rechtszekerheid en veel waakzaamheid voor misbruik. Maar binnen die context, een overheid die camera's inzet om snelheidscontroles te doen vanuit een veiligheidsperspectief en andere zaken, weet u dat ik daar zelf een voorstander van ben en dat ik er zelf in geloof dat dat geen wondermiddel is maar een nuttige meerwaarde kan zijn. Wel, die nuttige meerwaarde mogen we niet helemaal overboord gooien.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Dank u wel, minister en collega's. Ik denk dat er heel veel zinnige dingen zijn gezegd. Collega Vandeput, ik denk dat dat inderdaad een goede suggestie is. Eigenlijk gaat het over een ethische clausule die we gewoon moeten verspreiden, die sterk genoeg is en waarop we verder kunnen werken.

Minister, ik heb genoteerd dat er concrete acties komen om de lokale besturen te ondersteunen, onder andere via de audits en via Cyberveilige Gemeenten. Ik heb gehoord dat er samenwerking zal zijn met de federale overheid. Zoveel positieve dingen. Alle neuzen in dezelfde richting. Fractie leider, ik denk dat ik heel wat meer vragen moet stellen als er dat soort antwoorden uit komen. *(Applaus van Peter Van Rompuy en Tom Ongena)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Marius Meremans aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over brede fietslanen en het Vademecum Fietsvoorzieningen

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Voorzitter, als u mij hier ziet staan, gaat het vaak over fietsen, terecht. Nu gaat het over de brede fietslanen, namelijk twee-richtingsfietspaden.

Het fietsvademedecum wordt herzien. Op dit ogenblik, idealiter, heb je een weg en twee afgescheiden fietspaden van elk 1,75 m breed. Ik heb het even nagevraagd. De aanleiding voor mijn vraag is ook het opiniestuk van mijn goede collega Carl Hanssens, schepen van Mobiliteit in Sint-Niklaas. Het gaat over die brede fietslanen, waarbij men zegt dat op landelijke stukken waarbij je weinig conflictpunten hebt en waar geen zijdelingse wegen zijn die druk zijn, het veel eenvoudiger is om te gaan naar een fietspad van 3 meter in twee richtingen. Dat is ook gemakkelijker voor diverse fietsvoertuigen, ik denk aan bakfietsen, elektrische fietsen en gewone fietsen. Daar zijn meer mogelijkheden, omdat je er minder onteigeningen voor nodig hebt, en ze kunnen sneller worden aangelegd.

Ik hoor echter van diverse burgemeesters en collega's in lokale besturen dat dit nogal vaak afgeketst wordt door de Vlaamse administratie, ook wel de provinciale administratie, dat er geen gehoor voor is, waardoor we eigenlijk een beetje een beperking krijgen in de fietssprong.

Minister, u hebt herhaaldelijk gezegd dat de lokale besturen een belangrijke actor zijn. Zult u dan bij de herziening van het fietsvademedecum oog hebben voor dergelijke bekommernissen vanuit onze lokale besturen betreffende bijvoorbeeld de brede fietslanen?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Mijnheer Meremans, dank u wel voor uw vraag. Ik heb uiteraard het opiniestuk gelezen. Ik kan me daar volledig in vinden. Als we meer, veiligere en comfortabelere fietsinfrastructuur willen hebben, dan moeten we zeker meegaan in wat onze lokale besturen vragen. Dan moeten we daar zeker het nodige voluntarisme aan de dag leggen en niet dogmatisch vasthouden aan welbepaalde vademecums of wat dan ook. Ik kan u alleszins verzekeren dat in het fietsvademedecum – waarvan op dit ogenblik de zevende editie in opmaak is – zeker ook de fietslanen of de dubbelrichtingsfietspaden worden meegenomen. Tegelijk gaan wij aan onze administraties ook duidelijk de boodschap geven dat het fietsvademedecum dat er vandaag is niet zonder meer dogmatisch te lezen is of niet geïnterpreteerd moet worden als een wetgeving die zonder meer nageleefd moet worden. Neen, voor mij is dat vademecum een soort aanbeveling, een soort tool die men kan gebruiken om te kijken hoe men fietspaden het best kan aanleggen. Maar het mag nooit gebruikt worden – dat heb ik hier in het parlement al gezegd in maart en in mei – als argument om te zeggen dat iets niet kan. Als een lokaal bestuur ziet dat er de ruimte is om een dubbelrichtingsfietspad aan te leggen en het wil dat aanleggen, dan moet het daar ook subsidiemogelijkheden voor hebben. In die zin hebben we de administratie al opdracht gegeven om de website die dat foutief meldde aan te passen. *(Applaus bij Open Vld en cd&v)*

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Minister, ik ben zeer blij met uw antwoord. Op dit ogenblik heb je de projectsteungroepen waar een consensus moet zijn. Als de gemeenten niet tot een consensus komen, hebben zij geen beroepsmogelijkheid. Dan halen ze die subsidies niet binnen en dat is toch de frustratie die bij heel veel

lokale besturen leeft. Daarom ben ik blij met uw antwoord. Ik ben ook blij met de aanpassing. Maar ook de mindset van de administraties moet toch anders zijn. Anders gaan we niet tot de fietssprong komen.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister, de inspanningen die steden en gemeenten leveren om het fietsen veiliger en comfortabeler te maken, verdienen alle lof. We investeren in veilige, comfortabele en aantrekkelijke fietsnetwerken die woonkernen, scholen en tewerkstellingspolen verbinden. Minister, dat zijn uw woorden naar aanleiding van de uitreiking van de prijs Fietsstad 2022. Maar zoals gezegd door collega Meremans zit er dus een kink in de kabel want de lokale besturen krijgen niet altijd de subsidies voor de aanleg van de bredere fietslanen. Dat is volledig ten onrechte. Fietsen worden immers breder en sneller, wat op enkele fietspaden steeds meer tot ongevallen en agressie leidt. We hebben het hier enkele weken geleden nog over gehad. De subsidievoorwaarden voor lokale besturen moeten inderdaad zo snel mogelijk versoepeld worden. Het is goed dat u dat nu echt wilt aanpassen, dat u ook uw administratie de opdracht gegeven hebt om dat aan te pakken. Gaat daar snel werk van gemaakt worden? Want we weten allebei dat bij het uitrollen van bepaalde maatregelen tussen theorie en praktijk heel veel verbetering mogelijk moet kunnen zijn. Zal dat ook echt gebeuren, zodat de gemeenten weten dat ze die subsidies gaan krijgen?

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Minister, corona heeft ervoor gezorgd dat meer mensen de fiets nemen. Dat is goed. Gemeenten willen veel investeren. Dat is nog beter. Maar het blijkt nu dat de Vlaamse Regering niet altijd mee is. Vorige maand zagen we nog dat Antwerpen aan de alarmbel trok omdat de Vlaamse Regering weigert om verder te investeren in het Fietsfonds, waardoor bepaalde gemeenten de nodige investeringen in fietsinfrastructuur moeten schrappen, of niet kunnen uitvoeren. Nu is er de noodkreet voor de brede lanen. De gemeenten willen investeren, ze willen brede fietspaden. Het is zeer positief, minister, dat ik u hoor zeggen dat u daarin wilt meegaan, en dat u het vademecum niet meer als een dogma ziet, als een soort wet om subsidies te krijgen. Ik denk dat velen tevreden zullen zijn dat ze dat nu van u vernemen. Maar wat ik eigenlijk wil weten: wanneer zal dat fietsvademecum er zijn? Dan weten de steden wanneer ze die subsidies kunnen krijgen. Ik had een vraag klaarliggen om in juni in te dienen, maar als u het nu zegt, dan hoef ik niet meer te vragen wanneer het klaar is.

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Martine Fournier (cd&v): Minister, ik zal ook nog eens mijn tussenkomst van twee weken geleden en van vier weken geleden herhalen. Op 3 mei heb ik een vraag om uitleg gesteld over de stand van zaken van het fietsvademecum, en op 18 mei kwam dat in de plenaire vergadering ook nog eens aan bod. U zei toen dat het ontwerp nog moest worden voorgelegd aan de Taskforce Veiligheid. Ik vond het toen jammer, maar ik vind het ook nu nog altijd jammer dat het niet bij de start werd voorgelegd aan de Taskforce Veiligheid. We zijn aan het einde van het traject, en nu pas komt de veiligheid aan bod. Dat vind ik jammer, omdat dit toch wel een topprioriteit is voor ons allemaal.

Los daarvan heb ik ook toen ook al aangekaart dat het vademecum niet te nemen of te laten mag zijn. Het moeten richtlijnen blijven. Het moet een streefdoel zijn, maar we moeten toch nog altijd pragmatisch zijn. Een dossier mag niet geblokkeerd worden op het feit dat bijvoorbeeld 10 procent van een nieuw aan te leggen fietspad niet voldoet aan de richtlijnen. U hebt ook al bevestigd dat u daar heel pragmatisch mee zult omgaan.

Nog een laatste punt: ik heb toen gezegd – ik herhaal het nog eens – dat vijf jaar voor een nieuw fietsvademecum lang is, veel te lang. Mijn omroep, minister: zorg dat er sneller ingespeeld kan worden op de nieuwe elementen, of de snelle evolutie van het fietsbeleid.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Minister, eerst en vooral de felicitaties van Groen voor de opening van de eerste fietsbrug over de Brusselse ring. Dat is een knap voorbeeld van wat wel goed is aan uw beleid. (*Gelach*)

U investeert deze legislatuur meer dan 300 miljoen euro per jaar in nieuwe fietsinfrastructuur, en we stellen eigenlijk na drie jaar vast dat er nog altijd geen duidelijke regels zijn over hoe dat gebruikt moet worden. Vandaag zegt u eigenlijk aan de administratie: we werken wel aan een nieuw fietsvademecum, maar de lokale besturen moeten vooral zelf beslissen wat ze doen. Keur maar goed, en subsidieer maar. Ik vraag me af wat eigenlijk nog wel de leidraad is voor het lokale bestuur.

We zijn het met Groen absoluut eens dat daar een zekere pragmatiek moet in zitten, maar uiteindelijk is het fietsvademecum nog altijd wel een na te streven doel, om ervoor te zorgen dat er kwalitatieve fietspaden zijn. Als ik ambtenaar zou zijn, dan zou ik het vandaag wat onduidelijk vinden wat u nu eigenlijk precies bedoelt. Wat zal nog wel de daadkracht of de rechtskracht zijn van dat fietsvademecum? Hoe wilt u een duidelijke richtlijn geven aan de ambtenaren om om te gaan met terechte vragen van lokale besturen?

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Minister, goede collega's, het ideaal is de vijand van het goede. Je ziet heel vaak, in de relatie van de Vlaamse overheid en de diensten van de Vlaamse overheid ten aanzien van steden en gemeenten, die hiërarchische opstelling. We hebben hier al 1003 keer gezegd dat we partners zijn, dat er geen hiërarchie in zit. In dit geval, minister, is het doel: meer en veiliger fietspaden. Dat gaan we samen doen, Vlaanderen én de lokale besturen. In die zin klinkt uw antwoord mij als muziek in de oren.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel, collega's, voor de bijkomende tussenkomsten.

Inderdaad, mijnheer Keulen: meer en veiliger fietspaden, dat is het doel dat wij als Vlaamse overheid, maar ook heel veel lokale besturen, vooropstellen. Lokale besturen kunnen subsidies krijgen om die fietspaden aan te leggen. Wat zijn de criteria, vooraleer ze die subsidies kunnen krijgen? Dat zijn er heel wat, en het zijn criteria die de projectstuurgroep ter harte neemt. Dat gaat over ruimtelijke inpasbaarheid en over verkeersveiligheid, en men verwijst daarin ook naar vademecums en dergelijke. Zij maken daarin een afweging en op basis van die afweging worden dan subsidies toegekend.

Op zich hoeft dat helemaal niet onduidelijk te zijn. Onze projectstuurgroep moet alle voluntarisme aan de dag leggen om het op de eerste plaats mogelijk te maken dat dat fietspad er komt, dat die investering kan worden uitgevoerd en dat daaraan een subsidie kan worden gekoppeld. Dat is het hoofddoel dat de projectstuurgroep moet nastreven. Het moet natuurlijk kwaliteitsvol zijn, maar ik denk dat geen enkel lokaal bestuur, geen enkel studie bureau vandaag een fietspad van slechte kwaliteit zal uittekenen.

Mijn boodschap is dan heel duidelijk: dat fietsvademecum is geen bijbel, geen dogma, geen richtlijn waarvan totaal niet kan worden afgeweken. Nee, het is een tool die kan worden gebruikt om te weten hoe er toekomstgericht het best fietspaden worden aangelegd. Ik benadruk hierbij 'toekomstgericht', want we weten allemaal dat heel wat lokale besturen en wij als Vlaamse overheid heel wat projecten rond fietsinfrastructuur in de pijplijn hebben zitten die zijn getekend onder het vorige en niet onder het nieuwe fietsvademecum. In die zin zal dat misschien hier en daar niet conform het nieuwe fietsvademecum zijn. Maar het doel is ook hier ervoor te zorgen dat we zoveel mogelijk fietsinfrastructuur kunnen aanleggen en dat we er op die manier voor zorgen dat er meer en veiligere fietspaden zijn.

Ik heb het al een paar keer uiteengezet: dat fietsvademecum is tot stand gekomen dankzij de inbreng van heel wat stakeholders. Maar ik miste de toets rond verkeersveiligheid en daarom hebben we gezegd dat dit ontwerp-fietsvademecum dat er nu is, de zevende editie van het fietsvademecum, volgende week 8 juni wordt voorgelegd aan de Taskforce Verkeersveiligheid. En dan zullen alle experts zich daar nog eens over buigen, om te kijken hoe we hier nu mee omgaan. En zodra dat rond is, wil ik dat fietsvademecum zo snel mogelijk afronden, maar ik herhaal: als aanbeveling en niet als een richtlijn die zonder meer te nemen of te laten is. Dat is wat er inderdaad fout stond vermeld op de website van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken. Daar stond immers dat de conformiteit aan het fietsvademecum een voorwaarde is om een subsidie te verkrijgen, terwijl dat niet in de regelgeving staat. Dat zullen we nog eens heel duidelijk communiceren aan de leden van de projectstuurgroep, om zoveel mogelijk fietspaden aangelegd te krijgen. Dat is alleszins ons doel.

We weten allemaal – en het Federaal Planbureau heeft dat recent nog duidelijk geschetst – dat het fietsen volop in de lift zit en dat juichen we in het kader van de modal shift en meer duurzame verplaatsingen alleen maar toe. We zien dat er tegen 2040 zelfs een groei is van het fietsgebruik met 34 procent. Ik herhaal dat dat zeker toe te juichen is. Maar dat betekent dat onze fietspaden futureproof moeten zijn en dat ons fietsvademecum mee zal moeten evolueren. Daarom is dit fietsvademecum een soort van fichebak die gestaag mee kan groeien met de evoluties en waarin er zeker plaats en ruimte moet zijn voor dubbelrichtingsfietspaden, voor fietslanen. Het mag ook een dubbelrichtingsfietspad zijn aan de ene kant van de weg. Want als dat faciliteert omdat men aan de andere kant van de weg bijvoorbeeld veel te veel onteigeningen moet doen, dan ben ik zeker een voorstander van die fietslanen, van die dubbelrichtingsfietspaden. Laten we die massaal aanleggen, om zo meer en betere fietsinfrastructuur te hebben.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Ik ben uiteraard blij met uw reactie en uw actie, waarvoor dank. In het opiniestuk stond er ook vermeld dat er dankbaarheid was voor de inspanningen die werden geleverd door u, uw voorgangers Weyts en Crevits en de Vlaamse Regering om die investeringen te doen. Dat zien we ook op het terrein. Maar je moet natuurlijk wel in die groep komen, er moet worden geluisterd en ambtenaren moeten soms uit hun comfortzone van regels treden en zich als partner opstellen om tot de juiste oplossing te komen.

Nogmaals: je kunt die fietslanen niet overal aanleggen, daar zijn bepaalde strikte voorwaarden voor. Maar als het kan, eenvoudiger is en je iets moet afwijken van het fietsvademecum, dan moet dat zeker kunnen gebeuren.

Het fietsvademecum komt eraan. We zullen ons troosten met de gedachte dat kinderen die te laat worden geboren, meestal mooie kinderen zijn. Ik kan daarover meespreken. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Stijn Bex aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de ongevalleanalyse van Vias institute

ACTUELE VRAAG van Annick Lambrecht aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de analyse van verkeersongevallen tussen 2017 en 2020 door Vias institute

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Vias institute heeft 336.000 ongevallen tussen 2017 en 2020 tussen personenwagens en kwetsbare weggebruikers geanalyseerd. Het heeft de verbanden met bepaalde andere elementen onderzocht. Dat is heel belangrijk. Ook via de veiligheidsbarometer van Vias institute weten we dat fietsers en voetgangers steeds vaker het slachtoffer worden van dodelijke ongevallen of ongevallen met zwaargewonden. We moeten daar iets aan doen. U wilt dat zelf ook. Uit de veiligheidsbarometer van Vias institute blijkt dat vorig jaar maar liefst 67 fietsers overleden zijn en 43 voetgangers.

We moeten kijken naar de resultaten van de studie die nu is bekendgemaakt. We leren daaruit dat zwaardere wagens een grotere impact hebben. Een wagen die tot 1.000 kilogram meer weegt, zorgt ervoor dat de slachtoffers twee keer meer kans hebben om te overlijden. Ook snelheid heeft een geweldig grote impact. Als je aangereden wordt met 50 kilometer per uur, heb je vier keer meer kans om te overlijden dan wanneer je wordt aangereden met 30 kilometer per uur.

U hebt een verkeersveiligheidsplan uitgewerkt, maar u moet dat natuurlijk voortdurend bijschaven aan de hand van de nieuwste inzichten. Ik vraag me af wat u zult doen met betrekking tot de zwaarte van de wagens. We weten dat auto's in principe zwaarder worden door de evolutie bij de producenten, maar ook door de elektrificatie. Als die tendens zich voortzet, dan heeft dat een impact op de verkeersveiligheid. We weten dat u een richtsnoer over de zone 30 hebt uitgewerkt, maar dat de gemeenten vrij zijn om hun dorpskernen in te richten als een zone 30. Vias institute, bijgestaan door experts, vraagt nu ook om dat sneller te doen, want we kunnen daar levens mee redden.

Mijn vraag aan u, minister is dan ook: op welke manier zult u het verkeersveiligheidsplan bijschaven aan de hand van die resultaten?

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): De analyse van Vias institute van deze week is duidelijk. Wie de voorbije jaren de pech had om aangereden te worden in een zone 30, had vier keer meer kans het ongeval te overleven dan in een zone 50. Drie op de vier voetgangers die in 2021 om het leven kwamen in een ongeval, bevonden zich in de bebouwde kom. Het is dus heel eenvoudig. Als we de bebouwde kom veiliger maken, dan kunnen we levens redden. Op het laatste Vlaams Congres Verkeersveiligheid zei u dat de bebouwde kom een veilige plaats moet worden voor weggebruikers. Maar ondertussen grijpt u in het parlement niet in en stapelen de bewijzen zich op. De analyse van Vias institute toont opnieuw zwart op wit dat 30 kilometer per uur de veiligste optie is. In plaats van zelf verantwoordelijkheid te nemen, schuift u die altijd af op de gemeenten. Voor inwoners met een burgemeester met een groot hart voor verkeersveiligheid is dat prima, maar voor de anderen niet. De cijfers bewijzen het keer op keer. Onze vraag is telkens weer heel eenvoudig: neem uw verantwoordelijkheid en maak van zone 30 de nieuwe norm. Toon dat u werkelijk iets wilt doen voor de veiligheid van de zwakke weggebruiker. Niet alleen Vooruit, maar ook de verkeersspecialisten en Vias institute pleiten al heel lang voor de zone 30 als norm, en zone 50 kan als die verkeersveilig is.

Minister, ik heb de volgende vragen. Hoeveel studies en argumenten pro zone 30 hebt u nog nodig? Bent u bereid om zone 30 in de dorpskernen als norm in te voeren en de zone 50 toe te laten als die verkeersveilig is? (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Collega's, zowel mijnheer Bex als ook mevrouw Lambrecht heeft het principe van 'de aanhouder wint' hoog in het vaandel. Ze denken dat, als ze iedere week in het parlement komen vragen om een zone 30 te verplichten in elke bebouwde kom en bij elk lokaal bestuur, ik ooit zal zwichten om dat te doen.

Collega's, ik ben ook iemand die van het principe is dat de aanhouder wint. Ik ken, mevrouw Lambrecht, geen enkele burgemeester die verkeersveiligheid niet in zijn hart draagt, u klaarblijkelijk wel. Ik ken ze niet, ben ze nog niet tegengekomen. Maar ik blijf erbij dat de lokale besturen het best geplaatst zijn om op hun eigen grondgebied, in hun eigen dorpskernen, in hun eigen steden en gemeenten, een snelheidsregime te bepalen.

Collega's, ik heb geen studie nodig om te weten dat, als een zwaarder voertuig betrokken is bij een ongeval, of als er aan een ongeval een hogere snelheid te pas kwam, de impact daarvan groter is. Ik denk dat we die wetten allemaal in de les natuurkunde in het secundair onderwijs kregen. Die studie is alleszins nu geen aanleiding voor mij om te zeggen: ik stap nu af van die subsidiariteit, ik stap nu af van het feit dat ik vertrouwen heb in de lokale besturen, die in mijn ogen het best geplaatst zijn om de snelheidslimieten te bepalen, of ik stap nu af van het principe van de zelfverklarende weg, de weg die de weggebruiker het vertrouwen moet geven om zelf te weten welk snelheidsregime hij moet volgen.

We hebben inderdaad – en u hebt ernaar verwezen – een afwegingskader gemaakt, een tool die de lokale besturen kunnen gebruiken. Dat is ook weer geen bijbel, maar een handleiding die men kan gebruiken om te bepalen welk weggedeelte geschikt is voor welk snelheidsregime. Dat is overgemaakt aan elk lokaal bestuur, en ik geloof dat dat ook her en der door bepaalde lokale besturen gebruikt wordt om daar wel en daar niet een zone 30 in te voeren. Tegelijkertijd zie ik ook heel wat fietsstraten en fietszones verschijnen. Ik heb er dus, opnieuw, alle vertrouwen in dat de lokale besturen het best geplaatst zijn om te weten waar er een zone 30 moet komen. Ik ga ze alleszins niet verplichten om van elke bebouwde kom een zone 30 te maken, want dat zou de facto betekenen dat heel veel lokale besturen, zeker daar waar drukke gewestwegen, zoals gewestwegen met twee maal twee rijstroken, door gaan, overal de bebouwde kom moeten aanpassen. Ik denk dat dat ook niet de oplossing zou zijn. Ik blijf dus bij mijn standpunt dat de lokale besturen hier het best geplaatst zijn om de snelheidsregimes te bepalen.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Minister, ik had helemaal niet verwacht dat 110 verkeersdoden u tot een verandering van standpunt zouden brengen. Want u durft dat gewoon niet. U hebt schrik van de kiezer. U zou – en dat heb ik al zo vaak gezegd – kunnen zeggen: zone 30 wordt de regel. En dan kun je op die gewestweg met twee maal twee rijstroken perfect een hogere snelheid toelaten. Maar u durft het gewoon niet. Zelfs wanneer die cijfers u in het gezicht worden gesmeten, verandert u niet van mening. Dat heeft niets te maken met het kennen van de regels van de fysica of met gezond verstand. Dat heeft gewoon te maken met onwil om iets te doen aan die verkeersslachtoffers, en ik ben dat, eerlijk gezegd, stilaan spuugzat.

Ik stelde ook een vraag over wat deze Vlaamse Regering wenst te doen aan het steeds toenemende gewicht van auto's en modellen die steeds groter, breder en langer worden. Een Volkswagen Golf van vandaag is een veelvoud van het gewicht van een Volkswagen Golf van twintig jaar geleden. Maar daarop bent u in uw riedeltje rond die zone 30 nog niet kunnen ingaan. Misschien kunt u daar nog even op ingaan in uw volgende repliek. *(Applaus bij Groen en Vooruit)*

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Minister, ik sta hier niet voor mijn plezier, absoluut niet. Zolang er wetenschappelijk onderbouwde studies zijn, zolang er doden blijven vallen, zal ik hier blijven staan, en velen met mij. Uit uw antwoord blijkt dat u die verantwoordelijkheid maar blijft afschuiven op de gemeenten. Zo blijven levens in gevaar. De bebouwde kom, minister, dat moet een plaats zijn waar het veilig is, waar mensen kunnen winkelen, waar kinderen kunnen fietsen, waar gespeeld kan worden. Dat moet een veilige plaats zijn. De analyse van Vias kan niet duidelijker zijn: een lagere snelheid is meer verkeersveiligheid, zijn minder doden. Ik zal het blijven herhalen. Van een minister van Mobiliteit, die eigenlijk als doel heeft om het aantal verkeersdoden te halveren – niet tot nul brengen, maar halveren – tegen 2030, verwachten wij actie. Kijk niet langer de andere kant op. Andere landen doen het. Brussel deed het. Wat zien wij daar? Minder ongevallen, minder gewonden en minder doden. Waar wacht u op? *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Voorzitter, minister, goede collega's, ik ken inderdaad geen enkele burgemeester of college die verkeersveiligheid de rug toedraait. Na sensibilisering is handhaving onder de vorm van trajectcontrole een instrument om een grote stap voorwaarts te zetten om te zorgen dat men zich gedraagt en zich houdt aan de snelheidsregimes in de bebouwde kom. Met technologie het verschil maken, daarvan zijn er vandaag voldoende robuuste voorbeelden die toepasbaar zijn en voorhanden op de markt. Binnen een paar jaar spreken we daar heel anders over, als de trajectcontroles over heel Vlaanderen worden uitgerold, dan komen we tot een verhaal van permanente snelheidshandhaving, en dat is eigenlijk het verschil dat we kunnen maken op het vlak van verkeersveiligheid en snelheidshandhaving.

De voorzitter: Mevrouw Moors heeft het woord.

Rita Moors (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, het debat over de veralgemeende 30 kilometer per uur-zone in de bebouwde kom hebben we al herhaaldelijk gevoerd, niet alleen in het parlement maar ook in de commissie. De factoren die ik betreur in het pleidooi van collega's Bex en Lambrecht daarover, is het vertrouwen in de lokale besturen. Ik denk nog altijd dat het lokale niveau het best geplaatst is om zijn unieke situatie en mogelijke problemen en oplossingen te bekijken, en niet de minister of het Vlaams Parlement. De lokale besturen kunnen indien nodig, voor de al dan niet toepassing van de 30 kilometer per uur-zone, zelfs terugvallen op een afwegingskader dat de minister de afgelopen maanden ter beschikking heeft gesteld. Nog steeds blijkt dat hier partijen zijn die daar geen vertrouwen in hebben. Dat is zeker te betreuren.

Verkeersveiligheid staat hoog op de agenda, dat is de logica zelf. Dat is voor ons zo, maar ook voor de lokale besturen. Ik ben zelf schepen van Mobiliteit in mijn thuisstad Lummen. Ik spreek uit ervaring als ik zeg dat de lokale besturen het meest voeling hebben met de lokale context. Gelet op het hoge aantal ongevallen met zwakke weggebruikers moeten we focussen op de autonomie van de lokale besturen en op het zo veilig mogelijk maken van het wegverkeer. Ik

kijk daarvoor onder andere naar het MIA-project (Mobiliteit Innovatief Aanpakken), minister, met zijn innovatieve en proactieve aanpak.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u voor de bijkomende vragen en opmerkingen.

Mijnheer Bex, u zegt dat ik niet durf, dat ik schrik heb van de kiezer. Dat heb ik u duidelijk horen zeggen. (*Instemming*)

Dan gaat u me straks enig chauvinisme verwijten, denk ik. Ik was gisteren op het Fietscongres. Daar waren negen genomineerde gemeenten en vijf daarvan kwamen uit Limburg. Ze werden genomineerd omdat ze enorm inzetten op fietsinfrastructuur. We hebben schitterend beeldmateriaal gezien, dat toonde fietsstraten en -zones. Ook mijn eigen gemeente, als ik dan toch schrik zou hebben van de kiezer, was genomineerd.

Stijn Bex (Groen): Minister, u bent geen burgemeester meer.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Ik ben nog altijd titelvoerend burgemeester. Ook mijn eigen gemeente was genomineerd, maar viel net buiten de prijzen. Alleszins waren vijf van de negen gemeenten Limburgs en deden ze grote investeringen in fietsinfrastructuur, -zones en -straten. In fietszones en -straten geldt sowieso de 30 kilometer per uur. De fiets is daar koning. Ja, we zetten in op de fiets- en verkeersveiligheid. We hebben vorig jaar een Verkeersveiligheidsplan goedgekeurd met niet minder dan 37 concrete maatregelen waarmee we iedere dag opnieuw aan de slag gaan en waar we tal van acties aan koppelen om te zorgen voor meer verkeersveiligheid. Dat is en blijft het ultieme doel: geen enkel slachtoffer.

Om dan continu te zeggen dat het staat en valt louter met de boodschap dat wij vanuit Brussel bepalen dat er in elke dorpsstraat en -kern een zone 30 moet zijn, waar sommigen zelfs gaan voor erfzones van 20 kilometer per uur, daar pas ik voor. Ik heb opnieuw alle vertrouwen in de lokale besturen en ik ben blij dat heel wat parlementsleden hier datzelfde zeggen en dat ze geen enkele burgemeester of schepen kennen die verkeersveiligheid niet hoog in het vaandel draagt.

Mijnheer Bex, een tweede element dat u aanhaalt, is het gewicht van de auto's. Ja, onze auto's zijn vandaag zwaarder dan de auto's van tien jaar geleden, en zeker de elektrische auto's zijn zwaarder. Dat heeft heel veel te maken met de batterijen, die zorgen voor extra gewicht. Ik ben niet bevoegd voor verkeersfiscaliteit. Noch ik, noch minister Diependaele – denk ik – zijn vragende partij om de auto's die mee bijdragen aan klimaatneutraliteit en afstappen van fossiele brandstoffen, straks zwaarder te belasten. Ik zie u al neen schudden, maar u vraagt mij om een belasting in te voeren voor zwaardere voertuigen. Daar waar wij inzetten op de vergroening van het wagenpark, meer inzetten op elektrische wagens, zou ik die auto's tegelijkertijd zwaarder moeten belasten omdat ze door de batterijen een pak zwaarder zijn dan een wagen van tien jaar geleden, die een grotere uitstoot heeft, die meer vervuילend is. Daar houdt u dan een pleidooi voor. Wel, daar pas ik voor. Ik blijf inzetten op de verduurzaming van het wagenpark. Ik wil geen hogere fiscaliteit voor e-wagens, die automatisch zwaarder zijn door de hele batterijcapaciteit.

Voor de rest blijf ik erbij dat verkeersveiligheid een topprioriteit is en blijft, maar ik heb ook respect voor de lokale besturen, voor het subsidiariteitsbeginsel. Daar houd ik aan vast.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Minister, 'plus est en vous', zou ik zeggen, met drie puntjes.

Ten eerste, elektrische wagens zijn natuurlijk de toekomst. Daar moeten we absoluut op inzetten. Het gaat erover of je zware of lichte elektrische wagens op onze wegen krijgt.

Ten tweede, vertrouwen in de burgemeesters. Kijk maar eens naar de burgemeester van Lubbeek, het dorp van collega Ann De Martelaer, naar wat een spel hij maakt als een naburige gemeente een straat aan 30 kilometer per uur inricht. Niet alle burgemeesters zijn bezig met verkeersveiligheid.

Tot slot, ik zou u willen aanraden om binnen Open Vld eens te overleggen wat eigenlijk jullie visie op de autonomie van de lokale besturen is. Collega De Gucht heeft daarstraks een pleidooi gehouden om vanuit Vlaanderen op te leggen dat er in elke school in Vlaanderen een warme maaltijd zou worden gegeven. Ik vind dat op zich een lovenswaardig initiatief, maar ook daar zou je kunnen zeggen dat dat de autonomie is van de lokale besturen. Dat was het standpunt van andere partijen. Ik snap niet waarom er bij Open Vld als het gaat over verkeersveiligheid een andere strategie wordt gehanteerd dan wanneer het gaat over brooddozen op de scholen. *(Applaus bij Groen, Vooruit en de PVDA)*

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Minister, het is inderdaad niet de eerste keer dat ik vraag naar meer verkeersveiligheid, maar steeds onderbouwd door verkeersdeskundigen en steeds onderbouwd door wetenschappelijke studies. Keer op keer schuift u het door naar anderen.

Het aantal verkeersdoden is na corona opnieuw heel hoog. Hoe langer u wacht om actie te ondernemen, hoe langer u wacht om verantwoordelijkheid te nemen en het telkens afschuift op de gemeenten – u heft in feite een beetje uw eigen job op –, hoe meer slachtoffers er vallen.

Deze Vlaamse Regering heeft alle kaarten in handen om tot actie over te gaan voor meer verkeersveiligheid. Vooruit gelooft in een sterke overheid, in een overheid die mensen beschermt. Helaas moeten we u dat beleid een beetje aanrekenen en blijven wachten, want het gebeurt niet.

Ik kan u één iets zeggen, minister: of u het nu fijn vindt of niet, ik zal hier blijven staan. Zolang die doden niet naar beneden gaan, zolang de verkeersveiligheid niet beter wordt, ondanks die mooie boekjes, ...

De voorzitter: U zult nu toch moeten vertrekken naar uw plaats. Uw tijd is om.

Annick Lambrecht (Vooruit): ... zal ik hier blijven staan. *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Marino Keulen aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de gegarandeerde dienstverlening bij De Lijn

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Minister, voorzitter, goede collega's, het is al meerdere keren aan bod gekomen vandaag: gisteren was er de nationale stakingsdag. Ik wil u bevragen over de toepassing van het principe van de

gegarandeerde dienstverlening bij De Lijn in het licht van die nationale stakingsdag.

Het principe van de gegarandeerde dienstverlening is ondertussen een dik jaar in voege. Vorig jaar, op 26 mei, is het goedgekeurd en het is ondertussen twee tot drie keer toegepast. Aanvankelijk was dat schoorvoetend en was het de reiziger die eigenlijk zelf zijn plan moest trekken en op een pdf moest zoeken welke tram of welke bus er beschikbaar was.

Ik heb de indruk dat er intussen stappen voorwaarts zijn gezet en dat men heeft geprioriteerd. Men heeft vooral ingezet op een aanbod trams en bussen voor het woon-, school- en woon-werkverkeer.

Ik had graag uw reactie gekend, minister, over de toepassing van dat principe van de gegarandeerde dienstverlening bij De Lijn in het licht van de stakingsdag van gisteren.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Inderdaad, de continuïteit van de dienstverlening, de gegarandeerde dienstverlening werkt nu ruim een jaar. Het doel was vooral onze reizigers en pendelaars niet in de kou te laten staan. Ze dienen tijdig te weten of zijn of haar bus of tram al dan niet zal rijden. In het begin waren er inderdaad een aantal kinderziektes bij de uitwerking, maar als we kijken naar de nationale stakingsdag van gisteren, dan heeft de gegarandeerde dienstverlening goed gewerkt.

Van de mensen die in regie van De Lijn rijden, heeft 50 procent van de buschauffeurs gestaakt. Het aantal ritten dat gereden is in Vlaanderen was om en bij de 60 procent. We zien ook heel duidelijk dat er een piek is in de routeplanner. Heel wat meer mensen hebben naar de routeplanner gekeken om te zien of hun bus of tram zou rijden. Ze waren gewaarschuwd, ze bleven niet in de kou staan. In die zin ben ik zeer tevreden met de uitwerking en de wijze waarop De Lijn te werk is gegaan met de continuïteit van de dienstverlening. Het systeem werkt wel degelijk. De reizigers weten van tevoren of ze al dan niet het openbaar vervoer kunnen gebruiken. Dat was het opzet en het heeft gewerkt.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Ik denk inderdaad dat dit een grote verdienste is van deze meerderheid. Dat hebben we samen gedaan. De N-VA, cd&v en Open Vld maken een duidelijke keuze voor de reiziger en zorgen ervoor dat werknemers en schoolkinderen niet in de kou blijven staan. Het is gek, maar we hebben iedereen nodig, de overheid en de private sector. We hebben dit ook nodig om het draagvlak voor De Lijn te behouden. De geschiedenis heeft haar rechten. In 2019 werd bij De Lijn om de 11, 12 dagen gestaakt. Dat was niet alleen om inhoudelijke punten, soms had ik de indruk dat het een vorm van bezigheidstherapie was. Er waren letterlijk 39,5 stakingsdagen in het jaar 2019.

Ondertussen haal je daarmee toch de angel uit de wonde en krijg je meer draagvlak. De belastingbetaler heeft altijd recht op dienstverlening vanwege de overheid. Dat is de kerntaak van de overheid. Ze zal zijn of niet zijn als ze diensten kan presteren. Zo houden we ook het draagvlak voor die overheid als dienstverlener in stand, en we versterken het zelfs. Dat bewijs is gisteren geleverd.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister en mijnheer Keulen, hoera voor de goednieuws-show over de minimale dienstverlening. Er is hier vandaag niets gezegd over de

honderden en honderden schorsingen die onwettelijk zijn gebeurd van werknemers bij De Lijn die te laat hadden aangegeven of ze wel of niet zouden werken. Ik neem aan dat u dat in de rechtbank nog wel zult uitvechten, maar ik zou die goednieuwsshow toch wel een klein beetje beperken, als ik jullie was.

Laat ons even terugkeren naar de realiteit op het terrein. Ik kreeg vanmorgen een video door. Ik kan die tonen als jullie dat willen. *(Jos D'Haese toont een fragment van een video op zijn smartphone.)*

Het is een video van een bus waar de koelvloeistof uit loopt, er is een lek in de tank. Dat kan natuurlijk gebeuren. Die bus heeft dan een rood lampje op het dashboard, de chauffeur moet oproepen, de bus wordt gewisseld, de reizigers stappen over en men kan verder. Dat is de normale gang van zaken. Wat is er vanmorgen gebeurd? De chauffeur kreeg te horen: 'Rij maar door, er zijn toch geen reservebussen. Die staan allemaal in panne.' Dat is vanmorgen gebeurd, en dat gebeurt elke dag. Mensen staan elke dag te wachten op bussen die niet komen, omdat er een tekort is aan chauffeurs, omdat er een tekort is aan materiaal dat nog werkt door de jarenlange besparingen bij De Lijn. Dat is vandaag de realiteit. En dat los je niet op door minimale dienstverlening in te voeren om diegenen die zich daartegen verzetten monddood te maken, dat los je op met investeringen in De Lijn. *(Applaus van Lise Vandecasteele)*

De voorzitter: Dan moet u morgen naar de gedachtewisseling gaan in de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken. *(Opmerkingen van Jos D'Haese)*

De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Collega D'Haese, laat ons misschien morgen het debat voeren over hoe je een thema gebruikt om helemaal iets anders te zeggen en iets anders aan te grijpen. Ik denk dat de gegarandeerde, minimale dienstverlening iets is wat wij al lang bepleiten, collega's, en we zijn dan ook heel gelukkig dat dat in het regeerakkoord is geschreven en het uiteindelijk tot uitvoering is gekomen. We zijn daar bijzonder blij om en we zien ook het effect op het terrein. Dat is heel goed.

Ik hoor wel iets uit het veld van de reizigers, minister. Dat zijn een aantal reizigers, ik zal ook niet overdrijven, want Jan, Pier en Pol waarmee collega D'Haese elke week opdraaft, ken ik niet. Het gaat over mensen die echt de bus nemen, en die zeggen mij dat er toch wel wat vraagtekens worden gezet bij de app. Blijkbaar zou die toch niet helemaal mee zijn op dagen waarop de gegarandeerde dienstverlening plaatsvindt.

Mijn vraag is dus om daar eens duidelijk te evalueren hoe het nu is en hoe we dat nog kunnen verbeteren.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister, het is duidelijk dat deze vraag is gebracht om u alle lof te kunnen toewerpen voor de gegarandeerde dienstverlening. U weet echter net zo goed als ik dat de gegarandeerde dienstverlening eigenlijk geen garantie biedt op minimale bezetting. Kijk maar naar het spoor: in een aantal provincies was er gisteren zelfs helemaal geen treinverkeer, en ook daar is er zagezegd een gegarandeerde dienstverlening.

In plaats van die pluimen op uw hoed te steken, zou u die pluimen beter op de hoed steken van de personeelsleden die wel begaan zijn met de reizigers en die gisteren hebben gewerkt. Dat wil zeker niet zeggen dat wij met de vinger wijzen naar de stakers, want hun opmerkingen zijn zeker gegrond. Er is een gebrek aan

personeel en aan investeringen. Dat zijn opmerkingen die we ook terugvinden in het jaarverslag van De Lijn, dat we morgen zullen bespreken.

Onze raad is dus: ga aan de slag, investeer en werk daarmee de verzuchtingen van de stakers weg. Zorg dat het weer aantrekkelijk is om voor De Lijn te werken. Wilt u geen extra geld voorzien? Ga het dan halen waar het zit, namelijk bij de miljarden euro's die voorzien zijn voor de vergroening van de vloot. Vergroen misschien iets minder snel en verschuif een deel van die budgetten naar investeringen die tegemoet komen aan de verzuchtingen van passagiers en personeel. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Martine Fournier (cd&v): Minister, zoals collega Keulen ook aanhaalt, is het een goede zaak dat het decreet is goedgekeurd en dat er eindelijk een minimale dienstverlening is. We mogen immers niet vergeten dat alle reizigers en de maatschappij de dupe zijn van al die stakingen. Een werknemer die niet op tijd op zijn werk geraakt, zorgt voor economische schade en ook een scholier die niet op tijd op school geraakt, zorgt voor veel frustratie.

De Lijn heeft het moeilijk, minister, ik denk dat dat zeker kan worden gezegd. De cijfers spreken ook voor zich: ruim twee jaar na de start van corona heeft De Lijn nog altijd 35 procent van haar reizigers niet terug. De Lijn houdt er ook rekening mee dat 10 procent nooit meer terugkomt, terwijl wij als overheid het openbaar vervoer net moeten promoten. We willen net meer reizigers. De vraag is dan natuurlijk: hoe gaan we dat doen? Hoe krijgen we weer meer reizigers op De Lijn en op het openbaar vervoer?

In de krant lezen we ook heel veel bezorgdheden vanuit De Lijn zelf. Dat klinkt niet goed en geeft ook geen vertrouwen in het openbaar vervoer. Samen met De Lijn zouden we eigenlijk wel een positief verhaal moeten brengen.

Minister, wat zult u dus doen om het vertrouwen weer te herstellen, zodat we opnieuw trots kunnen zijn op ons openbaar vervoer?

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (Vooruit): De enige dag van het jaar dat de liberalen blijkbaar bezorgd zijn over het feit dat de bus niet komt, is als er gestaakt wordt. Op de 364 andere dagen van het jaar dat de reizigers ook in de kou blijven staan, zijn ze dat spijtig genoeg niet. *(Applaus bij Vooruit, Groen en de PVDA)*

Het is door de systematische besparingen van u en van vorige regeringen dat de dienstverlening er alleen maar op achteruit is gegaan en dat mensen inderdaad iedere dag in de kou staan te wachten op een bus die niet komt, omdat er geen chauffeur is, omdat de bus versleten is en op de stelplaats moet blijven staan of omdat er geen wisselstukken zijn om de bus te depanneren. Dat is de realiteit.

Wij, minister, de reizigers en het personeel van De Lijn zouden het enorm appreciëren als jullie ervoor zouden zorgen dat de dienstverlening 365 dagen per jaar wordt gegarandeerd en dat we openbaar vervoer hebben dat werkt en betrouwbaar is. Maak er nu eindelijk eens werk van om daarin te investeren. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Wat een intentieproces, voorzitter.

De voorzitter: Ik heb een licht vermoeden.

Stijn Bex (Groen): Minister, eerst en vooral wil ik u vragen of u kunt bevestigen dat er miljarden zijn voorzien voor de elektrificatie van onze bussen, want dat is voor mij groot nieuws. Ik hoop dat u dat kunt bevestigen.

Ik ben blij, collega Keulen, dat het gewerkt heeft en dat de mensen wisten of de bus zou komen of niet. Maar we kunnen toch niet ontkennen, collega's, dat 50 procent van de chauffeurs het belangrijk genoeg vond om gisteren te staken. Bij de NMBS wordt gewerkt aan een nieuw beheerscontract, waarbij gemikt wordt op meer reizigers en meer ritten. Ondertussen hebben we nu, na N-VA-voorzitter Descheemaeker, cd&v-voorzitter Sauwens die zegt dat er bij De Lijn gewoon geen geld meer is om de bussen te laten rijden omdat er kapot bespaard werd.

Minister, u hebt daarnet al gezegd dat u niet snel van gedacht verandert, zelfs als de feiten u in het gezicht worden gesmeten. Maar ik vraag me toch af of die nieuwe uitlatingen van de voorzitter van De Lijn, Johan Sauwens, u toch niet kunnen aansporen tot wat meer ambitie voor ons openbaar vervoer.

De voorzitter: Hij komt morgen zelfs in eigen persoon naar de gedachte-wisseling. Ik had u goed ingeschat, collega Bex.

Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Ik zal beginnen met te zeggen dat wij morgen zowel met de directeur-generaal als met de voorzitter van de raad van bestuur een gedachtewisseling hebben over het jaarverslag van De Lijn en over het hele reilen en zeilen. Kortom, ik neem aan dat heel wat vragen morgen in de commissie uitgebreid aan bod zullen komen. Alleszins bedankt aan die collega's die toch positief willen zijn. Ik wil het positieve verhaal zeker ook mee benadrukken.

Ten eerste is er het feit – en dat werd in dit parlement al gezegd – dat de tevredenheidscijfers van De Lijn dit jaar, bij onze laatste enquête, serieus in de lift zaten. Dat betekent dat onze reizigers meer tevreden zijn over de stiptheid en over het aanbod. Dat is dus een positief signaal. Ik hoor heel wat collega's hier namelijk zeggen dat mensen niet meer bij De Lijn willen werken en dat heel wat zaken slecht zijn. Wel, die tevredenheidsbarometer is voor mij een duidelijk signaal dat het wel goed loopt.

Een ander signaal – en dat moeten we misschien toch ook even benadrukken – is dat 60 procent van de ritten bij De Lijn gereden werd. Er waren 1667 chauffeurs van De Lijn die gestaakt hebben. De juiste cijfers van de pachters ken ik op dit ogenblik nog niet, die zullen we de komende dagen ook wel krijgen. Van de chauffeurs die gisteren zouden moeten rijden heeft ruim 50 procent gestaakt, maar dankzij het verhaal van de continuïteit van de dienstverlening en dankzij het feit dat De Lijn tijdig wist wie zou staken en wie niet, kon ze een aangepast vervoersaanbod uittekenen en werd ruim 60 procent van de ritten gereden.

Sta me toe om dat even te vergelijken met Brussel, mijnheer Bex. Bij de MIVB reed slechts 25 procent. Bij de NMBS was er hetzelfde verhaal. 25 procent versus 60 procent: ik ben blij dat er veel bereidheid was bij de mensen van De Lijn om de ritten effectief te rijden en om dus de reiziger niet in de kou te laten staan. Ik denk dat we dat positieve nieuws zeker wel mogen benadrukken.

Mijnheer Maertens, u had een opmerking over de app. Ik heb daarstraks al gezegd dat zowel de app als de website waarop de reizigers konden nagaan of hun bus of tram al dan niet zou rijden een serieuze piek kenden inzake het aantal bezoekers. Ik heb begrepen dat er nu en dan wel een verschil was in de app. Dat heeft te maken met het feit dat het hele verhaal van de continuïteit van de dienstverlening specifiek is voor alle bussen op lijnen die in opdracht van De Lijn in regie worden gereden. Maar de informatiedoorstroming van de pachters kwam

iets later. Dat kan te maken hebben gehad met het feit dat er hier en daar iets niet helemaal correct verliep met de app. Men heeft zeker alle aandacht voor die bedenking en in de toekomst zal men er nog meer op focussen dat alle informatiedoorstroming naar de reiziger 100 procent correct is.

Op alle andere elementen gaan we het best morgen in detail in.

Ik ben blij dat we ruim een jaar geleden de continuïteit van de dienstverlening hier in het parlement hebben goedgekeurd en dat ze ook goed werkt in tijden van stakingen. Het liefst van al heb ik geen stakingen, want dan blijft de reiziger het minst van al in de kou. We zijn volop bezig om De Lijn verder uit te bouwen tot een performant overheidsbedrijf waar de reiziger centraal staat en waar de reiziger er te allen tijde op kan vertrouwen dat zijn bus of tram tijdig komt en dat het ook een mooi en ordentelijk aanbod is. Ik heb er alle vertrouwen in dat dat ook gaat gebeuren. Maar daar zullen we morgen verder in detail op ingaan.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Ik heb de vraag gesteld, voorzitter en collega's, omdat het eigenlijk spijtig is dat het zo lang heeft geduurd. Want dat was een rode lap op een stier. Dat was het einde van de rechtsstaat en van de gewaarborgde rechten van de werknemers. Niets is minder waar. Op het ogenblik dat er 31,5 – en niet 39 – stakingsdagen waren in 2019, omgerekend om de 11 à 12 dagen staken, was dat de tak afzagen waar de werknemers van De Lijn op zaten.

Mijn laatste bedenking, minister, is om ook eens te overwegen of die gegarandeerde dienstverlening niet kan worden doorgetrokken naar waar werknemers vandaag toch soms nog een onredelijk grote macht hebben. Ik denk aan bedienaars van sluizen en bedienaars van bruggen, maar ook aan de loodsen. Als die vandaag staken, ligt niet alleen de haven van Antwerpen stil, maar de hele nationale economie. Waar men die onredelijk grote macht durft te misbruiken, staan middel en doel niet meer in verhouding voor datgene wat men beoogt. Om dat open te durven trekken, hebt u de publieke opinie en alle werknemers aan uw kant, minister. *(Applaus van Willem-Frederik Schiltz en Freya Saeys)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lise Vandecasteele aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de bevraging van de Gezinsbond betreffende de stijgende prijzen

ACTUELE VRAAG van Katja Verheyen aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de verontrustende stijging van het aantal mensen dat bij de voedselbanken moet aankloppen

ACTUELE VRAAG van Suzy Wouters aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de impact van de stijgende inflatie op armere gezinnen

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Ik weet niet of jullie het gezien hebben, maar morgen gaan de benzineprijzen stijgen tot 2,40 euro per liter. 2,40 euro per liter, minister. En niet enkel de benzineprijzen stijgen. De huurprijzen stijgen ook. De factuur voor energie stijgt. De winkelkar wordt duurder. Ik voel dat in mijn portemonnee. Heel veel mensen voelen dat in hun portemonnee. Mensen worden daar ook boos om. We hebben gisteren gezien dat de mensen van de openbare

diensten op straat zijn gekomen, voor meer personeel, maar ook voor meer koopkracht, net zoals de mensen van de witte woede, die morgen op straat komen. En op 20 juni gaan tienduizend mensen afzakken naar Brussel voor lagere prijzen en hogere lonen.

Minister Dalle, het water staat de gezinnen echt aan de lippen. En dat blijkt ook uit de enquête van de Gezinsbond. Daar hebben ze gezien dat vier op de tien gezinnen vandaag moeilijk tot zeer moeilijk rondkomen. Bij alleenstaanden met kinderen gaat het zelfs om zeven op de tien mensen die nauwelijks rondkomen. Bijna alle gezinnen geven aan dat ze moeten bezuinigen. En dat gaat niet om luxeproducten. Dat gaat om bezuinigen op vakantie. Dat gaat om niet naar buiten gaan, omdat je dan geen benzine moet gebruiken. Dat gaat om de verwarming niet opzetten, ook al is het koud. Dat gaat om besparen op medische kosten. Ik had maandag een patiënt bij mij, een heftruckchauffeur die hevige nekklasten had en die ik naar de kinesist wou sturen. Maar hij zei tegen mij: 'Dokter, ik kan dat vandaag niet betalen.' Kunt u zich dat voorstellen, minister Dalle? Mensen kunnen medische kosten niet meer betalen en gaan daarop besparen.

Er moet iets gebeuren. Maar wat doet deze Vlaamse Regering? Hét instrument dat de gezinnen kan ondersteunen, de kinderbijslag, daar hebben jullie op bespaard. En dat kost de gezinnen ondertussen al 200 euro per kind per jaar.

Minister, Dalle, ik hoor cd&v overal zeggen dat de kinderbijslag de index zou moeten volgen. Wel, ik heb daar nog altijd niets van gezien. Mijn vraag is: gaat u de kinderbijslag indexeren? *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Minister, mag ik beginnen met u alvast te feliciteren met uw nieuwe bevoegdheid. Met Armoedebestrijding krijgt u er een zeer belangrijke bevoegdheid bij. Het is een beleidsdomein dat mij na aan het hart ligt. Toen ik van de transfer hoorde, verbaasde mij dat enigszins wel. Ik hoop van harte dat u het zeker niet als een afdankertje zult beschouwen. Maar u krijgt wat mij betreft alvast het voordeel van de twijfel.

U wordt er al onmiddellijk in gesmeten, want er doen zich een aantal zaken en een aantal tendensen voor die wij niet zo graag zien. De voedselbanken, de kanaries in de koolmijn als het over armoede gaat, roepen heel hard dat ze nog nooit zoveel volk over de vloer hebben gekregen. Wat heel opvallend is – en ik maak mij daar toch een beetje zorgen over, en ook mijn partij –, is dat zij de steeds groter wordende groep van mensen die werken en die niet meer rondkomen, steeds meer zien. Het is iets dat ik in de commissie al heb aangehaald en waar ik uw voorganger al voor gewaarschuwd heb. Getuige daarvan is dat de voedselbanken aangeven dat zij hun openingsuren moeten wijzigen zodat mensen na hun werk hun voedselpakket kunnen komen afhalen. Er komt nog bij dat de voedselbanken veel minder donaties krijgen, waardoor er veel minder te bedelen valt. Dit valt allemaal binnen een iets meer structureel probleem.

Mijn vraag gaat meer over het acute probleem. Welke stappen hebt u ondernomen en welke stappen zult u nog ondernemen om aan deze problematiek, zeker wat betreft de groep van werkende armen, tegemoet te komen?

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Minister, ook ik wil u als nieuwe minister van Armoedebestrijding eerst en vooral heel veel succes wensen. Armoedebestrijding is een heel belangrijke uitdaging, zeker nu, want de prijsstijgingen voor allerlei basisbehoeften zorgen ervoor dat steeds meer gezinnen in armoede belanden of

dreigen te belanden. De inflatie steeg in mei tot 8,97 procent, het hoogste cijfer in veertig jaar. Dat is voor een groot deel te wijten aan de torenhoge energie- en brandstofprijzen, maar ook voeding, huur en allerlei voedingsstoffen en grondstoffen in het algemeen, worden duurder. Aan de prijsstijgingen lijkt voorlopig geen einde te komen.

Inmiddels telt Vlaanderen maar liefst 610.000 mensen onder de armoededrempel. Door de huidige crisis en de prijsstijgingen die daarmee gepaard gaan, passen acht op de tien Vlamingen hun huishoudelijke uitgaven noodgedwongen aan. Nooit eerder moesten er zoveel mensen een beroep doen op de voedselbank. Maar die hogere energie- en voedselprijzen raken ondertussen ook in toenemende mate de werkende middenklasse. Dan spreken we over de hardwerkende Vlamingen die al aan hun limiet zaten maar nu eveneens in financiële moeilijkheden komen. Veel gezinnen vertellen me dat ze de afweging moeten maken tussen verwarmen of eten, bijzonder schrijnende en beschamende toestanden toch wel in ons welvarend Vlaanderen. Bijna een op de drie geeft aan dat de huidige actuele situatie moeilijk is en dat ze geen buffer meer hebben voor eventuele verdere prijsstijgingen de komende weken of maanden.

Minister, mijn concrete vraag is welke initiatieven u met de Vlaamse Regering wilt nemen om onze gezinnen te ondersteunen en om te voorkomen dat er nog meer mensen in armoede belanden. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u wel voorzitter, en collega's voor de vragen over armoedebestrijding alsook voor de felicitaties. Ik ben bijzonder gemotiveerd om dit nieuwe engagement op te nemen. Ik heb nog twee jaar om daarrond te werken. Ik kijk er ook naar uit om daarover met jullie in de plenaire vergadering en in de commissie van gedachten te wisselen.

Het is een heel grote uitdaging, en ze komt inderdaad op een bijzonder moeilijk moment. We komen uit de coronacrisis, we hebben de oorlog in Oekraïne en we hebben stijgende prijzen, zeer hoge prijzen. Zeker de energieprijzen zijn enorm gestegen.

Toen deze regering startte, lag de inflatie nog onder 1 procent. Vandaag zitten we inderdaad met inflatiecijfers tot 9 procent. Het is evident dat dat een grote impact heeft op mensen die in armoede leven. Dat spreekt voor zich. Wanneer de basisprijzen stijgen, is dit voor hen bijzonder moeilijk. Maar het gaat ook breder dan dat. Dat blijkt uit de vragen die jullie stellen. Ook bij heel wat andere mensen die boven de armoedegrens zitten, zorgen de stijgende prijzen vaak voor heel grote moeilijkheden bij het betalen van de facturen. Dat blijkt ook uit de cijfers van de Gezinsbond. Naast armoedebestrijding is er ook voor alle overheden in dit land – en dus ook voor de Vlaamse Regering – de uitdaging van armoedepreventie, om ervoor te zorgen dat mensen die boven de armoedegrens zitten niet in de problemen terechtkomen.

Wanneer we spreken over prijzen, dan gaat het ook over inkomen. U weet uiteraard dat er heel wat zaken op federaal niveau georganiseerd zijn, te beginnen met de indexatie van de lonen en de uitkeringen. In nog geen jaar tijd is de spilindex al vier keer overschreden. Natuurlijk heeft de indexatie een bijzonder belangrijke plaats op dat vlak. Ook de btw en het sociaal energietarief zijn allemaal zaken die op federaal niveau meegenomen moeten worden.

Het groeipakket – evident – is een belangrijk element van het Vlaams beleid. Het debat is hier nog uitvoerig met mijn voorganger gevoerd. U weet wat het standpunt is vanuit mijn partij en ook van de Vlaamse Regering, namelijk dat we die kwestie grondig zullen bespreken bij de begrotingsbesprekingen na de zomer.

Dit is een heel belangrijk punt, de indexatie ervan, de modaliteiten ervan, maar ook de manier waarop je de gezinsbijslagen en het groeipakket organiseert om ze een nog efficiënter instrument te maken van armoedebestrijding.

Wat de 'working poor' betreft: ook dat is evident een belangrijke doelgroep wanneer we het hebben over armoedebestrijding. Het gaat over mensen die aan de slag zijn maar ook niet rondkomen. Recent is natuurlijk de jobbonus goedgekeurd, met 600 euro netto voor de laagste inkomens. Dat is een belangrijke zaak. Ook de analyse van de sociale voordelen en dat die op het inkomen eerder dan op het statuut moeten worden gebaseerd, is een belangrijk project.

Wat mezelf betreft en mijn coördinerende rol als minister van Armoedebestrijding: jullie weten dat dit jaar een belangrijk jaar is voor het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (VAPA). We gaan dit jaar een evaluatie en een bijsturing doen. Mijn voorganger Wouter Beke heeft nog gevraagd aan de collega's in de Vlaamse Regering om daar input voor te bezorgen. We gaan daar ook samen met de collega's in de Vlaamse Regering hard aan werken. Ik heb daarover uiteraard ook nog intensief overleg met het Netwerk tegen Armoede. Dat komt er sowieso aan na de zomer.

Van de voedselbanken – de vogeltjes in de kolenmijn vind ik een zeer goede omschrijving – weet je dat een deel federaal georganiseerd is, onder meer de aankoop van het voedsel via het FEAD-fonds (Fonds voor Europese hulp aan de meest behoeftigen). Mijn voorganger Wouter Beke heeft met relancemiddelen 2,8 miljoen euro geïnvesteerd in steun aan de voedseldistributieplatformen, wat ook structureel zorgt voor een verbeterde situatie op dat vlak. Er zullen meer mogelijkheden zijn in heel Vlaanderen, ook in het partnership met de lokale besturen. Dat is toch ook wel een belangrijk punt. Tegelijk zijn de voedselbanken noodzakelijk, maar het is ook maar een laatste redmiddel. Het is geen oplossing ten gronde. Aan die oplossingen ten gronde zal ik de komende twee jaar hard werken, samen met alle collega's van de Vlaamse Regering.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister Dalle, dank u wel voor uw antwoord. U hebt inderdaad veel werk door de stijgende prijzen, de situatie na corona, maar vooral ook omdat de Vlaamse Regering op dit moment nog niet veel gedaan heeft voor de koopkracht van de mensen. Daarom komen de mensen nu op straat. Het is wel heel dringend dat er iets gebeurt. In die zin vind ik het een beetje een probleem dat u nu over de kinderbijslag zegt wat een belangrijk instrument het is om een gezin te ondersteunen, en dat u dat nu nog bij de Vlaamse Regering gaat bespreken voor het jaar 2023. Want het probleem is dat de gezinnen het vandaag moeilijk hebben om rond te komen. Dat is vandaag al zo. Vandaag besparen mensen op verwarming, benzine, kledij en schoenen. De gezinnen zijn niet geholpen als de Vlaamse Regering nog verder gaat spreken over wat ze allemaal zal kunnen doen. Er zijn bovendien nog andere zaken die je kunt doen. In Duitsland hebben ze recent beslist om het openbaar vervoer zo goed als gratis te maken. U kunt zeggen dat we de stijging van de huurprijzen ten gevolge van de inflatie gaan tegenhouden. U kunt nog heel veel maatregelen nemen, maar die moeten vandaag wel genomen worden. Welke maatregelen gaat u vandaag – en niet pas over enkele maanden – nemen om de gezinnen te helpen?

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Dank u wel, voor uw antwoorden, minister. Ik ben blij om te horen dat u er de komende twee jaar echt voor wilt gaan. Ik hoor dat u ook al goed op de hoogte bent.

Ik wil even terugkomen op het structureel probleem waarover ik het had, namelijk het probleem van mensen die keihard werken die uit de boot vallen, amper rondkomen, en die eigenlijk door net te veel te verdienen niet van de sociale voordelen kunnen genieten. Dat is echt iets waar we rekening mee moeten houden. Daarbij komt ook nog dat die mensen momenteel het slachtoffer zijn van de torenhoge inflatie, en dat is niet eerlijk, denk ik. Dat is één luikje van het verhaal, minister. Het zijn niet alleen de prijzen die te hoog zijn, er is ook het aandeel dat de overheid afroomt en dat misschien ook wel te hoog is. Ik kijk dan vooral naar de overkant van de straat. Want binnen onze bevoegdheden hebben wij de jobbonus, en een minister van Begroting die zorgvuldig met zijn uitgaven omspringt. Daarmee doen we al onze duit in het zakje. Mijn vraag aan u is dan ook: gaat u in dialoog treden met uw collega's van de federale overheid, en in het bijzonder met uw partijgenoot Vincent Van Peteghem, om werken meer lonend te maken?

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Dank u wel voor uw antwoord, minister. U noemt initiatieven en maatregelen die goed zijn, maar ze zijn onvoldoende. De strijd tegen armoede ligt mij zeer nauw aan het hart. De Vlaamse Regering heeft ontzettend veel hefboomen om daaraan te werken. Denk maar aan het groei-pakket, sociale huisvesting, woonbeleid, werk, onderwijs, zorg, welzijn. Heel wat van die beleidsinstrumenten kunnen zorgen voor financiële stabiliteit binnen de gezinnen. Maar ook structureel moeten er maatregelen genomen worden, zeker ook fiscaal, om de koopkracht te versterken en om basisbehoeften zoals energie en voedsel betaalbaar te maken. Veel hefboomen ter zake bevinden zich op federaal niveau, dat weet ik. Maar ik moet ook wel vaststellen dat de Vlaamse Regering nog maar weinig heeft ondernomen om bijvoorbeeld te energiefactuur te ontvetten.

Als minister van Armoedebestrijding kunt u een coördinerende rol opnemen. Trek aan de mouw van uw collega's, Vlaams en federaal, en doe hen initiatieven nemen. Mijn bijkomende vraag – u hebt al deels geantwoord –: op welke wijze wilt u uw coördinerende rol inzake Armoedebestrijding kracht bijzetten en welke extra initiatieven gaat u nog nemen?

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, een voedselbank is eigenlijk een symptoom van een falend systeem. Dat is een symptoom dat u meteen ontmoet bij uw eerste vraag als minister van Armoedebestrijding. Wij vragen u daarom drie dingen.

Ten eerste: de besparing in het basisbedrag van de kinderbijslag terugdraaien. Dat zit bij Zorg en Welzijn, maar dat is belangrijk. Dat is een verschil van meer dan 200 euro per jaar voor gezinnen.

Ten tweede: het groeipakket weer koppelen aan de index. We zien op dit moment heel duidelijk waarom dat fundamenteel belangrijk is voor gezinnen. Terwijl de prijzen stijgen, verarmen zij.

Ten derde – dit is een grote –: dat u een echt beleid rond Armoedebestrijding zou voeren. Onze vraag, buiten die twee punten, is ook of het budget voor Armoedebestrijding verhoogd wordt. Of gaat u het, als nieuwe minister van Armoedebestrijding, moeten blijven doen met het minibudget dat door de Vlaamse Regering werd vastgelegd voor de vele crisissen in deze legislatuur?

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (cd&v): Minister, elke persoon in armoede is er een te veel. Het is dan ook een uitdaging om elke dag aan het armoedebeleid te werken. U bent de coördinerende minister, maar het is uiteraard ook belangrijk dat alle ministers in de regering een beroep doen op het armoedebeleid binnen hun domein. Het gaat dan over Jeugd, Sport, Onderwijs, Werk,... Ik denk dat in elke bevoegdheidsverdeling het luik armoede toch wel belangrijk is. U hebt al verwezen naar het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (VAPA), het armoedeplan waarin we in het begin van deze legislatuur heel wat acties hebben. Per beleidsdomein wordt daarin uitvoerig omschreven wat we gaan doen. Heel wat van die acties zijn in uitvoering, en nog een aantal acties zijn in voorbereiding, om daar ook de komende twee jaar op in te zetten.

U hebt het ook aangegeven: evaluatie en bijsturing zijn belangrijk, net omdat er heel wat opportuniteiten en kansen zijn om dat bij te sturen. Minister, wanneer precies mogen we die evaluatie en bijsturing van het Vlaamse armoedeplan dan ook verwachten?

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Collega's, het probleem is heel duidelijk: gewone gezinnen en alleenstaanden hebben het vandaag zeer moeilijk in Vlaanderen. De koopkracht ligt onder vuur. Vier op de tien gezinnen halen met moeite het einde van de maand of halen dat niet. En dat gaat over mensen die iedere dag hun best doen, maar niet vooruitgaan. Zij verwachten een oplossing van de politiek, ook van de Vlaamse Regering. Maar op dat vlak hebben ze nog niet veel gezien van deze regering, wel integendeel. Betaalbaar woonbeleid is eigenlijk onbestaande. Ons voorstel om de huurprijzen minder snel te doen stijgen, is vorige week nog weggestemd. Ook op het vlak van het in toom houden van de schoolfacturen in het middelbaar onderwijs geeft de regering niet thuis. En ten slotte is er de besparing op de gezinnen, op de kinderbijslag, door de bevoegde minister van de gezinspartij cd&v.

Minister Dalle, u bent de nieuwe minister van Armoedebestrijding, een nieuwe poging van cd&v om het sociale gelaat van deze regering te zijn. En u geeft het idee dat het met deze man anders wordt. Maar wij stellen ons er toch wel vragen bij. U bent een christendemocraat en ik neem aan dat u heilig overtuigd bent van het belang van de indexering van de lonen om de koopkracht te beschermen. Maar als het gaat over de indexering van de kinderbijslag bent u dat niet.

De fundamentele vraag is: wordt het anders met u? Wat zult u anders doen dan minister Beke? Hoe zal dit armoedebeleid wél een structureel armoedebeleid worden?

De voorzitter: De nieuwe Leo Tindemans staat hier zelfs naast mij.

Eén miljoen voorkeursstemmen, ja. *(Gelach. Opmerkingen van Hannelore Goeman, Jos D'Haese en minister Benjamin Dalle)*

Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Inderdaad, alle prijzen blijven stijgen en morgen wordt het nog maar eens duurder aan de tank. De Federale Regering nam inderdaad al heel wat maatregelen en op Vlaams niveau hebben we de jobbonus ingevoerd, waarbij er toch een premie tot 600 euro per jaar kan worden gegeven. Maar als we toch zouden overgaan naar extra maatregelen, zouden die het best gericht zijn en eerder via het inkomen moeten gebeuren. Ik denk dan specifiek aan die groep van werkenden uit de lagere middenklasse, omdat zij vaak niet het voordeel kunnen halen uit die indexverhoging aangezien zij te weinig verdienen, maar ook niet het voordeel kunnen halen uit die sociale

bijdragen wanneer ze minder zouden verdienen. Dus als we maatregelen nemen, moeten we specifiek naar die groep kijken.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Voorzitter, collega's, dank u wel voor de verschillende opmerkingen en reacties. Het blijkt een thema te zijn dat enorm leeft en dat is helemaal terecht.

Verschillende collega's hebben gewezen op de urgentie van de problematiek. Dat is inderdaad het geval. Het is natuurlijk geen nieuwe problematiek. De verscherping en de verhoging van de prijzen is al ettelijke maanden bezig. Het is dus geen zaak van de laatste twee weken.

Ik ben nu twee weken minister van Armoedebestrijding. Het zou heel vreemd zijn om nu met totaal nieuwe zaken af te komen. Er is wel een engagement om samen met de collega's van de Vlaamse Regering die evaluatie van het VAPA op een zeer ernstige manier te doen, die input te verwerken en mijn coördinerende rol daarin volledig te spelen, om dan effectief ook te komen met een aanpassing, een bijsturing en bijkomende acties.

Wat is de timing daarvoor? Mijn voorganger Wouter Beke heeft in maart aan de collega's gevraagd om input te bezorgen. Die input zal worden bezorgd tegen het einde van de zomervakantie, tegen het einde van augustus. Het is mijn engagement om die zaken allemaal te verzamelen, om te bekijken wat er van nieuwe zaken naar voren kan worden geschoven en wat wij geïntegreerd kunnen aanbieden. De beslissing daarover wil ik tegen het einde van september aan de Vlaamse Regering voorleggen. U peilde naar de exacte datum, collega De Rudder. Op 25 september moet mijn huiswerk klaar zijn. Vervolgens gaat het naar de Vlaamse Regering en zullen we het uiteraard ook in dit parlement kunnen bespreken.

Aan de verschillende vragen over het groeipakket heb ik vandaag niets toe te voegen. We zullen samen met collega Crevits bekijken wat daar de nodige acties zijn en welke bijkomende middelen daar kunnen worden voorzien in het kader van de begrotingsbesprekingen in het najaar.

Ik denk niet dat het veel zou toevoegen aan het debat om nog veel details naar voren te schuiven. Die bespreking zal gebeuren in de schoot van de regering en we zullen die op een heel ernstige manier voeren.

Wat betreft de vragen over de 'working poor' is het brede debat over de sociale voordelen en over de manier waarop die voordelen niet langer worden gekoppeld aan het statuut maar aan het inkomen, heel belangrijk. Zo kun je mensen die van een uitkering overschakelen naar een job, ook al is die deeltijds of met een bescheiden loon, nog aanspraak laten maken op die sociale voordelen als ze in een lage inkomensschijf vallen. De Vlaamse Regering is aan die heel belangrijke en complexe bezigheid begonnen en zal daar nog verder aan werken. Het spreekt voor zich dat de fiscaliteit een belangrijk element voor de werkenden is. Met de jobbonus heeft de Vlaamse Regering al heel belangrijke stappen gezet. We kijken ook uit naar de hervorming van de fiscaliteit die collega Van Peteghem op het federale niveau uitwerkt. We hebben uiteraard contact om te bekijken hoe de hervorming van de federale fiscaliteit ook kan bijdragen aan het armoedebeleid. Dat is een heel belangrijke kwestie.

Collega Veys, ik ben gecharmeerd dat u me vergelijkt met Leo Tindemans. U citeerde alleszins wat Leo Tindemans in zijn verkiezingscampagne zei: met deze man wordt het anders. Om aan een miljoen voorkeursstemmen te geraken moet ik nog wel wat werk verrichten. De Vlaamse Regering heeft de afgelopen twee

jaar al hard gewerkt, niet in het minst Wouter Beke op het vlak van de armoedebestrijding. Ik zal de goede aspecten van zijn beleid zo veel mogelijk voortzetten en versterken, maar we gaan in het kader van de aanpassing van het VAPA nog extra stappen zetten om de komende twee jaar sterk werk te maken van een krachtig armoedebeleid.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Ik dank u, maar ik stel week na week vast dat er een gigantische kloof gaapt tussen dit parlement en de buitenwereld. Met alle respect, minister, maar u voelt de prijsstijgingen niet rechtstreeks in uw portemonnee. De mensen hierbuiten voelen dat dagelijks. Elke dag twijfelen ze of ze de maand zullen rondkomen. Ze kunnen geen nieuwe kleren of schoenen kopen voor de kinderen en ze komen in de problemen door alle facturen. Dat gebeurt er vandaag. De mensen zijn boos en komen op straat.

U zegt dat u nog maar twee weken minister van Armoedebestrijding bent en niet meteen met nieuwe maatregelen kunt afkomen. Ik vraag dat helemaal niet, minister. De prijsstijgingen zijn al meerdere maanden bezig en al meerdere maanden zegt cd&v dat de kinderbijslagen geïndexeerd moeten worden. Ik vraag u om als nieuwe minister van Armoedebestrijding vooruit te gaan in de strijd en te zeggen dat de kinderbijslag vandaag geïndexeerd moet worden. U kunt dat zeggen en beslissen. Gezinnen hebben dat vandaag nodig. *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: Dat is goed voor uw voorkeursstemmen.

Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Onze doelstellingen lopen gelijk en meestal ook de manier waarop ze worden gerealiseerd. De impact van de stijgende levensduurte kruipt in de kleren. Er zijn verschillende oorzaken. Dat vereist in eerste instantie een kordate aanpak vanuit de verschillende niveaus. Mijn fractie vraagt dan ook bijzondere aandacht voor die groep die uit de boot valt. Alleenstaanden kreunen momenteel onder die torenhoge inflatie, om nog maar te zwijgen over alleenstaande moeders en vaders die zich in duizend-en-een bochten wringen om de eindjes aan elkaar te knopen. Ik vraag om hen zeker niet te vergeten. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Minister, ik doe aan politiek tussen de mensen en ik hoor schrijnende verhalen waar ik heel vaak van wakker lig. U zult die verhalen allicht ook horen. U mag niet laten gebeuren dat de prijsstijgingen en de inflatie steeds meer in armoede duwen. Een week geleden bleek uit een studie van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) dat de belasting op arbeid nergens zo zwaar is als hier in België. Dan moet je me niet komen vertellen dat er geen geld is om mensen die het moeilijk hebben in deze tijden te helpen terwijl dat in andere landen wel mogelijk is.

Minister, hervorm deze spijzieke Vlaamse subsidieregering tot een koopkrachteregeering. Stel opnieuw gezonde prioriteiten. Haal eindelijk al die taksen uit de energiefactuur en doe die moordende belastingdruk dalen. U kunt dat via de Vlaamse opcentiemen op de personenbelasting. Maak tot slot ook werk van een sterker sociaal vangnet voor onze mensen die het moeilijk hebben. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ONTWERP VAN DECREET houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers
– 1243 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1243/1)

– *Artikel 1 tot en met 7 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET over de organisatie van zomerscholen
– 1250 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet over de organisatie van zomerscholen.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1250/1)

– *Artikel 1 tot en met 4 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er is een amendement tot vervanging van artikel 5. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1250/3)

De stemmingen over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

– *Artikel 6 wordt zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

**ONTWERP VAN DECREET over elektronische tolheffingssystemen voor het wegverkeer
– 1254 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet over elektronische tolheffingssystemen voor het wegverkeer.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1254/1)

– *Artikel 1 tot en met 39 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

**VOORSTEL VAN DECREET van Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht, Annabel Tavernier, Hilâl Yalçın en Arnout Coel tot het nemen van dringende maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de Oekraïne-crisis en tot wijziging van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs voor leerlingen en studenten die ressorteren onder richtlijn 2001/55/EG van de Raad van 20 juli 2001 betreffende minimumnormen voor het verlenen van tijdelijke bescherming in geval van massale toestroom van ontheemden en maatregelen ter bevordering van een evenwicht tussen de inspanning van de lidstaten voor de opvang en het dragen van de consequenties van de opvang van deze personen (II)
– 1310 (2021-2022) – Nr. 1**

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Wilfried Vandaele bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van decreet van Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht, Annabel Tavernier, Hilâl Yalçın en Arnout Coel tot het nemen van dringende maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de Oekraïne-crisis en tot wijziging van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs voor leerlingen en studenten die ressorteren onder richtlijn 2001/55/EG van de Raad van 20 juli 2001 betreffende minimumnormen voor het verlenen van tijdelijke bescherming in geval van massale toestroom van ontheemden en maatregelen ter bevordering van een evenwicht tussen de inspanning van de lidstaten voor de opvang en het dragen van de consequenties van de opvang van deze personen (II).

De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, het voorstel van decreet dat voorligt, gemakshalve het Oekraïne-decreet II in Onderwijs, is de verderzetting van het eerste Oekraïne-decreet dat we hier hebben goedgekeurd. Wij vragen de spoedbehandeling omdat de Oekraïne-crisis helaas nog altijd volop woedt. Onze scholen, zowel het lager, kleuter-, buitengewoon als het hoger en volwassenenonderwijs, doen

vandaag inspanningen om kinderen uit de oorlogssituatie op te vangen. Zoals u weet, zijn in Onderwijs heel veel zaken decretaal geregeld. Dat maakt dat we ook dit met spoed willen regelen omdat er veel zaken inzitten voor het schooljaar 2021-2022, het huidige schooljaar.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Ik wil gewoon zeggen dat wij de spoedbehandeling zo meteen gaan steunen.

Ik wou wel nog eens in de verf zetten dat we dit echt totaal geen manier van werken vinden. We hebben om 13.46 uur als oppositie een 36 pagina's tellend nooddecreet gekregen waarvan we nota bene weten dat het al twee weken klaar is. De meerderheidsleden, die het hebben ingediend, hebben toen al gecommuniceerd in de pers en wij moeten het nu last minute krijgen. Wij zijn altijd constructief. *(Opmerkingen)*

Dan moet u zorgen dat u uw zaken beter regelt. U kunt van ons als oppositie zeker verwachten dat we ons ter zake constructief opstellen, we zullen dat opnieuw doen, maar een klein beetje respect voor ons werk zou toch op zijn plaats zijn. *(Applaus bij Vooruit, Groen en de PVDA)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Dan stemmen wij bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan.

Dat is duidelijk.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van decreet onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? *(Instemming)*

Het incident is gesloten.

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht, Annabel Tavernier, Hilâl Yalçın en Arnout Coel tot het nemen van dringende maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de Oekraïne-crisis en tot wijziging van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs voor leerlingen en studenten die ressorteren onder richtlijn 2001/55/EG van de Raad van 20 juli 2001 betreffende minimumnormen voor het verlenen van tijdelijke bescherming in geval van massale toestroom van ontheemden en maatregelen ter bevordering van een evenwicht tussen de inspanning van de lidstaten voor de opvang en het dragen van de consequenties van de opvang van deze personen (II).

De algemene bespreking is geopend.

De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, dank u om unaniem de spoedbehandeling goed te keuren. Misschien krijgt het voorstel van decreet ook een unanieme goedkeuring maar dat zullen we straks zien.

Collega Goeman, collega's van de oppositie, uw opmerking is terecht, ik kan het niet anders zeggen. Maar we hebben vastgesteld dat een aantal principes in het voorstel van decreet die logisch en eenvoudig lijken, zoals 'we moeten zorgen dat we in het volwassenenonderwijs ook in de zomer nog NT2 kunnen inrichten', heel snel en gemakkelijk uitspreken, maar helaas, en dat is een vaststelling, moeten we dat decreetaal verankeren. De vergelijking met het legistiek advies, dat nog een aantal belangrijke opmerkingen opleverde, nam ook meer tijd in beslag dan we hoopten. Ik kan uw opmerking alleen maar bevestigen. Ik zal mijn best doen om dit voorstel van decreet zo concreet en beknopt mogelijk toe te lichten.

Ik herinner u eraan dat we ook al een Oekraïne I-decreet hebben gehad. Dit bouwt daar verder op.

Een eerste groot deel handelt over onderwijs in de nooddorpen die ingericht zijn door lokale besturen. We stellen vast dat in die nooddorpen heel wat mensen terechtkomen die de intentie hebben om als het kan – en we hopen allemaal dat die oorlog snel stopt in Oekraïne – terug te keren. Om daar onderwijs te kunnen organiseren, hebben we gebruikgemaakt van de constructie van huisonderwijs, ingericht door lokale besturen. We voorzien een projecttoelage voor die lokale besturen om onderwijs te voorzien in die nooddorpen. Dat is één groot deel. Dat gaat zowel over basis- als secundair onderwijs.

Een tweede groot deel handelt over het zomeraanbod. Daarnet is hier het ontwerp van decreet gepasseerd om de structurele verankering van de zomerscholen in ons onderwijs vast te leggen. Ik heb vastgesteld dat we daar geen debat meer over hebben gehad. We hebben daar een goed debat over gehad in de commissie. Wat regelt dit? Het zomeraanbod zorgt ervoor dat er voor de specifieke behoeften van de kinderen uit Oekraïne ook een aanbod kan zijn. Waarom hebben we dat apart gedaan? De aanvraagprocedure voor de zomerscholen loopt tot 30 mei 2022. Dit aanbod kan daar parallel mee lopen omdat er allicht nog Oekraïense kinderen kunnen toekomen en er zo een apart aanbod kan zijn. Dat wat het zomeraanbod betreft.

Iets waar toch wel een aantal scholen mee worstelen en ook een terechte vraag was vanuit de oppositie, betrof personeel. Er zijn hier vandaag Oekraïense leerkrachten die we mee zouden kunnen inschakelen in ons onderwijs, in ons regulier onderwijs, om mee de opvang te voorzien, maar die niet voldoen aan alle bekwaamheidsvereisten, diplomavereisten die we opleggen in Vlaanderen. Dat zou willen zeggen dat als we die mensen willen aanstellen, we hen niet kunnen betalen. Ik moet u ook niet zeggen dat het op dit moment voor die mensen niet evident is om bepaalde diploma's voor te leggen. Om die reden voorzien we dat, als de beslissing van de National Academic Recognition Information Centre (NARIC) over de gelijkwaardigheid er nog niet is, die mensen toch een opdracht kunnen vervullen in onderwijs, weliswaar in de categorie 'andere'. Dat wil zeggen dat ze op dat barema worden betaald. Als later zou blijken dat alle documenten op het vlak van gelijkwaardigheid in orde zijn, worden ze op dat vlak toch bijgepast.

Uiteraard kunnen we hier een lang debat voeren over de taal waarin dat onderwijs gebeurt, maar ik breng het gewoon zelf aan. Het onderwijs in Vlaanderen gebeurt nog altijd in onze erkende scholen in het Nederlands. Dat is de bedoeling. Maar die Oekraïense leerkrachten die we mee kunnen inschakelen als ondersteuning in scholen gewoon onderwijs, kunnen daar faciliterend optreden om de Oekraïense kinderen te ondersteunen, om bepaalde zaken te vertalen.

U hebt het allicht gezien, maar ik geef nog even mee dat – de voorzitter heeft de titel perfect voorgelezen en dat was ook op vraag van het legistiek advies – de

maatregelen uiteraard samenhangen met de Europese richtlijn die specifiek over Oekraïne gaat.

Het inschrijvingsrecht in overcapaciteit hebben we vorige keer al opgenomen voor het gewoon onderwijs. We nemen hier nu ook de uitbreiding overcapaciteit voor het buitengewoon onderwijs op.

U zult ook gezien hebben dat we een extra teldag invoeren voor leerlingen die een type basisaanbod 3 of 9 hebben. Waarom enkel die types? Omdat daar de telling normaal op 1 februari gebeurt. De andere types buitengewoon onderwijs kunnen tellen vanaf het moment dat ze er zijn. Dat was al geregeld. Voor die leerlingen tellen we dat nu voor het ondersteuningsnetwerk en voor de scholen gewoon onderwijs.

Inzake het volwassenenonderwijs zitten er twee maatregelen in. Enerzijds is er de vrijstelling van inschrijvingsgeld voor mensen die vallen onder de richtlijn die ik net heb vermeld. Dat is de richtlijn 2001/55/EG. Anderzijds is er de flexibele aanwending van NT2-middelen. Zo kan men middelen die gebruikt worden in het reguliere jaar omzetten om ook kortdurende cursussen in te richten in de zomervakantie.

Voor hoger onderwijs zitten er ook nog een aantal zaken in. U hebt gezien dat er specifiek voor het zeevaartonderwijs mogelijkheden zijn om extra inspanningen op te vangen. We creëren een decretale rechtsgrond om daar middelen te kunnen bijsteken. Afsluitend is er ook aandacht voor de CLB's, want ook zij staan in voor onthaal. Er is ook de netto gestegen coördinatie voor de permanente ondersteuningstaken van de CLB's. Het loopt over het begrotingsjaar 2022 maar ook 2023, want natuurlijk, de leerlingen kunnen hier in het schooljaar zijn als die richtlijn afloopt. Zo geldt ze voor het volledige schooljaar.

Collega's, dat zijn in een notendop de grote onderdelen die erin zitten. Ze zijn vervat in zeer technische artikelen in het voorstel van decreet, u zult het wellicht gemerkt hebben. Ik heb getracht om zo beknopt en duidelijk mogelijk de principes voor te stellen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ondanks het feit dat we betreuren dat we dit voorstel van decreet zo laat hebben ontvangen en dat de maatregelen er ook maar laat aankomen, zijn we toch blij dat het er is. We zullen het steunen. Er zitten een aantal zeer goede dingen in, onder andere rond het NT2-aanbod in de zomer en de vrijstelling van inschrijvingsgelden.

Ik heb nog een paar vraagjes over de zomerscholen. Ik begrijp dat jullie dat doen omdat er dan ook nog op een later moment aanvragen kunnen worden gedaan, als er meer Oekraïense vluchtelingen zouden toekomen in de zomer. Stellen jullie de zomerscholen ook open voor andere nieuwkomers? Is het toch niet beter om geïntegreerd te werken? Is dat iets wat jullie aanmoedigen? Het zou uiteindelijk wel een beetje vreemd zijn om twee circuits van zomerscholen te gaan organiseren. Het lijkt me beter om dat geïntegreerd aan te pakken.

We zijn ook blij met de mogelijkheid dat Oekraïense leerkrachten aangesteld kunnen worden. Dat is een heel belangrijke vraag, ook van ons. Maar dat is maar tot het einde van het schooljaar, mijnheer Daniëls. Hoe gaan jullie dat oplossen voor het volgende schooljaar? Is dat een maatregel die jullie plannen te verlengen? Gaat daar dan spoedig duidelijkheid over zijn, want scholen willen ook wel plannen hoe ze de zaken in september gaan aanpakken? Een beetje continuïteit is ook wel noodzakelijk. Wat zijn de plannen?

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): We hadden de teksten liever sneller ontvangen, maar het voorstel van decreet is hoognodig om het veld de kans te geven om deze crisis goed te kunnen beheeren. We vinden het goed dat er duidelijkheid komt zodat lokale besturen en scholen zich zo goed mogelijk verder kunnen organiseren. We gaan het voorstel van decreet steunen.

Ik heb wel nog een aantal opmerkingen en vragen. Eerst, over de vrijstelling van inschrijvingsgeld voor NT2-opleidingen. Daar zijn wij uiteraard voor, ik kan het niet genoeg benadrukken. We vinden het bijzonder belangrijk dat nieuwkomers zo snel mogelijk Nederlands leren omdat het belangrijk is om een opleiding te volgen, hun job te doen, met hun burens te kunnen praten. In die zin is het bijzonder wrang, collega's van de meerderheid, dat we gisteren nog maar goedgekeurd hebben dat het aanbod aan NT2 voortaan betalend wordt voor inburgeraars. Dat is wel heel raar. Het wordt gratis gemaakt voor Oekraïners, maar de rest van de nieuwkomers gaat moeten betalen. En wat het dubbel pijnlijk maakt, mijnheer Daniëls, is dat u zelf deze maatregel om het gratis te maken, verdedigt door te zeggen dat een betalende NT2-opleiding te hoogdrempelig zou zijn. Ja, dat is exact zo. Maar dat geldt dus ook voor alle andere nieuwkomers. *(Applaus bij Vooruit, Groen en de PVDA)*

Over de uitzonderingen op het huisonderwijs heb ik vooral een aantal verklarende vragen. Heb ik het goed begrepen dat jullie eigenlijk proberen om onderwijs aan Oekraïense kinderen legistiek een plaats te geven binnen ons regelgevend kader door een beroep te doen op het wetgevend kader rond huisonderwijs? Het is te zeggen: we zitten vandaag eigenlijk met drie groepen Oekraïense kinderen als het over onderwijs gaat. Je hebt eerst een groep die vandaag al naar gewone scholen gaat, ofwel in OKAN-onderwijs of gewoon een plaats in de klas. Ze volgen les in het Nederlands en volgen, neem ik aan, ook de Vlaamse eindtermen. Dan zijn er kinderen die vandaag nog altijd thuis worden opgevangen, ofwel bij hun Oekraïense familie ofwel bij gastgezinnen. Een deel daarvan volgt eigenlijk Oekraïens onderwijs op afstand, dat wordt ook nog aangeboden. Ik neem aan dat zij dan de Oekraïense eindtermen volgen en dat zij ook via het Oekraïense ministerie alsnog enige vorm van certificaat gaan krijgen over hun onderwijs.

En dan is er dus die groep in de nooddorpen, waarbij wij ons het volgende afvragen: als ik het goed heb begrepen, is het de bedoeling dat daar in het Oekraïens zal worden lesgegeven, maar welke eindtermen zullen daar worden gebruikt? Wordt het Oekraïense curriculum daar gevolgd of zijn dat toch de Vlaamse eindtermen in het Oekraïens?

We spreken ook over regelgeving die loopt tot juni en mijn vraag is: dat is natuurlijk heel kort dag, zullen jullie dat nog verlengen? Vooral omdat we op een bepaald moment natuurlijk wel de overstap zullen moeten maken, denk ik, en alle Oekraïense kinderen die hier vandaag zijn laten instappen in het reguliere onderwijs. Wij hopen natuurlijk allemaal dat die crisis zo snel mogelijk gedaan is en dat de Oekraïners terug naar huis kunnen gaan en dat de kinderen daar weer school lopen, maar de waarheid is dat we het gewoon niet weten.

Hoe staan jullie daartegenover? Hoelang willen jullie het onderwijs in het Oekraïens in nooddorpen organiseren? Wat is voor jullie de deadline om toch te proberen om al die kinderen te laten instappen in het Nederlandstalige onderwijs, om Nederlands te leren en om gewoon bij ons naar school te kunnen gaan?

Tot slot, wat betreft de Oekraïense leerkrachten, ik heb goed begrepen hoe de regeling in elkaar zit. Zij krijgen een soort van uitzondering, waardoor ze toch les mogen geven en mogen worden aangenomen in de categorie 'andere'. Maar

kunnen zij alleen lesgeven in die nooddorpen of zullen zij ook in reguliere Vlaamse scholen kunnen lesgeven? Hoe zien jullie die aanstelling en werkzaamheden concreet?

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Eerst en vooral, uiteraard sluit ik me graag aan bij de kritiek dat het heel moeilijk is om dit grondig door te nemen, als we het zo laat krijgen. Maar goed, collega Daniëls heeft z'n best gedaan om het een beetje toe te lichten.

Het gaat over een aantal maatregelen op maat van de problemen die zich hier nog voordoen na het eerste nooddecreet, dus ik begrijp dat daar nog een aantal praktische mouwen aan moesten worden gepast.

Ten tweede, ik zag minister Weyts hier nog zitten en ik dacht dat hij nog even zou blijven voor deze bespreking. Ik had hem immers willen vragen wat eigenlijk de recentste cijfers zijn van het aantal Oekraïners dat er hier nog zijn bij gekomen en er op dit ogenblik zitten. Misschien kan collega Daniëls dat ook wel zeggen. Ik heb immers sterk de indruk dat het aantal eigenlijk nauwelijks nog stijgt. Ik dacht ook dat ik had zien passeren dat Jo De Ro, voormalig parlements-lid, er iets over heeft gezegd op Vlaams Parlement TV. Misschien kunt u mij daar iets wijzer over maken?

Wat betreft wat de linkse partijen zeggen, dat die regel dan ook maar moet worden doorgetrokken om het gratis te maken en zo verder: sorry, neen, dit is echt wel een uitzonderingssituatie. De meesten van die mensen willen zo snel mogelijk terug naar ginder en daar kunnen wij dus zeker mee leven. Het mag echter niet worden gebruikt als breekijzer om dat nu ook voor anderen te gaan eisen.

Dan heb ik nog laatste vraagje, dat ook een beetje aansluit bij wat de collega's al hebben gevraagd: hoe zit het met het vervolg voor september? Komt er nog iets of gaan wij daarmee starten in september? Dan moet dat misschien ook wel duidelijk zo worden gecommuniceerd naar de scholen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik ga proberen om zo goed mogelijk te antwoorden op een aantal vragen.

Ten eerste, wat betreft de vraag van collega Laeremans: hoeveel Oekraïense leerlingen zijn er nu ingeschreven? Er is natuurlijk een verschil tussen kinderen die hier zijn en kinderen die zijn ingeschreven. Men moet binnen de 60 dagen voldoen aan de leerplicht. De laatste cijfers die ik ergens heb gelezen zaten rond de 5200 Oekraïense leerlingen in Vlaanderen. Is dat veel of weinig? Daar kan ik moeilijk uitspraak over doen. Ik weet wel dat het aan bepaalde scholen druk geeft om daarmee aan de slag te gaan. In elk geval denk ik dat we elke leerling die hier is zo goed mogelijk moeten proberen op te nemen.

Wat de vraag over de leerkrachten betreft, collega Goeman, hebt u gezien dat het ook gaat over het decreet inzake de rechtspositie in het gewoon onderwijs. Het gaat inderdaad over het gewoon onderwijs en niet alleen over die nooddorpen. Meer zelfs, het decreet Rechtspositie gaat over gesubsidieerd en gefinancierd onderwijs. Het valt dus onder die categorie. Dat is de belangrijke stap die we daar zetten.

Collega's, ik stel voor om het debat over het al dan niet betalen voor inburgering nu niet opnieuw te voeren. In dezen is die vrijstelling voor NT2 wel het oogmerk: als ze hier blijven, zullen we dat voorzien.

Er werd een terechte vraag gesteld naar hoe het zit met volgend schooljaar. Alle maatregelen lopen gewoon door, zoals u hebt gezien, behalve die inzake de nooddorpen. Die maatregel stopt. We zullen zien wat dat geeft. We zitten natuurlijk niet stil. Er wordt momenteel bekeken wat er volgend schooljaar nog extra nodig is, boven op de lopende maatregelen van Oekraïne I en Oekraïne II.

Collega's, jullie hebben zelf een aantal dingen aangebracht in de Commissie voor Onderwijs. Scholen brengen ook zaken aan. Soms zijn dat zaken die decretaal geregeld moeten worden en soms niet. Dat wordt nu verder in kaart gebracht. Ik hoop dat we niet, zoals bij corona, acht nooddecreten moeten opstellen. Maar als er zaken zijn op het terrein die we decretaal moeten regelen, dan is dat maar zo.

Ik ben even aan het bekijken of ik nu alle vragen beantwoord heb.

Hannelore Goeman (Vooruit): Welk curriculum wordt er nu gevolgd in die nooddorpen?

Koen Daniëls (N-VA): U vroeg inderdaad nog naar het huisonderwijs. Het zit zo: daarvoor zouden we een erkende school moeten oprichten in die nooddorpen. Dat zou ons te ver leiden. Dat zou te complex zijn. Daarom werd gekozen om die constructie van huisonderwijs te voorzien voor de lokale besturen. We krijgen signalen dat de mensen die in die nooddorpen verblijven, daar tijdelijk zitten en heel snel terug willen naar Oekraïne als dat kan. Dan kunnen we het daar beter mogelijk maken om onderwijs in het Oekraïens te geven zodat ze weer kunnen aanpakken met het Oekraïens onderwijs. We hebben ook contacten met het Oekraïense ministerie van Onderwijs om in die nooddorpen zelfs afstands-onderwijs in het Oekraïens te geven.

Het klopt dat we mensen die hier willen blijven, laten aansluiten in het reguliere onderwijs. In die nooddorpen wordt dus het Oekraïense curriculum aangeboden.

Er werd een terechte vraag gesteld naar de overgang naar volgend schooljaar. Ik heb net wat aantallen gegeven. We zullen een antwoord moeten krijgen op een aantal vragen. Hoeveel zijn er nog? Waar komen ze terecht? Wat is er nog nodig, boven op de maatregelen die we nu nemen en die volgend schooljaar doorlopen, inzake ondersteuning, telling, capaciteit en dergelijke?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Collega Daniëls heeft het allemaal goed uitgelegd, maar ik wil toch nog aanvullen dat het voor onze fractie belangrijk is dat eenieder die les wil volgen in onze Vlaamse scholen, van gelijk welke afkomst, daar ook welkom moet zijn, ook leerlingen vanuit Oekraïne.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2021-22, nr. 1310/1)*

– Artikel 1 tot en met 46 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

**ONTWERP VAN DECREET houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers
– 1243 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

106 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
82 leden hebben ja geantwoord;
24 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

101 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
80 leden hebben ja geantwoord;
21 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

Redenen voor onthouding? (*Opmerkingen*)

Die zijn in de commissie al toegelicht.

**ONTWERP VAN DECREET over de organisatie van zomerscholen
– 1250 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3**

Aangehouden stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de stemming over amendement nr. 1, van Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht, Kathleen Krekels, Brecht Warnez en Annabel Tavernier, tot vervanging van artikel 5.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

109 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
106 leden hebben ja geantwoord;
3 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement en artikel 5 aan.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
67 leden hebben ja geantwoord;
41 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

Redenen voor onthouding?

Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Ik wil graag een stemverklaring afleggen. We hebben de discussie heel uitgebreid gevoerd in de commissie, maar ik wou dit toch nog eens in de verf zetten, omdat daar een soort van misverstand over blijkt te bestaan, en misschien ook wel wat kwaadwillige framing, dat wij tegen zomerscholen zouden zijn. Wij zijn absoluut niet tegen zomerscholen. Wij zijn voor zomerscholen. Wij vinden dat waardevolle initiatieven om in de zomer spelenderwijs bij te leren en om hun Nederlands te oefenen. Ik heb daar fantastische voorbeelden van gezien. Maar waar wij absoluut niet in meegaan, is het verhaal dat dit nu een heel belangrijk initiatief is van de meerderheid.

De voorzitter: Collega Goeman, dan had u dat moeten inbrengen bij de algemene bespreking.

Hannelore Goeman (Vooruit): Mijn stemverklaring is dus dat ik mij onthoud, omdat wij voor de zomerscholen zijn, maar absoluut niet vinden dat dit echt een maatregel is om de leerachterstand van alle kinderen tegen te gaan. Daarom onthoud ik mij.

De voorzitter: Dat is een stemverklaring.

Collega Beckers, ook enkel een stemverklaring.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Absoluut, voorzitter. Ook wij zijn voorstander van zomerscholen. We hebben die discussie in de commissie gehad. Maar ik wil ook de kwaadwillige framing voor zijn en zeggen dat wij vinden dat het decreet niet genoeg garanties geeft, niet qua financiering en niet qua kwaliteit.

ONTWERP VAN DECREET over elektronische tolheffingssystemen voor het wegverkeer

– 1254 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
99 leden hebben ja geantwoord;
3 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht, Annabel Tavernier, Hilâl Yalçın en Arnout Coel tot het nemen van dringende maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de Oekraïne-crisis en tot wijziging van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs voor leerlingen en studenten die ressorteren onder richtlijn 2001/55/EG van de Raad van 20 juli 2001 betreffende minimumnormen voor het verlenen van tijdelijke bescherming in geval van massale toestroom van ontheemden en maatregelen ter bevordering van een evenwicht tussen de inspanning van de lidstaten voor de opvang en het dragen van de consequenties van de opvang van deze personen (II)

– 1310 (2021-2022) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

109 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
109 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

MOTIE van Elisabeth Meuleman, Johan Danen, Björn Rzoska en Celia Groothedde tot besluit van het op 1 juni 2022 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de dalende leerprestaties en over het lerarentekort

– 1311 (2021-2022) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
25 leden hebben ja geantwoord;
60 leden hebben neen geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

**MOTIE van Hannelore Goeman, Steve Vandenberghe, Caroline Gennez, Katia Segers en Conner Rousseau tot besluit van het op 1 juni 2022 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de dalende leerprestaties en over het lerarentekort
– 1312 (2021-2022) – Nr. 1**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Ik zou daar heel kort een woordje uitleg bij willen geven. We hebben daarnet uitgebreid gedebatteerd over het feit dat er heel veel moet gebeuren om het lerarentekort en de kwaliteit van ons onderwijs aan te pakken, maar het eerste dat nu op korte termijn moet gebeuren, is volgens mij ervoor zorgen dat zijinstromers meer anciënniteit kunnen meenemen als ze de overstap maken naar het onderwijs. Ik heb daarnet Open Vld zich daar zeer enthousiast over horen uitspreken. Dus ik reken op hun steun voor onze motie.

De voorzitter: Begin van de stemming.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
25 leden hebben ja geantwoord;
60 leden hebben neen geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 8 juni 2022 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 20.08 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Staf Aerts, Els Ampe, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Bart Van Hulle, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Manuela Van Verde, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın.

Afwezig met kennisgeving

Meyrem Almaci, Veerle Geerinckx, Joke Schauvliege, Orry Van de Wauwer: ambtsverplichtingen;

Karin Brouwers, Mercedes Van Volcem: familieverplichtingen;

Imade Annouri, Allessia Claes, Tom De Meester, Gwenny De Vroe, Sihame El Kaouakibi, An Moerenhout, Bart Tommelein: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Chris Steenwegen

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr. 1:

JA-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius

Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Hannes Anaf, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Maxim Veys

Stemming nr. 2:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Els Ampe, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele

Stemming nr. 3:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck,

Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, Leo Pieters, Els Robeyns, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr. 4:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele

Stemming nr. 5:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Els Ampe, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

Stemming nr. 6:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Hannes Anaf, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emily Talpe, Annabel Tavernier, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr. 7:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Hannes Anaf, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters